

De broer van den meester

door

**D. MENKENS -
VAN DER SPIEGEL**

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

DE BROER VAN DEN MEESTER

D. MENKENS-VAN DER SPIEGEL

DE BROER VAN DEN MEESTER

Illustraties van K. Hoekendijk

G. F. CALLENBACH
NIJKERK

I. NAAR ZEE

Als je er maar aan denken wilt, dat je de broer van den meester bent, daar in Ter Zande."

Wieb van Harten grinnikt. Hij heeft thuis heel wat vermaningen moeten horen de laatste dagen, maar deze van broer Piet spande wel de kroon. Pieterman zit natuurlijk in duizend vrezen, dat zijn jongste broer schande zal brengen over meester Van Harten's goede naam. En die jongste broer heeft niet al te veel gedaan, om deze angst te verdrijven.

Wieb grinnikt nóg eens, merkt dan dat een oude dame tegenover hem oplettend naar hem kijkt. Straks denkt ze nog, dat er molentjes bij hem draaien. Wie zit nou in zichzelf te lachen, zo maar in een propvolle trein! O, maar het is ook zo'n vermakelijke gedachte, dat hij daar als zo'n soort miniatuurschoolmeester rondstappen zal. Kun je begrijpen! Hij gaat naar Ter Zande, om er een leuke vacantie te hebben. Zwemmen, zonnen, door de duinen zwerven met andere jongens, die leerlingen zijn van broer Piet. O, hij zal zich behoorlijk gedragen, dat spreekt. Dat heeft hij vader en moeder beloofd en, wat je beloofd hebt, doe je natuurlijk.

Nee, hij zal geen malle dingen doen. En hij zal heus geen schande brengen over Pieter's onschuldig hoofd. Alleen het feit al, dat hij. . . . dat hij. . . . nu ja, toch anders is dan die dorpsjongens, zal er hem van weerhouden, stukjes uit te halen. 't Zijn daar maar heel gewone jochie's in Ter Zande, vertelde Piet. Ter Zande is een klein plaatsje aan zee. Het probeert een echte badplaats te worden, maar dat gelukt nog niet erg. Er is een hôtél, dat zich als „badhuis" aandient, er zijn een paar flinke huizen, die „villa's" worden genoemd en waar

om deze tijd pensiongasten zijn, een „zomerwinkel”, die „De kleine Bijenkorf” wordt geheten. Dit alles betreft het badbedrijf en is 's winters gesloten. Het eigenlijke dorp bestaat uit enkele straten met kleine huisjes, waarin hoofdzakelijk vissers en landarbeiders wonen, er is een kleine kerk, een schooltje, waaraan Piet sinds April als onderwijzer werkzaam is, er woont een kruidenier en een bakker. O, Wieb kent Ter Zande al door en door, hoewel hij er nog nooit is geweest. Piet heeft er zoveel van verteld, dat hij er met de ogen dicht de weg wel vinden zou. Piet is erg met Ter Zande ingenomen en, als je hem geloven moogt, Ter Zande ook met hem. Waarom zou je hem niet geloven? Piet is een leuk joch, werd alleen maar een beetje schoolmeesterachtig, toen hij hoorde, hoe er besloten was, dat Wieb gedurende de vakantie zijn kamer bewonen, en vier weken lang daar heel alleen vertoeven zou. Die Piet met al zijn raadgevingen. . . . Beleefd zijn tegen de kostjuffrouw. Niet met vuile voeten naar binnen stappen. Niet met vuile handen in bed kruipen. Geen andere jongens in de kamer halen, hoogstens Jan Punt, die meesters overbuur is en tevens meesters knechtje schijnt te zijn. Jan Punt is Wieb bijzonder aanbevolen als vriend. „Een beste jongen” volgens meester Piet. „Verdient geen aanbeveling, als je meesters beste jongen bent”, heeft Wieb geplaagd. „Zeker zo zoet als een lam.” Naar zee! Naar zee! Naar zee!

Er is wel wat verbeelding nodig, om uit het wielengeratel die woorden te vernemen, maar Wieb hoort ze duidelijk. Het zingt, het juicht. . . . O, alles is toch zo fijn! Wie had kunnen denken, dat zo'n klein beetje ziekte zulke gevolgen hebben zou. Dat hele ziekteje is hij al weer vergeten. Wat kou gevat, wat koorts, wat hoesten, een paar dagen in bed, maar zo gauw mogelijk er weer uit, om te pezen voor het toelatingsexamen van de H.B.S. Heerlijk dat hij daarvoor slaagde. Zó van de zesde klas der lagere school naar de H.B.S. Doe dat Wybrand van Harten eens ná! Ja, hij heeft er een hele tijd extra lessen voor gehad en extra hard gewerkt, maar nu kan hij er in September ook fijn naar toe. En daar had de dokter gezegd, dat hij in de vakantie zo dikwijls mogelijk naar zee moest. Reuze-

baas, die dokter. Wieb was er eerst niet best over te spreken geweest, dat hij ook na z'n ziekte onder doktersbehandeling blijven moest, medicijnen in te nemen kreeg en de nodige bekers melk moest slikken. Maar achteraf was dat juist goed geweest, want de dokter had dan toch maar die raad van naar-zee-gaan gegeven.

Moeder had gezegd: „'t beste zal zijn, dat je bij goed weer elke dag naar Zandvoort gaat,” maar vader was op de gedachte gekomen, hem in Piet's kamer te stoppen, zo lang die vakantie had. Wieb had een lichtsprong gemaakt. „Dan word ik echt badgast”, had hij geroepen.

Badgast! Dat gaat op deze mooie Maandag beginnen. Hij zal daar in Ter Zande een kamer hebben voor hem alleen, hij zal er als een prins worden bediend, hij zal voor die dorpsjochie's hun meesters broer zijn.

Toch wel een leuk idee. Natuurlijk zullen ze een beetje tegen hem opzien. Een onderwijzer is in zo'n plaatsje een persoon van gewicht, ook al is hij pas twintig en al vinden ze hem thuis nog maar een heel gewone jongen. En meesters broer deelt in meesters glorie. Trouwens zonder dat zou hij tòch wel een beetje boven een jongen als Jan Punt staan. Die ging nog een jaar naar school, omdat het moest, en werd daarna een gewone werkjongen. Als het mocht, zou hij al naar een baas willen, vertelde Piet. Hij moet goed kunnen leren, die Jan, maar hij doet niets liever dan werken, geld verdienen voor het grote gezin, waarvan hij de oudste jongen is. Piet vindt dit prachtig. Nu ja, dat is het, maar — een werkjongen is toch feitelijk geen vriend voor een H.B.S.-ser, hij zal wel eens zien. Misschien zijn er in het hôtél of in de pensions wel jongens van zijn eigen slag. Dan probeert hij daar vriendschap mee te sluiten.

Naar zee! Naar zee! Naar zee!

Als Wieb een uurtje later in de bus zit, voelt hij zich toch wel wat raar van binnen. Nu komt hij straks bij wildvreemde mensen. Hoe zal de ontvangst er zijn?

„Eikenburg”, roept de chauffeur. Nu nog maar een paar kilometer en dan . . .

„Ter Zand!”

Wieb stapt uit, zet zijn zware koffer op straat en kijkt rond. „Even teruglopen, dan linksom”, heeft Piet gezegd. O, die straat in zeker.

„Wieb van Harten?”

„Jawel,” zegt Wieb tot iemand, die aan kwam fietsen en vlak voor zijn voeten afspringt.

„Schouten.”

Ah! De zoon van de kostjuffrouw, begrijpt Wieb.

„Geef je koffer maar. Zo. De fiets draagt hem wel.”

Wieb stapt mee en kijkt den ander eens aan. Een hele heer. Piet had wel verteld, dat juffrouw Schouten een zoon had, die in Eikenburg op een Bank was, maar Wieb had hem zich anders gedacht. Als je moeder maar juffrouw werd genoemd, geen mevrouw, kon je op zo'n bank niet veel meer dan boodschappenjongen zijn, had hij gemeend. Maar daar ziet dit manneke niet naar uit. Vast ouder dan Piet. Misschien wel een boekhouder. Moet hij daar nu meneer tegen zeggen? Piet sprak wel eens over „Gerrit Schouten”, maar hij kan hem natuurlijk geen Gerrit noemen. Dat vindt hij vast niet goed, want hij stelde zich voor als Schouten. Nou, dan maar meneer. Enkel Schouten is te raar.

„Goeie reis gehad?”

„Ja, meneer!”

„Zo, dat is fijn. De bus was ook mooi op tijd.”

Hij laat zich heus meneer noemen, merkt Wieb. Het stelt hem ietwat teleur. Als je ook badgast bent, hè, en bovendien de broer van den meester! Als die Gerrit Schouten meneer is, is Wieb van Harten toch minstens jongeheer. Verder valt de nieuwe kennis gelukkig nogal mee. Hij praat over alles en nog wat en, als ze bij huis zijn, mag Wieb voorgaan. Dat is anders meer een eer dan een genoeg. Waar moet hij wezen? „Hier op zij langs en de poort door.”

Raar. Het huis heeft toch een voordeur? Waarom gaan ze daar niet door? Zou Piet ook achterom gaan? Echt iets, om hem mee te plagen. „Boodschappen om de hoek, leveranciers aan de keukendeur!”

't Is inderdaad een keuken, waar hij even later binnenstapt. Een gróte keuken. Heel anders dan thuis. 't Schijnt; dat ze er zo'n beetje een kamer van hebben gemaakt. Er staan bloempotten voor het raam, er is een tafel met een aardig kleed er over, waarop een theeblad met toebehoren. Er staan stoelen om die tafel. Een daarvan wordt Wieb aangeboden.

„Moeder, we zijn er.”

„Wel, wel,” klinkt het van boven en even later verschijnt juffrouw Schouten.

„Zo, Wieb, ben je er al? Dan was de bus deze keer eens op tijd. Zeker jou ter ere. Ga zitten, jô! Dan schenk ik je een lekker kopje thee.”

Wieb was natuurlijk opgestaan, om te groeten, maar meende, dat hij nu meteen naar zijn kamer zou worden gebracht. Als je rekent op een eigen kamer met aparte bediening en je wordt dan in een keuken ontvangen. . . . Maar de thee smaakt best en de koekjes zijn lekker.

„Je hebt zeker nog geen warm eten gehad, hè? Wij eten tussen de middag, maar dat zal in Amsterdam wel geen gewoonte zijn. Ik zal daarom gauw wat voor je klaarmaken. 't Is zo gebeurd. Als je soms in de kamer je een beetje opfrissen wilt?”

„Wel graag even mijn handen wassen,” zegt Wieb.

„Nou, dat kan eigenlijk hier ook wel, is 't niet? Je broer doet dat ook meestal.”

Hm. Meester Piet, die in de keuken zijn handen wast. Doet hij thuis nooit. En meester Piet is thuis ook niet gewoon, om in de keuken te eten, heeft nooit verteld, dat hij dit hier moest doen. Of — zou dat in de keuken eten enkel zijn lot wezen? Dàn er thuis maar nooit iets van vertellen. Ze zouden hem uitlachen en vragen, waarom ook een joch als hij op zoveel onderscheiding rekende.

„Zo. We doen het maar op z'n gemakkelijkst,” zegt de juffrouw, legt een tafellaken over de voorste tafelhelft en komt even later met een bord soep.

„Eet smakelijk.” Dit kan de juffrouw met een gerust geweten zeggen, want het maal is inderdaad smakelijk. Fijne soep,

goudbruine, knappend gebakken aardappels, sla met spiegel-eieren en rijst met krenten toe.

„Eet maar flink,” zegt de juffrouw. „Je moet hier dik worden en dat kan de zeelucht niet alléén doen.”

Nou, als ze elke dag zo lekker kookt, hoeft ze niet bang te zijn, dat ik de schalen vol laat, denkt Wieb.

Als hij klaar is, zegt hij: „nu zou ik mijn koffer wel graag willen uitpakken.” Hij heeft met die koffer niet zoveel haast, maar wil eindelijk de kamer van Piet wel eens zien.

„Ja, ja,” antwoordt de juffrouw. „Ga maar mee.”

Door een gangetje gaan ze naar een tamelijk kleine voor-kamer. „Niet groot,” zegt de juffrouw, „maar jij zult het er wel mee kunnen doen, hè? Kijk, hier is een kast en hier de bed-steê. Zal ik je helpen met uitpakken of kun je het alleen?”

„O, bèst,” antwoordt Wieb. Ze moet asjeblijft niet denken, dat hij een klein kind is. Hij is blij, als ze hem alleen laat.

Dàt is dus Piet's kamer. En daar slaapt hij. Een bedsteê: vaak van gehoord, maar nooit nog gezien. Grappig achter de deuren in zo'n kast. Kijk, er is een klein luikje in de muur. Het staat open. Zo krijg je toch frisse lucht, al lig je met de deuren dicht. Dicht? Nee, dat zal niet gaan, want tegen de ene deur hebben ze een wasgelegenheid gefabriekt. Grappig ding. Op een paar klampen rust een vierkant tafelblad; hierin zit een groot, rond gat, waar de waskom in sluit. Als de deuren dicht zijn, zweeft dit gevaarte boven het bed. Moest je er in liggen. Dan had je de kans op een stortbad, als je tegen het geval aanstootte. Niet bepaald een wonder, dat Piet zijn handen in de keuken wast.

't Duurt niet lang of Wieb heeft uitgepakt en alles netjes opgeborgen. Waar moet nu de koffer staan? Onder je ledikant is de beste plaats. Maar aangezien hier geen ledikant is. . . . Of zou er in zo'n bedsteê onder het bed ook een opening zijn? Ja, gerust. Hij ziet een vrij groot luik, draait de werveltjes, waarmee het gesloten is, los, neemt het er uit en kijkt dan in een donker hol. Natuurlijk kan daar de koffer in en, als het moet, nog veel meer. Reusachtig, wat je hier zou kunnen uitspoken. Overdag er in kruipen en 's nachts er uit. Fijne schuilplaats

voor inbrekers. Of — nee, toch ook weer niet, want wie er in zit, kan onmogelijk het luik goed dicht krijgen. De werveltjes zitten enkel aan de buitenkant. Een reuze-gevangenisje. Stel, je komt thuis en je ziet, dat de werveltjes niet omgedraaid zijn. 't Luik zit er wel in, maar je snapt, dat eentje aan de andere kant het vasthoudt. Dat zou kunnen, want de rechtopstaande plankjes zijn op smalle dwarsbalkjes gespijkerd. Lig je er achter en houd je die balkjes vast, dan is het voor het oog gesloten, hè? Nou, als dan de werveltjes in horizontale stand worden gedraaid, is de zaak grondig afgesloten en heb je al de tijd, de politie te waarschuwen. Wieb's wangen gaan er van gloeien. Hij ziet het gebeuren. Hè, ja, dat moest hem eens overkomen. Hij zal elke avond kijken, hoe die dingen zitten. Geweldig zou het zijn als hij op die manier eens een insluiper opsloot. Op badplaatsen huist allerlei onguur volk, heeft hij wel eens gehoord. Best te begrijpen. Badgasten zijn meestal rijk.

Hè, hij moest hier eens een echt avontuur beleven! Zo'n insluiper, nou, dat gebeurt allicht niet, maar als hij eens een rovershol in de duinen ontdekte! Of als er eens iets aanspoelde! Een fles met een briefje er in, die van een zinkend schip was gegooid! Zo vaak als het 's nachts stormt, gaat hij 's morgens vroeg naar het strand, om te zien, of hij iets ziet liggen. Op het ogenblik is het stralend zomerweer. Geen kans op storm. 't Zal fijn zijn aan zee. Zal hij er heen gaan? Ja, hij doet het.

Wat moet hij nu? Vragen, of ze het goed vinden? Nee, natuurlijk niet. Hij is zijn eigen baas. Zal hij de voordeur uitgaan? Die is hier vlak om de hoek. Vervelend dat hij niet weet, hoe Piet dit gewend was.

Wieb kijkt door het raam. Waar zou die Jan Punt wonen? Aan de overkant. Raar ziet het er daar uit. Geen enkele deur. Een muur met ramen op gelijke, vrij grote afstanden. Zou elk raam een huis zijn? Niet veel bijzonders dan, die huizen. Aan deze kant heel wat mooier. In welk van die huisjes zou Punt wonen? Nergens zie je iemand achter die ramen.

Kom, hij trekt naar buiten. In vredesnaam de keuken maar weer door.

„Ik ga naar zee, juffrouw!”

„Wat je gelijk hebt. Jammer dat mijn zoon vanavond niet thuis is. Anders wees die je de weg.”

„O, maar ik vind het wel. Wilt u — eh — moet ik — eh, vindt u het niet vervelend, dat ik telkens door de keuken kom?”

„Welnee, jô! Je broer doet het ook meestal. Die heeft een sleutel van de voordeur, maar van de tien keer komt hij er zeker negen achterom.”

„O ja? Nou, dan kom ik ook maar achterom. Dag, juffrouw!”

„Dag, Wieb!”

„Die Piet had mij toch zeker zijn sleutel wel kunnen geven,” moppert Wieb in zichzelf. „Wat een boer, om door de keuken te komen. Die is zeker nou al vergeten, dat hij een Amsterdammer is.”

Als hij echter even later aan het strand loopt, waait de zee-wind alle minder prettige gedachten uit zijn bol.

II. IN DE VROEGE MORGEN.

Wieb is de volgende morgen al heel vroeg wakker. 't Klokje op de schoorsteenmantel staat op kwart voor vijven. Nog te vroeg om op te staan. Proberen, of de slaap terugkomen wil.

't Gelukt niet. Raar. Thuis heeft hij de naam van langslaper. Ja, maar alles is hier ook zo anders. Die bedsteê is zo hoog en dat bed zo zacht. 't Was gisteravond net, of hij in een kuil zakte. En, als hij zich omdraaide vannacht, was het, of hij tegen een walletje aankwam. Links, rechts, voor, achter, alles bed en daar tussen in hij in zo'n soort greppel. Moet je van houden en aan wennen, hoor!

Kom, hij staat maar op. Zo, nu die ene deur stijf tegen de muur en je hebt een wastafel van anno één. Maar kom en kan zijn flink groot, hij krijgt een fikse hoeveelheid water, om hoofd en armen in te dompelen. 't Lijkt maller dan het is en overdag, als de deuren dicht zijn, hoef je niet tegen je wastafel aan te kijken.

Nu moest hij meteen naar buiten kunnen. Zou hij? Nee, toch maar niet. Er is nog niemand op. Verbeeld je, dat er een in de keuken slaapt. In een huis met zo'n wastafel kun je van alles verwachten. Misschien slaapt de juffrouw wel onder het aanrecht. O, maar hij weet raad. Hij gaat het raam door. 't Slaat naar buiten open en is tamelijk groot.

Vlug de daad bij de gedachte en Wieb staat op straat. Fijn, zo helemaal in je eentje buiten te zijn. Nee, in zijn eentje is hij toch niet. Uit een poort naast de huizenrij aan de overkant komt een jongen met een kruiwagen. Een echte werkjongen. Klompen aan, een blauwe kiel. . . .

„Goemorgen.”

„Goeimorgen,” is het antwoord. De jongen krijgt een kleur. Waarom?

„Jij trekt er al vroeg op uit.”

„Net als u.”

„Ik ga naar zee.”

„Ik later ook, maar eerst moet ik een paar uur naar het land, om aardappels te rooien en bonen te plukken.”

„Zeg, ben jij soms Jan Punt?”

De jongen kleurt nog feller en zegt: „ja, en u bent zeker de broer van onzen meester.”

„Goed geraden. Jullie meester heeft me verteld, dat jij zijn liefste jochie bent.”

„Nou, zeg. . . .”

„Niet waar soms?”

„U steekt er de gek mee.”

„Jij met je u. . . . Doen jullie hier zo deftig tegen elkaar?”

„Nee, maar — maar u. . . .”

„Maar jìj, bedoel je. En ik heet Wieb.”

„Dat heeft de meester al verteld.”

„Zo. Zeg, zal ik meegaan naar het land? Als ik je help, ben je gauwer klaar.”

„Nee, Nee, hoor!” Jan kijkt naar het keurige pak van Wieb. Stel je voor, dat zo'n jongen zich vuil maakte. En een broer van je meester kun je toch niet aan het aardappels rooien zeten?

„Waarom mag ik niet?”

„Moeder zou het vast niet goed vinden.”

„Heeft ze gezegd, dat het niet mocht?”

„Nee, maar. . . .”

„Maar ik ga mee. Ik pluk de bonen wel.”

Wieb begrijpt niet, waarom Jan zo'n ongelukkig gezicht zet. Hij weet ook niet, wat Jan's moeder gisteravond zei, toen hij achter meesters broer aan wou naar het strand. „Niet in je werkkleren, jô! Als je met dien jonheer loopt, moet je je schoolpak aan.” En nu loopt Jan met den jonheer zonder zijn schoolpak. Gisteren heeft hij de hele dag gewerkt op het

stukje land, dat zijn vader even buiten het dorp heeft gehoord. Hij heeft véél gedaan, zou nu vandaag vrij zijn, als hij eerst nog wat aardappels en bonen haalde. Geen ogenblik heeft Jan of zijn moeder er aan gedacht, dat de jongheer al zo vroeg uit de veren zou zijn.

Wieb is best op streek. Hij zou voor nòg zoveel niet willen, dat een jongen van zijn eigen leeftijd „u” tegen hem zei, maar vindt het toch wel aardig, dat Jan het deed. En Jan zal het bepaald èrg aardig vinden, dat hij, Wieb, zo toeschietelijk is. „Zal ik eens kruien?”

„Welja!”

Wieb neemt de wagen over, maar het ding kantelt meteen. Schop, manden, hark, alles rolt over de straat. Jan lacht. „Had je niet gedacht, hè?”

„Nee, ik meende, dat het vanzelf ging. Maar ik wil het toch leren, zeg!”

Met dat leren schieten ze niet zo heel hard op. 't Gelukt Wieb wel, maar Jan kwam alleen vlugger vooruit. En, eenmaal op de akker, valt er voor Wieb nog meer te leren. Hij gaat goed opletten, welke bonen hij plukt. Deze zijn nog te dun, moeten nog een dagje hangen. Ja, díé zijn goed.

't Begint Wieb al gauw te vervelen. Dat uitzoeken houdt zo op. En moeten al die bonenrijen een beurt hebben? Zeker wel. Als je ziet, wat een mand vol aardappelen die Jan gerooid heeft. . . . Ze schijnen bij Punt wolfshonger te hebben.

„Eten jullie die in één middag op?” vraagt hij.

„Natuurlijk, we zijn met z'n negenen.”

„Hebben jullie negen kinderen?”

„Nee, acht! Een zusje is ouder dan ik, die dient in Eikenburg en hoeft niet mee te eten, maar mijn vader en moeder lusten ook wel wat.”

„Waarom rooi je niet voor een hele week tegelijk? Dan kon je een vrachtwagen laten aanrukken voor het vervoer.”

„Op het ogenblik rooi ik telkens voor één dag. Ze moeten eigenlijk nog wat groeien en dat doen ze met deze warmte bèst. Daarom halen we er niet meer uit, dan we nodig hebben.”

„O. En dan zeker ook voor één dag bonen!”

„Welnee, jô. De bonen halen we er allemaal af. Tenminste die van deze grootte. Als die nog een dag hangen worden ze te dik voor de inmaak.”

„Zeg, ben jij een keukenpiet?”

„Keukenpiet? Keukenjan zou kunnen, maar 'k snap niet waarom.”

„Nou, jij met je verstand van de inmaak....”

„En jij, die nog geen kruiwagen rijden kon....” Meteen denkt Jan aan moeders vermaan. Hij moet niet vergeten, dat dit een stadsjongen is, een deftige jongen, heeft ze gezegd. Hij begint maar vlug over iets anders. Als Wieb soms liever naar huis wil?

„Och — nee — dan ben jij zoveel later klaar.”

„O, maar ik haast me wel. Ga gerust, hoor! 'k Doe het altijd alleen. Je zult zien, om acht uur ben ik weer thuis.”

„Nou, dan zal ik maar gaan. Zie je, ik ben het raam uitgesnapt. Daarom wil ik weer binnen zijn, voor ze opstaan.”

„Zeg, dat mocht je toch niet?”

„Waarom niet? 't Is toch zeker de kamer van mijn broer?”

„Nou ja....”

„Pluk verder plezier,” roept Wieb en stuift terug naar het dorp. 't Mag daarginds de kamer van zijn eigen broer zijn, hij heeft toch liever niet, dat ze zijn uitbraak merken. Uitbraak is weer iets anders dan inbraak, maar van het ene zou het andere kunnen komen. Als er nu eens een kerel door het open raam was geklauterd.... Als die eens in de onderste bedsteêruimte gekropen was....

't Loopt naar zevenen, als Wieb weer binnen is. Boven hoort hij gestommel van opstaan. Fijn op tijd is hij.

Van een inbreker is helaas niets te bespeuren. Jammer. En ook feitelijk jammer, dat hij nog niet een poosje Jan is blijven helpen. Ze waren dan misschien nu al samen klaar geweest en hier hadden ze het toch niet gemerkt. Moeder en zoon komen naar beneden, maar kijken naar hem niet om, menen zeker, dat hij nog in dromenland is. Komiek. 't Lijkt toch heus een klein beetje op een avontuur. Wat zou hij nu moeten? Weer

naar de keuken gaan? Als er om acht uur nog niemand geweest is, zal dat wel moeten.

't Wordt halfacht, kwart voor achten, Wieb steekt voor de variatie z'n hoofd maar eens buiten het raam. Komt Jan daar al om de hoek? Ja, gerust.

„Ha Jan! Hoor eens!”

Als Jan voor het raam arriveert, wordt er juist geklopt.

„Ja,” roept Wieb.

„Was je al wakker?”

„Ja, juffrouw! Al op ook.”

„O, dan kom ik direct met het ontbijt.”

Aha! Nu zal hij toch als een heer worden bediend. Even Jan nog aan de praat houden. Die mag het gerust zien.

Jan komt niet zo hevig onder de indruk van de „aparte bediening”, als Wieb dacht. Jan heeft meester al zo vaak om deze tijd aan het ontbijt gezien en vindt het daarom heel gewoon, dat er voor meesters broer op dezelfde wijze wordt gedekt. De gezamenlijke morgentocht vindt hij wèl zo interessant. Hij heeft nu met Wieb al een geheim.

„Mondje dicht, hoor,” zegt Wieb.

„Nou en òf,” antwoordt Jan.

III. „GOLFZANG”

Wieb kan er niet over klagen, dat er aan zijn eer te kort wordt gedaan in Ter Zande. Juffrouw Schouten bezorgt hem alle maaltijden op zijn kamer, precies of hij de meester zelf is. Dat ze dit voor eigen genoegen doet, snapt hij niet. Hij heeft niet gehoord, hoe haar zoon zei: „maar moeder, loop dat joch toch niet zo achterna,” en hoe de juffrouw antwoordde: „dat doe ik liever, dan hem met z'n neus overal bij te hebben.” Nee, Wieb ziet er respect in en vindt, dat hem dit wel toekomt. Dat zulk eten in je eentje verre van gezellig is, wil hij zichzelf niet bekennen.

Met Jan Punt kan hij het best vinden. Piet had gelijk, Jan is een leuk joch, goed bij en lang niet zo'n boertje, als hij bij de kennismaking leek. Toen hij die eerste morgen hem halen kwam, om naar zee te gaan, zag hij er al heel anders uit. Schoenen had hij aan, sportkousen en een behoorlijk pak. Hij was een heertje, vergeleken bij de andere jongens, die merendeels op klompen liepen.

Dat die schoenen alleen hem ter ere werden aangetrokken en dat het Jan's moeder een zucht kostte, weet Wieb niet. En hoeveel genoegen hij zowel Jan als diens moeder doet, als hij voorstelt, 's middags in badpak naar het strand te gaan, weet hij ook niet.

Fijn, zo in je badpak rond te sjouwen. Bijna alle jongens doen dat, want het is warm. Een onbewolkte lucht, een stralende zon en helemaal geen wind. Kostelijk vermaken de jongens zich. Jan brengt Wieb in aanraking met verschillende klassegeloten. Kees de Waal, Joost Verwey, Roel Sanders, Bert Plomp. Allemaal aardige kerels, hoor! Met elkaar stoeien ze

in en aan zee, buitelen in het warme zand, doen allerlei spelletjes op het harde strandgedeelte, trekken ook wel eens de duinen in. Dit gebeurt echter niet zo vaak als Wieb wel zou willen. „Niks an”, vinden de jongens. Inderdaad zijn de duinen hier vrij smal en is er weinig kans, een rovershol te vinden.

„Beleven jullie hier nooit eens wat?” vraagt Wieb op een keer. „Beleven? We beleven van alles, dat zie je.”

„Nou ja, maar ik bedoel het een of andere avontuur.”

„Welnee! Wat voor avontuur zou hier te beleven zijn? Daar moet je misschien in Amsterdam voor zijn.”

Wieb geeft hier geen antwoord op. Avonturen in Amsterdam. . . . Hij denkt aan een schuit, waarmee hij en zijn vrienden eens door een smal grachtje voeren en aan een woeden schipper. Hij denkt aan nòg een paar van die voorvalletjes. Daar zou hij graag een beetje over opscheppen, máár. . . . Nee, dat toch liever niet. Deze jongens zijn zelf zo tam. Heel anders dan de Amsterdammers! Eigenlijk is hij nog het liefst samen met Jan. Alleen vervelend, dat die zo vaak op het land moet werken. Ook moet hij nu en dan thuis blijven, om zijn moeder te helpen. Soms moet hij op zijn kleinste broertje en zusje passen, ook wel andere werkjes opknappen. Wieb zou hem daar best mee willen helpen, maar dat vindt Jan's moeder niet goed. Hij mag wel in huis komen, maar vooral níets doen. Vrouw Punt is er direct bij, als hij Jan helpen wil. „Nee, dat is geen werk voor uwes. Denk er om, maak u niet vuil.” Vervelend, dat ge-u en ge-uwes. Hij heeft al vaak genoeg gezegd, dat ze dit niet doen moet, maar ze wil het niet laten. Uit wraak noemt hij haar „juffrouw” en zo vaak ze zegt, dat ze maar „vrouw Punt” is en géén „juffrouw”, antwoordt hij: „en ik ben maar jij en geen u.” Dan lacht ze zo'n beetje en Wieb verdwijnt maar. Hij gelooft, dat ze dit het liefst heeft en Jan weerspreekt hem niet, als hij het een keer zegt. Jan antwoordt dan: „zie je, mijn moeder is maar een gewone vrouw en ze is geen stadsjongens gewend.”

„Net of die zoveel anders zijn dan dorpsjongens.”

„Ja, maar. . . .” verder komt Jan niet. Wieb weet wel, wat

er achter dat „maar” zou moeten volgen. „Jij bent nu eenmaal de broer van den meester.” Hij begint het met zijn waardigheid te kwaad te krijgen, gaat zich afvragen, of de jongens in hem ook te veel den meestersbroer zien en dáárom zich zo braaf voordoen, of ze misschien bang zijn, dat hij een verklikker is. Als hij dan Vrijdagsavonds merkt, hoe Roel, Kees, Bert en Joost met een roeiboot de zee op geweest zijn en dit voor hem niet willen weten, loopt hij de hele Zaterdagmorgen in zijn eentje te mokken. Jan is weer niet vrij en naar die anderen wil hij nu niet. 's Middags, als Jan hem halen komt, is hij ook verre van spraakzaam en barst na enkele minuten uit: „Zeg, wat denken jullie eigenlijk van me. 't Is al flauw genoeg, dat ik niet mee mocht in die boot, maar om er dan nog om heen te draaien. . . . Bah!”

„Wie zegt, dat jij niet mee mocht? Ben ik soms mee geweest?” „N-n-n-ee,” antwoordt Wieb. 't Is waar, Jan was gistermiddag óók vrij. Ze hebben samen gezwommen langs het noorderstrand en de jongens zijn met de boot aan de zuidkant afgevaren. Tussen het noorder- en zuiderstrand is een gedeelte, waar alleen de gasten van het hôtél mogen komen. Er waren daar heel wat mensen in zee geweest en zo had Wieb er niets van bemerkt, dat in de verte een roeiboot was weggevaren. En al had hij dat gemerkt, dan zou hij toch niet gedacht hebben, dat die vier jongens er in waren. Maar Jan moet het geweten hebben. Waarom anders stelde hij voor sàmen te gaan zwemmen en niet eerst de anderen op te zoeken? Wieb had dat wel best gevonden, maar nú. . . .

„Waarom ben jij niet meegegaan? Om míj soms?”
Geen antwoord.

„Nou, wàs het om mij? Dat hoefde niet, hoor!”

„Moeder heeft ook liever, dat ik niet meega in de boot.”

„Doe je het dan nooit?”

„Jawel, maar. . . .”

„Jij met je gemaar. . . . 'k Snap het best. Ik mocht er niets van weten en toen was jij wel zo goed, om je op te offeren.”

„Voor wie?”

„Voor die mooie makkers van je.”

„Zo. Nou, ik heb nooit aan opofferen gedacht, hoor! Maar als jij het een mooi woord vindt, gebruik het dan voor je eigen.”

„Voor mezelf? Voor wie offerde ik me op?”

„Zo bedoel ik het niet. Ik bedoel, dat ik om jou hier gebleven ben.”

„Juist. Dat zei ik toch? Maar dat wil ik niet.”

„Zei je dat? Dan heb ik zeker watjes in m'n oren. Je zei, dat ik me voor de jongens opofferde. Zoiets lijkt er naar, dat ik voor hun plezier bij jou bleef. Zij hadden me dat heus niet gevraagd.”

„Maar ze hadden je wèl gezegd, dat je je mond houden moest.”

„En als dat nou eens zo is?”

„Dan vind ik het — misselijk. En ik snap jullie niet. Jou net zo min als de anderen. Denk je, dat ik een verklikker ben?”

„Er valt niks te verklikken. Ze deden geen kwaad. Die boot is van Roel z'n vader. Die roeit er soms dagjesmensen mee, dat heb je zelf wel eens gezien. De jongens mochten best. Maar jij zou niet mogen. De meester heeft telkens al gezegd, dat het gevaarlijk was. Hij had het dan over zeestromingen en dat wij, als jongens zijnde, eigenlijk niet sterk genoeg waren, om zee op te gaan.”

„En hij weet er natuurlijk niets van.”

Jan antwoordt niet. Nee, van de zee weet die nieuwe meester lang niet zoveel als zij. Maar dit te zeggen — asjeblijft niet. Wieb zwijgt ook. Twee gedachten zijn met elkaar in gevecht. De ene is: „wat verbeelden zulke knullen zich, dat zij het beter zoudén weten!” De andere is: „denken ze, dat ik onder mijn broer zit?” Deze laatste wordt overwinnaar en op woedende toon stoot hij uit: „Menen jullie soms, dat mijn broer de baas over me is? Hij is jullie meester en jullie hebt hem te gehoorzamen, maar ik niet.”

„Dat spreekt. En omdat wij gehoorzaam zijn, nemen we jou niet in de boot.”

„Wel allemensen. Heeft hij gezegd, dat ik er niet in mocht?”

„Nee, maar we weten wel, wat hij wil, ook zonder dat hij het zegt.”

Geef op zo'n redenering maar eens een passend antwoord. Wieb weet er geen, loopt halffluid te mopperen van „flauw” en „gemeen” en „zoet”. Jan laat hem een minuut of wat begaan, geeft hem dan een flinke slag op de schouder en zegt: „jô, schei uit. Je lijkt wel een knor-knor. Die wordt in een hokje gestopt en vet gemest. Moet dat met jou soms ook? Ga dan in dat hol onder je bed zitten.”

„Nou ja, maar hoe vind jij dat dan.”

„Erg gewoon. Ze mogen maar een enkel keertje met die boot uit. Ze dachten er kwaad aan te doen, als ze jou meenamen. Toen zei ik: gaan jullie maar, ik blijf wel bij Wieb.”

„En ik had best mee gewild.”

„Ik ook.”

„Doen we het dan een volgende keer?”

„Als jij eerst gevraagd hebt, of je moogt.”

„Net of ik m'n vader en moeder elke dag zie.”

„Een briefkaart doet nog geen dag over de reis. Als je vanavond schrijft, kun je Maandagavond al antwoord hebben. En ik zei je toch, dat het bijna nooit gebeurt?”

Wieb begrijpt, dat hij nu maar van dit onderwerp afstappen moet. Hij weet heel zeker, dat op zo'n vraag een weigerend antwoord komen zou. Zijn ouders zouden geen minuut rust hebben, als ze wisten, dat hij mogelijk met zulke jongens op zee rondzwalkte. Hij heeft moeten beloven, met zwemmen uiterst voorzichtig te zijn, nooit alleen te gaan en vooral niet te ver. Hij hééft dit beloofd en denkt er niet aan, die belofte te breken. Nooit in zo'n boot te gaan heeft hij niet beloofd, maar iets te doen, waarvan je weet, dat het verboden is, is werkelijk niet veel beter dan het breken van een belofte. Och, dat hij niet mee is geweest, vindt hij eigenlijk niet zo heel erg. Maar dat stiekeme van de jongens. Hij zal ze voorlopig links laten liggen en proberen, Jan helemaal voor zichzelf te houden. Ze moeten maar eens voelen, hoe hij over ze denkt.

„Wat doe jij morgen?”

„Naar de kerk gaan. Jij toch zeker ook?”

„Natuurlijk. Maar je blijft toch niet de hele dag in de kerk?”

„N-n-n-ee,” stottert Jan. „N-n-n-ee, maar ik kan dan — zie je, vader wil ons Zondags thuis hebben.”

„Wat? Mag je dan heel niet op straat?”

„O, jawel! We gaan 's middags vaak naar grootmoeder of een van de ooms. Maar vader wil niet, dat we zo maar rondlopen. Hij zegt: de hele week ben ik weg, Zondags wil ik jullie bij me hebben.”

Ja, Punt werkt ver weg, dat weet Wieb. Hij vertrekt heel vroeg en komt laat thuis. Niet zo'n wonder, dat hij Zondags zijn kinderen om zich heen wil hebben. Maar voor hem, Wieb, erg vervelend.

„Ga morgen naar een van de anderen.”

„Dank je wel. Die hoeven niet te denken, dat ik verlegen om ze ben. Ik heb boeken en ik moet naar huis schrijven en ik kan me ook best alleen vermaken, hoor!”

Och, maar wat valt dat tegen. De kerk begint om halftien, even over elfen zijn ze weer thuis, er wordt om halfeen gegeten en om één uur zit Wieb al aan z'n brief. Hij schrijft veel en haast zich niet, maar toch is de brief voortweeën klaar. Wat moet hij nu? In vredesnaam maar een eind gaan tippelen. Hij kan toch ook moeilijk vragen, of hij bij de juffrouw in de achterkamer zitten mag. Hij heeft daar koffie gedronken en vond dat wát leuk. Hij had er ook best willen eten. Mogelijk vraagt ze hem straks, of hij er theedrinken komt. Maar daarvoor is het nu nog te vroeg.

Een beetje verveeld slentert hij de straat op.

„Wieb!”

Hij kijkt om. Ah, dat is Schouten.

„Heb je zin in een wandeling?”

„Jawel!”

„Een lange of een korte?”

„Dat moet u maar zeggen. Ik kan het uren uithouden.”

„Dat helpt. Dan gaan we een flink eind.”

Fijn, zo samen er op uit te trekken. Wel een gezellige prater, die Schouten. Het „meneer” is er al af. „Dat doet hier niemand,” heeft hij gezegd. Nou, dan enkel Schouten. Wieb zou wel eens willen weten, wat Piet tegen hem zegt. Piet mag dan

onderwijzer zijn, deze baas is procuratiehouder bij de boerenleenbank. Ook niet mis. Eigenlijk heel aardig, dat hij zich geen meneer noemen laat.

„Je hebt hier zeker nog niet veel gezien van de omtrek, hè?”
„Nee. Alleen zo maar eens een eindje met de jongens de duinen in geweest.”

„Dan gaan we nu naar Eikenburg over 't Helmveld en dan langs zee weer terug.”

De weg naar Eikenburg kent Wieb natuurlijk. Dat is een gewone straatweg. Als ze echter het dorp door zijn, slaan ze linksaf en komen ze op voor hem onbekend terrein. Dit is een smal pad, dat ze al gauw bij de duinen brengt. „Een berglandschap in 't klein,” zegt Wieb.

„Ja, dat is hier zo'n soort klein Zwitserland! Wel heel klein, maar we mogen in elk geval stijgen en dalen.”

Inderdaad, een vlakke weg is het niet en ook geen rechte. Grillic slingert zich het pad tussen de duinen door, nu eens vrij steil naar boven, dan met sterke daling. En telkens komt de zee in 't zicht, soms geheel onverwacht. Gaat de weg naar boven, dan begrijp je, op een top te komen en weet je, van daar af de zee te zullen zien, maar 't kan ook zijn, dat je op een vlak gedeelte tussen twee duinen in de grote haringvijver ziet. Wieb vindt het een fijne tocht en begrijpt niet, waarom de jongens hem hier nooit brachten. Moet je zien, al die aardige blauwe bloempjes, „zandblauwtjes” noemt Schouten ze. En soms ontdek je ook ineens een groep kleine viooltjes. Verder zijn er de duindoorns, teunisbloemen, verschillende andere planten, die Wieb nooit eerder zag, maar waarvan Schouten de namen en allerlei bijzonderheden weet. Dat schijnt een eerste-klas-plantenliefhebber te zijn.

„Moet ik je van dit gewas ook de naam zeggen?”

„Ik heb wel eens gehoord, dat zulke exemplaren bramen heten.”

„Knap, dat je het zo goed onthouden hebt.”

„Wat lekker is, vergeet niemand. 'k Wou, dat ze maar rijp waren.”

„Zo dicht langs het pad worden ze gewoonlijk niet rijp. Er

zijn altijd voorbijgangers, die ze plukken, voor ze goed zijn. Nee, dan moet je op andere plaatsen zijn. Kun je in September nog niet eens terugkomen?"

„Mijn school begint zes September al.”

„O, maar met dit mooie zomerweer rijpen ze hard aan. Vóór zes September kun je er al genoeg vinden. Vraag maar, of je broer je dan een paar nachten bij zich in de bedsteê hebben wil.”

„Dát zou een idee zijn,” glundert Wieb.

„En als hij het niet goed vindt, zal ik je een kistje vol sturen.” Dat zou ook wel aardig zijn, maar Wieb hoopt, dat hij ze zelf zal mogen plukken. Hij moet vijftien Augustus weer naar huis. Zou het even wat zijn, als hij dan een paar weken later weer terugkomen mocht? Hij zal er zijn best voor doen, reken dáárop.

Enige wandeling. Alleen wat erg warm, want schaduw is hier hoegenaamd niet. En van die warmte krijg je zo'n dorst.

„Misschien vinden we hier ergens wel een bron,” zegt Schouten.

„Een oase in de woestijn,” lacht Wieb. Stel je voor, een bron in de duinen. Dat zou het achtste wereldwonder zijn.

„Wat is het hier eenzaam,” zegt hij na een poosje. Werkelijk komen ze maar weinig mensen tegen. En dat op zo'n aardige weg.

„Dit gedeelte is altijd vrij stil en vooral om deze tijd,” vertelt Schouten. De mensen uit de stad gaan met de bussen direct door naar zee en weten van deze weg weinig of niets. En in de dorpen hier dichtbij is het al om vijf uur of soms halfvijf kerk. Dan komt er niet veel van een middagwandeling. Bij ons begint de kerk pas om halfzeven.”

„Zouden hier dan alle mensen tweemaal naar de kerk gaan?” vraagt Wieb zich in stilte af. Hij heeft aan die tweede kerkgang eigenlijk nog niet eens gedacht. In Amsterdam gaat hij gewoonlijk éénmaal. Vader gaat altijd tweemaal, moeder en zijn zestienjarige zus Annie gaan om beurten, de ene 's morgens, de andere 's avonds. Dat komt, omdat er nog een klein zusje is. Dat kan natuurlijk niet alleen zijn. Wat zou hij hier

moeten doen? Jammer dat hij het thuis niet gevraagd heeft. Hij heeft er meer zin in, vanavond eens te gaan lezen. Hij is hier nu al bijna een week en heeft nog maar enkele bladzijden gelezen. Toch moet het boek heel mooi zijn. Maar ja, met dat schitterende weer

„Kijk dàt daar”

„De bron,” zegt Schouten.

„Het bronhuis dan zeker. Ik zie wel een huis, maar geen bron.”

„Het Brongebouw uit Haarlem heeft hier een kleinzoon.”

„Nee, maar wat is dat eigenlijk voor een stulpje?”

„Wat meer respect voor het buitenverblijf van professor Dijkmans, jochie!”

„Woont daar een professor?”

„Hij is hier zomers altijd een maand of drie, maar schijnt nou niet thuis te zijn.”

„Kent u hem?”

„O ja! Hij is een echte plantenverzamelaar en zo heb ik hem een paar jaar geleden hier in de buurt op een vroege morgen ontmoet. Sindsdien laat hij het me altijd weten, als hij er weer is, en dan trekken we er vaak samen op uit.”

„Houdt u zó erg van planten?”

„Plantkunde was mijn liefste vak,” is het antwoord. Het klinkt een beetje somber, maar Wieb merkt dat niet. Die is een en al aandacht voor het huisje. Grappig ding. „Golfzang” staat er op. Helemaal van hout is het, fris geschilderd in groen en geel. Wel erg klein, vindt hij. Een gedeelte van de woonruimte gaat nog verloren aan een overdekte veranda.

„Zeker maar één vertrek.”

„Nee, drie. Dit gedeelte, kijk, tot zover, is de zitkamer. Het achtergedeelte is voor de ene helft slaapkamer en voor de andere keuken. In dat slaapkamertje zijn twee bedden boven elkaar, maar ook in de zitkamer kunnen slaappleaatsen worden gemaakt. Langs de zijramen lopen brede vensterbanken. Die kunnen omgeslagen worden en bieden dan ruimte voor een matras. Verleden jaar hebben ze er een paar weken met z'n vieren in gewoond, de twee zoons van den professor waren er

toen ook, maar meestal is hij er alleen met zijn vrouw. 't Zijn aardige mensen."

„Jammer dat er luiken voor de ramen zitten. 'k Zou zo graag eens naar binnen kijken."

„Misschien kom je er wel een keer in. Als we nog eens gaan en ze zijn thuis, vragen ze ons stellig binnen."

„En dan komen we bij de bron."

„Nee, die is buiten. Waterleiding hebben ze hier niet, maar achter het huis is een beste welput. Kom maar mee."

Achter het huisje is een soort van afdak en daarbij inderdaad een put. 't Is nu alleen de vraag, hoe ze het water er uit moeten krijgen. Gelukkig vinden ze onder het afdak een paar lege groentenblikken. Touw hebben ze niet bij zich, maar er is een vrij lange drooglijn, die zich gemakkelijk losmaken laat. Die om het blik en ze zijn klaar. 't Water staat hoog, ze kunnen er gemakkelijk bij.

„Even spoelen, dat het blik schoon wordt," zegt Schouten.

„Maar dan komt er toch vuil in het water?"

„Dat hindert niet. Kijk, dat sla je wel weg. Of ben je zo erg precies? Dàn drink je maar niet."

„'k Dacht niet zozeer aan mezelf, maar meer aan die mensen."

„Zo'n blijk van naastenliefde màg ik, waarde Wybrand! Maar de prof en z'n vrouw drinken niet uit de put, hoor! In de keuken is een pomp. Daaruit komt dit putwater, maar niet ongezuiverd. 't Is hier alles puik in orde."

„Lekker water," vindt Wieb. „Zo koud."

„Drink maar niet te vlug."

„Nou, maar ik ben niet van glas."

„Glas kan beter tegen koud water dan jouw overwarme binnenboeltje."

„Mis, meneer! Als je in een overwarm glas koud water giet, springt het."

Schouten lacht. „Die slag is jou."

Wieb vindt, dat hij een fijne Zondagmiddag heeft. Die Schouten is een reuzekerel. En juffrouw Schouten is eigenlijk helemaal geen kostjuffrouw, lijkt meer een aardige tante. Vooral wanneer ze, als de wandelaars thuis komen, hun de keus laat

tussen thee en limonade. Wieb kiest limonade, krijgt een heel flesje voor zich alleen, lekker! De terugtocht langs de zee was wel minder warm dan door de duinen, maar hij kan toch nog best zo'n frissigheidje gebruiken.

Als het een uurtje later kerktijd wordt en Wieb begrijpt, hoe ze er op rekenen, dat hij meegaat, doet hij dat.

IV. EEN MOOI PLAN

De vriendschap met Wieb was van het begin af aan voor Jan niet geheel zonder schaduwen, maar nu wordt het beslist moeilijk voor hem.

Hij moet zijn ouders helpen, zowel op het land als in huis. Hij heeft de laatste jaren in zijn vrije tijd veel op het akkertje gewerkt, maar nu vader deze zomer zo ver van huis op een bouwerij is, komt bijna alle landwerk voor zijn rekening. Hij doet het met genoegen, zo erg veel tijd kost het op 't ogenblik niet eens, maar Wieb zou voortdurend met hem samen willen zijn en dat kan nu eenmaal niet. Moeder vindt het niet goed en Wieb is ook geen jongen voor landwerk of om op kleine kinderen te passen. De eerste week was hij veel bij de andere jongens, maar die geschiedenis met de boot kan hij ze niet vergeven, hij zou ze liefst helemaal niet meer aankijken. En 't ergste is, dat hij dit van Jan ook zou willen. Hij zegt: „als jij mijn kameraad wilt zijn, moet je niet achter die anderen aanlopen.” En dan gebruikt hij van die grote-mensen-achtige woorden, zoals: „vriendschap moet eerlijk zijn, recht door zee gaan, partij kiezen”, en meer van dat moois. Jan noemt het in stilte kletsica, maar tegenover Wieb probeert hij een gezicht te zetten en een toon te vinden, die bij de gelegenheid past. Dat is moeilijk. Hij vindt Wieb wel een leuke jongen en het is wel fijn, vriend te zijn met een broer van je meester, maar daarom is het toch nog geen noodzaak, te breken met je oude kameraden. Straks is Wieb weer weg en wat moet hij dan? Bovendien, hij vindt en blijft vinden, dat de jongens zich met die boot niets te verwijten hebben. Zij mochten, Wieb mocht stellig niet, dus wat moesten ze? Allemaal thuisblijven om hem?

Wat dat is, heeft Jan zelf het best gevoeld. 't Was niet alles, daar achter Wieb aan te zwemmen en in de verte die boot zo fijn te zien dobberen. Zijn vader en moeder hebben het hem ten slotte niet verboden. Moeder is wel wat bang in zo'n geval, maar ze zegt nooit, dat hij niet mag. Nu deed hij dat voor Wieb en kreeg er van dien jongeheer nog voor op z'n dak ook. Prettig! Hij was blij, dat hij Zondag thuis blijven moest en gunde Wieb de wandeling met Schouten van ganser harte. Dat hij 's Maandagsmorgens, terwijl zijn moeder de was doet, op de kleintjes moet passen en 's middags naar het land moet, vindt hij uitstekend.

Wieb slentert wat rond, loopt met een boek onder zijn arm. Tja, wel onprettig voor hem, maar eigen schuld. Met de andere jongens kon hij het leuk hebben.

Dinsdagmorgens weet Jan de klippen zo'n beetje te ontzeilen door al vrij vroeg met Wieb op stap te gaan. Die meent, dat het huisje van professor Dijkmans ver van de bewoonde wereld ligt. Jan gelooft daar niets van en zo trekken ze samen op onderzoek uit. 't Zal je wat zijn, denkt Jan. Hij houdt helemaal niet van zo'n tippel, maar op deze manier stelt hij Wieb tevreden en ontloopt tevens de anderen.

„Een leuk ding, en helemaal alleen tussen de duinen in. Geen levende ziel in de buurt. Die prof wil z'n hele vakantie geen mensen zien en doet al die weken niks anders dan bloemen zoeken.”

„Kon hij beter in de Paasvacantie naar de buurt van Haarlem gaan,” vindt Jan. „Voor een paar kwartjes koop je daar een karrevracht tulpen of narcissen en dan hoef je ze niet eens te zoeken.”

„Maar jô, 't is dien man niet zo maar om bloemen te doen,” hapt Wieb. „'t Is om zeldzame planten en zo. Jullie snapt dat niet, je loopt die heel kleine plantjes voorbij, maar dat zijn juist de zeldzaamste. Wij trokken soms een hele middag buiten Amsterdam de polders in, om planten te zoeken en die namen we dan mee voor de plantkundefles. Nou, en dan hadden we soms van die bijzondere exemplaren. Er waren er wel eens bij, die onze onderwijzer zo ineens niet thuisbrengen kon. Maar

hij had een fijne Flora, daar kon hij dan toch altijd de naam wel in vinden."

„Was dat zijn dochttertje, die Flora?"

„Zeg. . . ." Nu kijkt Wieb Jan aan, ziet die grappige flikkering in zijn ogen. Ah! Jan kan met een stalen gezicht je voor 't lapje houden, maar je moet hem niet recht in de ogen kijken. Natuurlijk, dat van die tulpen was ook voor-de-gek-houderij. Suffer, dat hij er in vloog.

„Wij zoeken ook wel eens plantjes, maar dan met onzen meester," gaat Jan onverstoorbaar voort. „Met meester Van Harten. En die kan het wel zonder Flora af."

„O ja, mijn broer kent alle planten."

„Behalve alle duinplanten. Maar dan spelen wij voor Flora."

„Zeg. . . ."

„Vraag het hem gerust. Een paar weken geleden hadden we nog een plantje, waar hij niks van wist en wij wel. Hij zei toen: „ja, jongens, onder de duinplanten zijn voor mij nog wel onbekenden. Zie je, zó is jouw broer. Hij doet z'n eigen niet geleerder voor dan hij is en daarom mogen we hem zo graag. Die we eerst hadden, nou, die deed, of hij de wijsheid van Salomo bezat. Een hekel dat we aan hem hadden. . . . Van dikdoenerij moeten we hier niks hebben."

Even is Wieb stil. Doelt Jan op hem met dikdoenerij? Nee, dat zal wel niet. Toch maar een beetje oppassen. Dat over het huisje van den prof vond hij misschien opschepperij. Maar dat was het niet. Straks zal hij het zien. Moest die prof eens thuis gekomen zijn. Hij, Wieb, zou best een praatje durven maken. Gewoon vragen om een beetje water en zeggen, dat hij er Zondag ook al geweest was met Schouten.

Als ze eindelijk bij het optrekje komen, is het nog gesloten. Jammer. En ook jammer, dat Jan niet enthousiaster is.

„Zulke zomerhuisjes heb ik wel meer gezien," zegt hij.

„Ik ook," antwoordt Wieb, „maar nooit op zo'n eenzame plaats."

„Zo heel eenzaam is het hier niet," zegt Jan.

„We hebben meer dan een uur gelopen, zonder een huis te zien."

„Maar we zijn hier vlak bij Wilmenrode. Wil je dat zien?” Ze lopen het pad een eindje verder op, zien dan rechts een dwarsweg en zijn binnen de tien minuten in het hartje van Wilmenrode. Dat valt Wieb geducht tegen. Eerlijk gezegd, had hij al hele verhalen over het huisje en zijn bewoners gemaakt. In een woninkje, dat zo verlaten ligt, kan van alles gebeuren. Stel, dat rovers den prof en zijn vrouw hadden overvallen, ze hadden beroofd en op hun bedden vast gebonden met proppen in de mond en dat zij als redders kwamen. Toen ze vanmorgen op pad gingen, had hij gedacht: We moesten door een kier kunnen kijken en zoiets ontdekken! Dat zou een echt avontuur zijn. Nu het huisje helemaal niet zo afgezonderd ligt, zou hij die gedachten niet graag aan Jan openbaren. Hij zou kans lopen, uitgelachen te worden. De mensen waren natuurlijk gewoon voor een paar dagen weg. Schouten zei Zondag nog: „ze zijn niet van plan, gauw terug te komen. Onder het afdak staan anders emmers en keukengerei en in de veranda staan meestal een paar stoelen, maar nu hebben ze alles binnengehaald.” Ach nee, er is nergens iets romantisch aan. Wel jammer. Jan zal denken: Heb je me dáárvoor zo'n eind laten lopen?

Dit blijkt echter niet het geval te zijn, want, als Wieb voorstelt, nu maar de naaste weg terug te nemen, de straatweg van Wilmenrode naar Eikenburg, zegt Jan: „nee, laten we eerst nog eens teruggaan naar het huisje.” Als ze er dan komen, stelt hij voor, er een poosje te blijven. In de veranda is het fijn. Je kunt het je gemakkelijk maken, door schrijlings op het latwerk van de zijschotten te gaan zitten met je rug tegen de muur.

„Heeft die prof dat even uitgezocht? Net zo'n aardig door-kijkje op zee. De mensen moesten meer de huizen zo zetten. Ik bedoel, dat je altijd een mooi uitzicht had. Neem nou zoals in Ter Zande. Je zit vlak aan zee, er is ruimte genoeg en ze hebben straten gemaakt, zo nauw, dat je elkaar op tafel kijkt. Vroeger was jullie rij net zo lelijk als de onze, maar die kant hebben ze toen afgebroken en de nieuwe wat meer achteruit gezet.”

„Dat was dan toch een goed idee.”

„Ja, maar waarom bouwen ze bij ons alles zo in de laagte? Er zijn bijna geen huizen, waaruit je de zee kunt zien. 'k Wou, dat ik architect mocht worden, dan ging ik overal erg mooie huizen bouwen, ik bedoel, dat de mensen òf aan de voorkant òf aan de achterkant een ruim uitzicht hadden.”

„Ook in Amsterdam?”

„Stadshuizen zou ik niet graag zetten,” antwoordt Jan. „Ik vind de stad miserabel.”

„Ik niet. 't Is hier nou wel goed, maar geef míj asjeblijft 's winters de stad. Weet je wat? Jij bouwt later voor mij twee huizen, één in de stad en een hier!”

„Ik bouw niks. Ik word timmermansknecht, net als mijn vader.”

„Dan bouw je toch ook?”

„Wat je zegt! Nee, dan láten ze me bouwen, dan hoef ik niet te vertellen, hoe ik het hebben wil.”

„Vind je het akelig, timmermansknecht te worden?” Wieb denkt er aan, hoe Piet vertelde, dat Jan er naar verlangde, aan 't werk te gaan.

„Welnee. 't Zal wel goed zijn. Als ik kiezen mocht, koos ik misschien elke dag wat anders. Daarom is 't maar het beste, dat er niks te kiezen valt.”

Wieb geeft geen antwoord. Zelf weet hij nog niet, wat hij worden wil, maar hij zou het allesbehalve prettig vinden, als zijn vader een besluit voor hem nam. Hij mag nu naar de H.B.S. en hoeft over vijf jaar pas te kiezen. Hij heeft er nooit eerder over gedacht, hoe groot dit voorrecht is. Arme Jan! Als hij, die zo goed leren kan, ook eens naar een H.B.S. mócht!

Jan voelt zich echter helemaal niet beklagenswaardig. 't Zal leuk zijn, als hij geld kan gaan verdienen. Alleen jammer, dat je daarvoor tegenwoordig veertien moet zijn. Zijn vader ging als jongen van dertien al mee op karwei en zijn grootvader heeft wel eens verteld, hoe hij als kereltje van elf al krullenjongen was. Nou en moeder, die uit een gezin van landarbeiders is, ging als kind van negen al wieden en aren rapen. Wan-

neer hij dat aan Wieb vertelt, trekt die een ongelovig gezicht. Ze mocht toch maar niet zo van school blijven?

„Dat mocht wèl,” zegt Jan. „Ze kregen dan landbouwverlof. Er moest dan een brief naar den schoolopziener, geloof ik.”

Landbouwverlof! Ja, daarvan heeft Wieb wel eens gehoord. Verlof voor aardappels rooien en bonen plukken en bieten schrappen. Moeder had vroeger een dienstmeisje van buiten en die vertelde daar wel van. Raar eigenlijk, dat zulke jonge kinderen al geld moeten verdienen en dat jongens als hij nog jaren lang geld kòsten.

„Zeg Jan, kon jij nou niet beter naar een ambachtsschool?”

„Ja,” en Jan trekt een wijsgerig gezicht, „maar om daar wat aan te hebben, zou ik er drie jaar moeten blijven, hè? Dan zou ik anderhalf jaar te laat aan het verdienen gaan.”

„Maar dan kon je misschien tòch architect worden. Ja, heus, dat kàn! Een vriend van mijn vader is het ook en die zei eens, dat hij alleen maar ambachtsschool had gehad. Zal ik er eens met mijn broer over spreken? Als die er zich voor spant. . . .”

„Dan gebeurt er nòg niks. Ik moet zo gauw mogelijk geld inbrengen en er is hier niet eens een ambachtsschool. 'k Zou elke dag naar de stad moeten. Nou, wie zou dat betalen?”

En toch praat ik er met Piet over, neemt Wieb zich voor. Dat zo'n jongen als Jan niet eens naar een ambachtsschool zou kunnen. . . . Er moet wel iets op te vinden zijn. Als de een of andere rijke meneer het schoolgeld eens betaalde. . . . En het geld voor de bus. . . . Of dat Jan een fiets kreeg. . . .

„Als je van de ambachtsschool kwam, zou je vast veel meer verdienen,” snijdt hij opnieuw het onderwerp aan.

„Misschien. Maar, als ik er niet heen ga, verdien ik anderhalf jaar eerder.”

Er nu maar niet meer over praten, denkt Wieb. Er liever over schrijven aan Piet. En vlug. Het toelatingsexamen is misschien al voorbij en 't zou toch het mooiste zijn, als Jan er nu met September al op kwam. Piet móét er zich voorspannen, naar den directeur gaan en zeggen, dat die Jan zo bijzonder knap is. Je zult zien, dan komt alles in orde. En dan heeft hij, Wieb, het feitelijk voor mekaar gebracht. Zal dat even wat zijn?

Nu maar gauw naar huis en direct even pennen. Hoeveel bus-lichtingen zouden er in Ter Zande zijn? Misschien twee. Maar in Eikenburg zijn er vast wel drie. O ja, Schouten nam gisteren een brief voor zijn moeder mee, omdat de verzending vanuit Eikenburg vlugger ging. Kan hij er vanmiddag een voor hem meenemen.

Jan snapt niet, waarom Wieb zo'n haast heeft. Moet hij een brief naar huis schrijven? En hij zei, dat hij Zondag zo'n lange geschreven had! Mal om het nou al weer te doen. Maar — hij moet het weten.

V. WIEB DURFT

't **K**omt in orde met de brief. Die ligt morgenochtend om halfacht thuis in de bus. Net op tijd, want Donderdag gaat Piet kamperen.

Nou maar naar het strand. Fijn dat Jan vandaag helemaal vrij is. Een beetje voortmaken en dan gaan zwemmen aan het noorderstrand. De anderen zullen wel bij het zuidergedeelte in zee gaan. Als Jan nou maar aan de noordkant wil. Aan zuid is het meestal veel drukker, leuker ook, maar nu moeten ze daar niet zijn.

„Hallo! Doen wie het eerst onder water is?” Wieb wacht het antwoord niet af, maar holt vooruit in de richting van het noorderstrand. Jan begrijpt en volgt. Misschien maar het beste, dat ze de anderen niet ontmoeten.

Heerlijk is het in 't water. Het is vanmiddag zov buitengewoon warm. Er komt vast onweer. Dan kan het weer wel een poosje van streek zijn. Daarom het er nu nog maar eens flink van nemen.

De jongens vermaken zich best. Wieb heeft een bal, die zo lekker op de golven deint en die je elkaar soms zo fijn voor de neus kunt wegpakken. De een zwemt er op af, de ander ook, je denkt hem te grijpen en dan ineens neemt een golf hem op en slaat hem een eind weg. Ze zijn zó verdiept in hun spel, dat ze soms wat ver af gaan, als die bal een kuur krijgt van richting Engeland te kiezen. Maar dan is Jan er als de kippen bij, om te waarschuwen en naar zulke waarschuwingen luistert Wieb wel. Hij is niet vergeten, wat hij beloofde. Huup, dan het ding maar een eind zijwaarts slaan. Liefst in zuidelijke

richting. Ook dan waarschuwt Jan. Ze mogen niet tussen de badgasten komen, dat weet hij toch?

Ja, dat weet Wieb. Maar vanmiddag heeft hij een wonderlijke bui. Wou hij eerst de anderen niet ontmoeten, nu wil hij dat wèl. En hoe! Hij is zo in de wolken over de brief, die hij schreef, hij heeft daar zoveel verwachting van, dat hij het niet kan laten, iets baldadigs te doen. Wat drommel, die lui van 't hôtel hebben de zee toch niet gehoord? En wie ziet aan je neus, of je dáár logeert of ergens anders? Kijk, ginds spartelt een joch in net zo'n badpak als het zijne. Daar moet hij op af. „Wieb toch!”

„Jô, kom mee. Laten we het er op wagen. Ik ga wel vooruit. Badgast nummer één.”

Jan wil voor Wieb niet onder doen. Maar als de badman het merkt. . . . Als hij ze te pakken krijgt. . . . Wieb is hier een vreemde en lijkt op een van die anderen in zijn rôod wollen badpak, maar hîj, Jan, in zijn zwart katoentje. . . . Hij haalt Wieb in, grijpt hem bij de hiel.

„Wieb, laten we teruggaan. Als Jansen ons ziet. . . .”

„Dan zîet hij ons. Moeten ze de verboden afdeling maar met een krijtje aftekenen. Zie jij de grens? Ik niet.”

„Als Jansen het aan mijn vader zegt. . . .”

„Dan vertel je maar, dat je op mij moest passen. Misschien heb je dat wel aan je meester beloofd.”

Wieb is dichter bij de waarheid dan hij zelf weet. Meester Piet heeft tegen Jan gezegd: „let jij een beetje op mijn broer? Hij is niet zo met de zee vertrouwd als jullie en zou eens te ver kunnen gaan.” Ja, dan moet hij mee, stelt Jan zichzelf gerust. 't Is toch ook wel leuk! Echt spannend. Zou Jansen het merken? Hij staat daar iets naar links op zijn uitkijkpost. Hij kijkt naar de andere kant. Hij blaast op zijn hoorn. Er zijn er zeker een paar te ver gegaan. Ha, nu zijn ze al midden tussen de badgasten. Er is eigenlijk niets geen kunst aan. Maar goed onderblijven, dat ze zijn oude badpak niet zien. Wat doet die Wieb nu? Nee, dat is al te gewaagd. Die zwemt daar op een wildvreemden jongen af, kletst een paar handen vol water over zijn hoofd en roept: „hallo tweeling-

broer!" O, die jongen heeft net zo'n badpak aan. Vandaar die benaming. Kijk, daar staan ze rechtop. Iets kleiner is de vreemde en geweldig dik. Wieb, Wieb toch! Op die manier komt het zeker uit.

„Wieb, kom nou." Jan houdt zijn hoofd boven water. De rest móét er onder blijven. „Wieb, laten we teruggaan."

„Terug? Nee, we gaan verder." Wieb merkt in de verte de andere jongens. Nu mogen ze eens zien, wat hij durft. Het hele verboden stuk overzwemmen is nog iets anders dan in zo'n boot wat rond te dobberen. Te meer daar het laatste stuk enkel voor dames bestemd is en je daar zéker gauw in de gaten loopt.

Jan zwemt achter Wieb aan. Rare streken heeft die knul vanmiddag. Hij zal blij zijn, als ze dit stuk uit zijn, wou daarom liever terug. Ze moeten anders straks helemaal achter het hotel omlopen. Een mooie gelegenheid voor den badman, om ze er in te laten vliegen. Er is altijd politie aan en bij het strand. Als Jansen een fluitsignaal geeft...

O, hij schijnt wat te merken, blaast in deze richting. Zwemmen, zwemmen maar. Hij mag het niet zien. Hij zal niet weten, wie ze zijn.

Jan kijkt niet om. Wieb is achter hem, maar zal zich wel redden. Jansen kent Wieb niet. Aan Wieb's vader kan hij het niet vertellen.

Ai, wat toetert die Jansen. Nog een paar slagen en Jan is het verboden gedeelte uit. Nog maar verder. Kijk, daar is Bert. En ginds zijn Kees, Roel en Joost.

„Jô, Jan toch."

Hè, hè, dat was pezen. Nu durft Jan om te kijken. Jansen staat nog op zijn stellage en blaast weer in andere richting.

„Wat bezielde jóú!"

„Zou hij me gezien hebben?"

„Natuurlijk. Hij tetterde als een wildeman. Waarom deed je dat ook!"

„Nou, 'k was met Wieb. Die wou het. Toch wel leuk. Jansen zag ons eerst helemaal niet. Als hij het nou maar niet aan mijn vader vertelt."

„Vast niet. Hij kon immers niet zien wie je was? Dat hadden wij zelf pas op 't laatste ogenblik in de gaten.”

Dit stelt Jan gerust. Maar waar is Wieb nu gebleven? Ach, kijk, die zwemt in het gemengde bad tussen de badgasten, of hij er bij hoort. Telkens komt hij een eindje meer deze kant op. O, die slimmert. Hij wacht tot Jansen zich weer eens helemaal omdraait en schiet dan met een paar forse slagen het verboden stuk uit.

„Goeiemiddag. Waar was jij zo ineens gebleven, Jan?”

„Ik — ik — Jansen zag me.”

„Bestaat niet. Jansen zag een harige cocosnoot dobberen en vond dat een beetje raar. Hij toeterde van angst. Mij heeft hij wel gezien, maar dat deed hem niks. Je lei het verkeerd aan. Juist door die dollen haast merkte hij, dat er iets niet in de haak was. Straks zwemmen we zo bedaard als oude heertjes weer terug.”

„Maar ik niet, ik loop terug,” antwoordt Jan.

„Of je gelijk hebt,” zegt Roel. „Reken maar, dat hij nou dubbel oplet. En ik geloof zeker, dat hij jou ook wel merkte, Wieb!”

„Wat jij gelooft, laat mij Siberisch. Ik ben geen lafbek.”

„Ik soms wel?”

„Wie de schoen past...”

„Zeg, wat mankeert jou?” vraagt Kees.

„Niks. 'k Ben kiplekker. Of eigenlijk was ik dat, voor ik jullie zag. Nou word ik een beetje misselijk. Heb ik altijd, als er stiekemerds in de buurt zijn.”

„Keer gerust je maag om, als je daarvan opknapt,” zegt Kees. De anderen lachen. Ze begrijpen wel, wat Wieb bedoelt, weten niet goed, hoe zich te houden.

„Nou, Jan, ga je mee terug?”

„Nee, jô, laten we hier blijven. We zijn eigenlijk al lang genoeg in 't water geweest. Laten we er uitgaan.”

„Ik ga er uit, waar ik er in gekomen ben.”

„Misschien ook wel eerder,” zegt Roel. „Als je een beetje geluk hebt, kom je bij Jansen in de uitkijktoren terecht.”

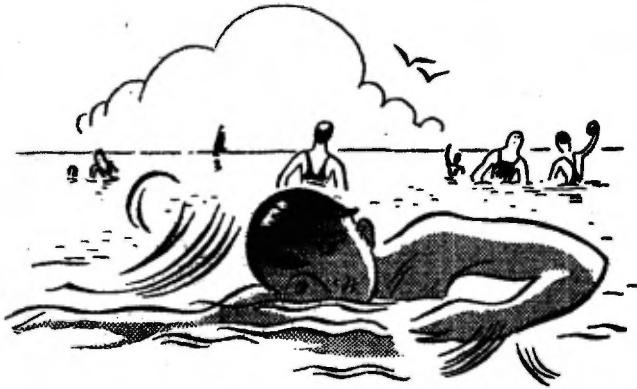
„Ja, dat heeft hij nòg eens gedaan met een jongen, dien hij te pakken kreeg.”

„Moet hij zien, dat hij mij pakt. Zeker met een lasso.”

„Nee, hij springt gewoon op je af.”

„Leuk voor jullie om naar te kijken. Een waar genot voor zo'n stelletje lafaards.”

„Als je dat misschien nòg eens zeggen wilt....” Bert komt dreigend op hem af.

„wie geen lafaard is, zwemt me achterna.”

Wieb lacht. Ah, de badman moet er weer een paar waar-schuwen. Vlùg nu.

„Wie geen lafaard is, zwemt me achterna,” roept hij, jaagt zich dan met krachtige slagen tussen een groepje badende kleine meisjes door. Dit gedeelte is het gevaarlijkst. Maar er zijn vanmiddag hier bijna geen dames. Twee badmutsen ziet hij maar. De kleine meisjes zijn blootshoofds net als hij. Eén-twee, één-twee, ja, hij is net weer in 't gemengde bad, als Jansen omkijkt. Wacht, daar is die jongen van straks ook weer. Dat is zeker zijn vader, waar hij nu mee zwemt. Proberen het joch aan te klampen. Straks zei hij niet veel. Nu móét hij wat zeggen. Wieb wil vriendschap met hem sluiten, als 't kan. In Wieb bruisen op 't ogenblik woester golven dan òm hem. Die Jan! Dat hij achterbleef bij de ànderen! Dat hij

hèm alleen liet gaan. Nu hééft hij partij gekozen. Best. 't Kan zo blijven in 't vervolg. Dat is dan een jongen, waarvoor je een-twee-drie een brief schrijft, om hem te helpen. Jammer dat die brief weg is. Zonde van de postzegel. En als Piet er nu heus eens werk van zou maken.... Nee, dat moet maar niet. Hij, Wieb, zal dan wel zeggen, dat. . . . Ja, wàt? Wàt zal hij zeggen? Dat hij iets heeft gedaan, dat verboden was en Jan er niet aan wou meedoen?

„Ha, tweelingbroer, daar wàs ik weer.”

„Zo. Straks was je ineens verdwenen.”

„En nou weer ineens verschenen. Doen we het eens om 't hardst?”

„Mag het, pa?”

„Ja, om mij wel. Als jullie maar niet te ver gaat.”

„En niet te wild,” zegt een dame, die nu dichterbij komt en de moeder van den jongen blijkt te zijn.

„Wie hem het eerst heeft,” roept Wieb en slingert zijn bal een eind weg in noordelijke richting. Zo, als ze daar zijn, in die speciale herenafdeling, merkt de badman hem zeker niet meer, want daar is het aardig vol. En dan is hij ook gauw er weer uit.

De jongen zwemt als een razende, maakt geweldig veel beweging met armen en benen. Wieb laat hem de voorrang, schiet pas vooruit, als ze vlak bij de bal zijn.

„Hè,” doet de jongen teleurgesteld.

„Nòg eens?”

„Welja!”

Zo, nu is de bal het badgastengedeelte uit. Wat Wieb betreft mag de ander hem deze keer pakken. Allicht in 't belang der vriendschap.

De jongen juicht uitbundig, als hij de bal in handen heeft, wil hem teruggooien. Nee, nee, dat is Wieb's bedoeling niet. Nu hij op veilig terrein is, wil hij er liever uit.

„k Moet naar huis. 'k Ben er eigenlijk al te lang in geweest en ik geloof, dat we raar weer krijgen.”

„Ja, ma zei straks ook al, dat we beter naar binnen konden gaan. Maar waar moet jij dan eigenlijk heen?”

„Het dorp in. Ik ben daar — ik ben er in pension.”

„Met je ouders?”

„Nee, alleen!”

„Zeg, als je mij wat wilt wijsmaken. . . .”

„’t Is heus waar. Als je meegaat, kun je het zien.”

„Dat vinden pa en ma misschien niet goed. Of zullen we het even gaan vragen?”

„Nee, ’t wordt allicht toch te laat. Kom dan liever morgenochtend. Of zal ik je komen halen?”

„Ja. Wij logeren in ’t badhuis. Ik heb kamer twaalf. Nol Faassen heet ik.”

„En ik Wieb van Harten. Ik woon in Amsterdam.”

„Ik in Utrecht. Maar zeg, jij was dan eigenlijk in verboden water.”

„O ja? ’k Dacht, dat de hele zee vrij was. ’k Zag nergens een afgebakend stuk.”

„Nee, afgezet hebben ze het hier niet. Maar je kunt toch wel lezen, wat er op die borden staat?”

„Alleen maar als ik er naar kijk. En als ik dat niet doe...”
Ze lachen allebei.

„’t Was zeker juist leuk, omdat het niet mocht, hè?”

„Natuurlijk. ’k Was daar net aan de andere kant bij een stel dorpsjongens. Stiekeme knullen. Ze hadden verleden week een flauw stukje uitgehaald en daarom noemde ik ze lafaards. Dàt gaf wat te doen, hè? Nou, toen zei ik: wie geen lafaard is, zwemt me achterna. Ze deden het geen van allen.”

„Niks gedaan, met zulke jongens om te gaan. Dat zou ik niet doen.”

„Zijn er méér jongens in ’t hotel?”

„Niet van onze leeftijd. Alleen een paar van die kleuters.”

„In de pensions heb ik er ook nog nooit een gezien. Dus — wat móét je dan, als je niet alleen wilt lopen?”

„Willen wij vrienden worden? Ik blijf nog een hele week.”

„Ik blijf nog bijna drie weken, dus om mij kan het wel.”

„Best. Kom je me dan morgenochtend halen?”

„Ja, Dat is afgesproken. Zwem nou maar gauw terug. Kijk, daar komt je vader al aan.”

Voor Wieb is het ook zaak, te maken, dat hij binnen komt. De lucht wordt steeds dreigender. In de verte heeft het al een paar keer gelicht.

Nog voor hij binnen is regent het. Het wordt wild weer. Geen denken aan, die avond nog naar buiten te gaan.

„Jammer voor je, hè?” zegt juffrouw Schouten.

„Ik wil ook wel eens een avond lezen,” antwoordt Wieb.

„’t Is toch een beste jongen,” zegt de juffrouw achter tegen haar zoon. „Je kon ook hebben, dat hij een stel jongens in huis halen wou en er kabaal mee ging schoppen.”

„Of dat hij hier achter kwam zitten babbelen en mij bij mijn studie hinderde,” is het antwoord. „We hebben het goed met hem getroffen.”

Juffrouw Schouten stopt kousen, haar zoon studeert en Wieb zit met een boek voor zich. Maar van lezen komt niet veel, die regen klettert ook zo en die wind huilt zo... En Wieb heeft zoveel om over te denken....

„Fijn, morgenochtend naar het hotel,” herhaalt hij wel honderdmaal in zichzelf. „Ik heb nu een echte vriend. Dit is een jongen van mijn eigen soort.”

Ja? Is het er een van zijn eigen soort?

Nol Faassen heeft niet zo heel veel woorden met Wieb gewisseld. Maar hij heeft daarbij driemaal gevloekt. Wat zouden vader en moeder daarvan zeggen?

Wieb heeft er niet op gelet, hoe laat Jan Punt thuiskwam. En hij kijkt niet naar het huis aan de overkant. Waarom zou hij? Jan Punt is al net als de anderen.

Toch, nee, helemaal rustig is het niet in Wieb, als hij denkt aan Jan Punt. En hij weet niet, of hij dien Nol Faassen wel zo aardig vinden zal.

O, maar natuurlijk is het een leuke kerel. Hij moet het zijn. En ’t zal reusachtig wezen, morgen zo maar het hotel in te stappen en te vragen naar kamer twaalf. Misschien vraagt hij helemaal niets en gaat zo naar boven. Waarom zou hij niet? Met verlegenheid bereik je niks en met durven alles. Heeft hij dat soms vanmiddag in zee niet ondervonden? O zo!

VI. DE NIEUWE VRIEND

Wieb wordt de volgende morgen pas om acht uur wakker. Dat spijt hem. Toen het vannacht zo stormde, heeft hij zich voorgenomen, vroeg op te staan. Wie weet, wat er zou aanspoelen. Maar hij is pas tegen één uur in slaap gevallen en daarom natuurlijk zo laat wakker geworden. Echt jammer.

Vlug voortmaken. 't Zou vervelend zijn, als Nol op hem moest wachten.

Wat vóelt die Wieb zich, als hij een goed half uur later de grote hoteldeur ingaat. Nu de trap maar op en dan...

„Zeg, wat moet jij hier?”

„Ik moet naar kamer twaalf,” antwoordt hij en kijkt neer op een meisje, dat daar met een emmer in de hand uit een zijgang komt. Hij is al een tree of vier gestegen en dan door zo'n werkster te worden afgesnauwd, als je je vriend bezoeken gaat....

„Wat moet je op kamer twaalf?”

„Gaat het jou wat aan?”

„Natuurlijk. Dacht je, dat je hier maar uit en in kon lopen?”

„Ha, Wieb,” en daar komt Nol binnenstuiven.

„Een vriendje van je?” vraagt het meisje en, als Nol knikt, vervolgt ze: „gaan jullie dan liever naar buiten, hè?”

„Kom maar mee,” zegt Nol.

„Laat jij je door zo'n meid op je kop zitten?” grauwt Wieb.

„Welnee! Maar je kunt in de vroege morgen niet honderdmaal trap op trap af sjuwen. De mensen slapen nog.”

„Toe dan! En 't is al bijna negen uur.”

„Ja, maar het is gisteravond laat geworden. 't Was geen weer

om buiten te zijn en toen gingen ze dansen. Nou, je snapt, hè? Dan wordt het al gáúw laat. Mijn pa en ma zullen ook nog wel maffen. Ma kan wel een hele nacht doordansen.”

Wieb voelt zich op vreemd terrein bij zo'n gesprek en zegt: „ben jij al buiten geweest?”

„Dát zou ik menen. 'k Ben gaan strandjutten.”

„Hè?”

„Weet je soms niet, wat dat is?”

„'k Geloof het wel. Wegkapen wat de zee aanspoelt.”

„Precies. Maar er viel niets te kapen vanmorgen. 't Is geen goeie wind geweest, denk ik. Hij komt van de landkant. Als hij van zee komt, jaagt hij natuurlijk alles hierheen, hè?”

Wieb gelooft, dat de golven ook zonder hulp van de wind wel iets op het strand kunnen brengen, maar Nol zegt, dat hij er niets van weet.

„Jij bent nog nooit aan het strandjutten geweest, dat merk ik wel,” zegt hij. „Had je mij verleden jaar in Egmond moeten zien. Wat ik dáár al zo in de wacht gesleept heb... Maar 't is hier een dooie boel in ieder opzicht.”

„Wat hèb je daar dan allemaal gevonden?”

„O, van alles. Een beurs met geld en een vulpen en nog veel meer.”

„Wat heb je daarmee gedaan?”

„Gehouden natuurlijk. Die boel was toch zeker van niemand?”

„Van degene, die het verloor.”

„Moet je maar uitzoeken, wie dat is. Die vulpen, dat was een Engelse en dan was er nog een — een tabaksdoos en daar stond een taal op, die ik niet ken, Zweeds misschien, nou, zeg zelf, hoe kun je zulke lui vinden? Ze kunnen verdronken zijn en anders zijn ze met hun schip al weer veel verder.”

„'k Geloof tòch niet, dat je zulke dingen houden moogt. Wat je vindt, moet je aangeven bij de politie en als er niemand om komt, dan mag je het houden.”

„Zeg, ben jij soms een blikken dominee? Dan moet je. . . .” en hier volgen woorden van een soort, die Wieb slechts heel

uit de verte kent. Liefst zou hij zich omdraaien en wéglopen, maar nee, waar moet hij dan heen? De hele dag in zijn eentje rondlopen?

„Ben je aan 't eind van je Latijn?” vraagt hij, als Nol zwijgt.

„Dan wou ik je vragen, wat je vanmorgen dacht te gaan doen.”

„Eerst eten. Ik rammel gewoon.”

„Heb je nog geen boterham gehad?”

„Nee. 'k Zeg je toch, dat pa en ma nog maffen?”

„O. Moet je op ze wachten?”

„Ja. Zot, hè? 't Is hier zo'n boerebedoening. In Egmond ontbeet ik, wanneer ik wou. Ik ging gewoon aan een tafeltje zitten en binnen de minuut stond er een kellner achter mijn stoel. Maar hier laten ze je ijskoud zitten tot de hele familie present is.”

„Met z'n hoevelen zijn jullie?”

„Met z'n drieën.”

„Heb je geen broers of zusjes?”

„Gelukkig niet.”

„Vind je dat gelukkig?”

„Ja, natúúrlijk. Wat heb je er aan?”

„Ik zou niet graag alleen zijn. Ik heb een broer van twintig, een zuster van zestien en nog een zusje van vijf.”

„Wat een kudde! En dan zoveel verschil in jaren. Als ik er wat bij moest hebben, zou het een broer van twaalf moeten zijn, of een tweelingbroer. Wat heb je in vredesnaam aan een broer van twintig!”

„Meer dan je denkt. Hij is hier onderwijzer en ik woon nu op zijn kamer.”

„Zo. Hm. Een schoolmeester. Moet jij dat soms ook worden?”

„Ik ga met September naar de H.B.S. Ben jij daar ook al op?”

„Nee. Ik haast me niet zo. 'k Ben trouwens pas dertien.”

„En ik twaalf.” Die zít, denkt Wieb, maar Nol is in 't minst niet uit het veld geslagen.

„Pfff. Dus jonger dan ik. Precies zoals ik een broer zou willen hebben. Maar 't moest niet zo'n lange slungel zijn.” -

„Hij moest je niet boven het hoofd groeien, hè? En vooral niet met leren. Dertien en dan nog op de lagerschool...”.
't Kan Wieb niets meer schelen. Als die Nol zó is, loopt hij nog liever alleen.

„Ja; dertien en nog op de lagere school. Ik hoef me nergens voor te haasten. Mijn pa is rijk. Ik hoef niet met mijn twintigste jaar voor zo'n klas boerekinkels te staan.”

„En ik hoef 's morgens niet met een lege maag rond te lopen. Ik groet je. Eet smakelijk met je paatje en maatje.”

„Nou, zeg, kun jij geen plagen velen? Ik meende er toch zeker niks van?”

„Ik wel.”

„Zo. Nou, ik wist niet, dat jij zo gauw kwaad was. Ik zei het er maar om. En ik werd toch ook niet kwaad, toen jij dat zei van de lagere school? Daarmee bedoelde je, dat ik een suffer ben, maar dat heb je mis. Ik kan reusachtig leren, maar 'k ben laat naar school gegaan. We woonden vroeger in het buitenland. Heel ver weg. Ergens in de Balkan. Daar kon ik natuurlijk niet naar school. 'k Was al acht, toen we weer in Holland kwamen. 'k Ben dus pas vijf jaar op school geweest en ik zit nou in zes. 't Volgend jaar ga ik naar 't gym.”

Wieb weet niet, wat hij van dit hele verhaal geloven moet. Dat die Nol een opschepper is, staat vast. Als hij een mogelijkheid wist, om zonder hem de dag prettig door te komen, liet hij hem schieten. Hij gelooft, dit tòch maar te moeten doen.”

„'k Ga naar huis,” zegt hij. „'t Duurt misschien nog een hele tijd, eer jij gegeten hebt.”

„Zo. Hm. Een schoolmeester. Moet jij dat soms ook worden?”

„Nee, zeg, doe dat nou niet. Wacht hier even, dan zal ik gaan zien, of pa en ma al op zijn.”

Wieb moet op de stoep blijven staan, maar gelukkig niet lang. Nol komt twee treden tegelijk de trap afgesprongen en roept: „die twee zijn nog in geen tijden beneden, maar ma zal orders geven, dat ik mijn ontbijt krijg. Ga daar even op het terras zitten, zeg! Tenminste als je wat bestellen wilt.”

„Ik heb niks nodig te bestellen,” bromt Wieb. 't Wordt hoe langer hoe fraaier. Had hij toch maar geen ruzie met Jan.

„Nou, ik kom zó. Binnen de vijf minuten.”

Werkelijk gebeurt dit. Na enkele minuten is Nol terug. In een papier heeft hij wat brood. „Ik eet buiten wel,” zegt hij.

„Maar dát had niet gehoeft.”

„Juist leuk. 'k Heb een beker melk door mijn keel gejaagd en m'n ei lekker laten staan. Ma wil, dat ik eieren eet, maar ik blijf ze niet. Zeg, gaan we nou die kamer van jou bekijken?”

Ja, dat heeft Wieb gisteren zelf voorgesteld, maar, nu het er aan toe komt, voelt hij er niet veel voor. Met dit blufferige ventje door de keuken te moeten... En juffrouw Schouten is nu misschien de kamer aan 't doen.

„Mijn kamer moest vanmorgen een grote schoonmaakbeurt hebben,” verzint hij. „Maar ik kan je wel wijzen, waar het is. Let goed op, hoe we lopen, dan kun je me vanmiddag komen halen.”

Zó. Dat gevaar is bezworen. Vanmiddag laat hij hem door het raam. Maar wat moeten ze nu vanmorgen gaan doen?

„Ik weet wat leuks, kom maar mee,” zegt Nol. „Ken jij de Dennenburcht?”

„Nee, wat is dat?”

„Een uitspanning, waar ze allerlei aardige dingen hebben. Schommels en wippen natuurlijk, draaimolens en hobbelpaarden, maar ook een reusachtige rutschbaan, fijn ding, jô, en een vijver met bootjes. Voor een kwartje kun je een hele poos varen. En ze hebben ook ezeltjes. Ik geloof, dat er om halftien een bus heen gaat uit Eikenburg. Een beetje doorstappen, dan halen we die nog wel.”

Wieb rekent. Geld voor de bus, in zo'n uitspanning moet je wat gebruiken, anders mag je er niet in, een kwartje voor dat varen, ezeltje rijden zal ook wel niet voor niets zijn... Dat kost hem stellig een gulden.

„Ik heb mijn portemonnaie niet bij me, zeg.”

„Dan leen je van mij. 't Zal een goeie gulden kosten. Een re-tour met de bus is vijf en dertig cent, je moet wat drinken, nou, laat dat een kwartje kosten, dan een kwartje voor het varen, twintig cent voor ezeltje rijden... 't Is de moeite niet. Een hele morgen plezier voor één gulden vijf.”

Ik zal wel mee moeten, vreest Wieb. Hij is boos op zichzelf. Hoeveel leugens heeft hij nu al gebruikt? Eerst dat van die kamer, nu van die portemonnaie... Hij heeft die wel bij zich, maar er zit lang geen gulden in. O ja, hij heeft op zijn kamer nog wel wat geld, maar toch niet genoeg, om er zo royaal mee om te springen. Ruim een gulden op één morgen... En wie weet, wat zo'n jongen vanmiddag of morgen weer verzint.

Konden ze op de een of andere manier de bus maar mislopen. Geen denken aan. Als ze de kerk van Eikenburg passeren, is het nog niet ten volle halftien en de bussen zijn zowat altijd te laat. Hij is tenminste nu nog niet op komst.

„Hoe lang doet de bus er over?”

„'k Weet niet precies. Een half uur, geloof ik.”

„Dan kunnen we er niet lang zijn. Hij is nou al te laat, dus we zijn er om tien uur nog niet eens.”

„O, jawel! Dan zijn we er best. En we kunnen die van half-één terug nemen.”

„Dan kom ik te laat.” Heerlijk, nu heeft hij een uitvlucht, die zuivere waarheid is. „Ik moet om halfeen eten.”

„Wat zot vroeg. Wij hebben in 't hotel de lunch pas om één uur.”

„Dan zou je toch ook niet op tijd zijn met die bus van half-een.”

„O, maar niemand is precies op tijd. Als we holden, kon ik om kwart over enen aan tafel zitten.”

„Maar dan was ik drie kwartier te laat. En wij hebben wàrm eten om halfeen.”

Ja, nu snapt Nol ook de moeilijkheid. Jammer, maar dan moeten ze iets anders verzinnen.

„De duinen in,” stelt Wieb voor.

„Niks te beleven,” antwoordt Nol.

„Weet je niet.”

„Nou, vooruit dan maar. Een eind langs de duinen en langs het strand terug.”

Zo gebeurt het. Maar erg prettig wordt deze wandeling niet. Dan was het gisteren met Jan heel wat leuker. Nol redeneert zo ongeveer aan één stuk door. Hij schijnt graag zijn eigen stem te horen. En, als het nu nog interessante dingen waren, die hij vertelde, maar het is niet veel meer dan een telkens weer herhalen, hoe flink Nol Faassen is, hoe getapt bij de Utrechtse vrienden, hoe gezien bij de onderwijzers. Voorts vindt hij het nodig, geweldig af te geven op Ter Zande en omgeving. Het is hier niet te vergelijken bij Egmond en hij komt hier vast nooit meer terug.

’k Wou, dat ik van hem af was, denkt Wieb. Hij neemt zich voor, ’s middags thuis te blijven en hoopt, dat Nol zal vergeten, naar hem toe te komen. Maar — even over halftwee ziet hij hem al aankomen. Hij heeft er de pas in, hoor! Wieb doet het raam open. Wel raar, deze ingang, maar...

„Wieb, ga je mee?” roept hij al van verre. „Ik ga met pa en ma naar de Dennenburcht en jij moogt ook mee. Maar we moeten ons haasten, zeg! Anders halen we de bus niet. Pa en ma zijn al weg.”

„Ja, ik kom,” moet Wieb wel zeggen. Hij haalt zijn koffer onder het bed vandaan.

„Wat heb je daar voor een rarekikast?”

„Dat is mijn bed.”

„’k Zie zoiets. Idiote bedoening. Maar kòm nou liever.”

„Even geld pakken.”

„Jô, ben je niet lekker? Pa betaalt natuurlijk voor je. Smijt de boel dicht en hol me achterna.”

Wèg is Nol. Wieb klapt het raam dicht, holt gang en keuken

door, ziet Nol al niet meer, als hij op straat is. Geen nood. Wieb's lange benen winnen het van Nol's korte stappertjes. En ze winnen het gáúw. Op die manier wíl Wieb wel naar de Dennenburcht. Net iets voor zo'n stormachtige middag. Aan het strand is het niet veel gedaan. Als die pa en ma nu maar een beetje meevallen.

Dat dóén ze. En àlles valt mée. 't Is fijn op de Dennenburcht. Een ruime tuin, aan alle kanten door dennen omgeven. Van de wind merk je er niet veel, zelfs niet bij het varen, dat Wieb allerenigst vindt. Je zit in zo'n bootje en hebt alleen maar te sturen. 't Ding is zeker op de een of andere wijze opgewonden, want het loopt vanzelf. De vijver is niet groot en er zijn heel wat van die vaartuigjes in, je vreest nu en dan voor een botsing, stoot ook wel eens tegen een ander aan, maar glijdt er meteen langs. Fijn schommel je heen en weer, wipt op en neer. Nu vaart hij tòch, al is het niet op zee en dit zouden zijn ouders wel goed vinden. Hier is absoluut geen gevaar bij.

Of ze àlles goedvinden zouden? Daar niet aan denken. 't Is immers maar voor één week? Eigenlijk maar voor zes dagen. 't Is nu al Woensdag en Dinsdag vertrekt Nol weer. Bovendien — Wieb kan toch niet helpen, wat hij zegt en doet?

Wieb is heus niet van plan van die ruwe taal iets over te nemen. Er wat van zeggen kàn hij niet, want Nol's vader vloekt even erg en tegen dien kan hij toch zeker geen aanmerkingen maken? Laat hij maar doen, of hij niets hoort. Zulke woorden gaan je ene oor in en je andere weer uit. Laat hij blij zijn, zo'n joch ontdekt te hebben. Nol is vanmiddag heus wel leuk. Dat opscheppen laat hij nu en 't is een heel wat betere kameraad dan die Ter Zandenaars waren. Zijn vader en moeder zijn erg aardig. En wat krijgt hij veel. Eerst ijs, later limonade met gebakjes.

„Kom vanavond nog een poosje, zegt Wieb, als ze weer in Ter Zande terug zijn. Ja, dat wil Nol wel.

't Is misschien het beste, dat ik het tegen de juffrouw zeg, denkt Wieb. Dit blijkt inderdaad het beste. Als juffrouw Schouten hoort, dat hij bevriend is geraakt met een jongen

uit het hotel en hoe hij de middag heeft doorgebracht, zegt ze: „dan zal ik de voordeur van 't slot doen, dat je hem daar inlaten kunt.” En wanneer ze dan 's avonds als twee meneren elk aan een kant van de tafel zitten met een kopje thee en een koekje voor zich, komt Jan er vlak langs. 't Was zeker zijn bedoeling, een praatje te maken, maar nu hij ziet, dat Wieb niet alleen is, schiet hij voorbij. Net goed, denkt Wieb.

VII. TWEEDE ZONDAGMIDDAGWANDELING

Het worden fijne dagen. Dat houdt Wieb zich telkens voor. Verbeeld je, hij mag nu in het hotel komen, hij mag zwemmen in het gastengedeelte. Meneer Faassen heeft dat met den hotellier in orde gebracht. Hij is Nol's vriend en deelt daarom in diens voorrechten.

't Weer is gelukkig gauw opgeknapt. De lucht is even helder als voor de stormnacht en de zon schijnt even fel. Bijna de hele dag zijn de jongens in en aan het water. Zelfs na het eten wil Nol Wieb nog bij zich hebben en dan zit die daar soms op het terras, of hij er hoort. Jan en de andere jongens weten er van. Ze hebben hem meer dan eens samen met Nol gezien, ook Zaterdagavond, toen er muziek was in het hotel, en Wieb met een heerlijke beker vruchtenijs bij Nol en diens ouders aan een tafeltje in de serre zat.

Wieb vindt het vervelend, dat hij niets kan terugdoen. Nol is alleen maar die ene avond bij hem geweest. Hij vond er niet veel aan, begreep Wieb. Over de slaap- en wasgelegenheden deed hij een beetje minachtend en het feit, dat de boekenkast van Piet afgesloten was, deed hem smalen op „eigenwijze broers” en „schoolmeesters”. Als je nou toch de boeken van je eigen broer nog niet eens lezen mocht!

„Hij heeft een stel leuke boeken voor me achtergelaten,” zei Wieb.

„Kinderboeken zeker,” antwoordde Nol met opgetrokken neus en ging vertellen over boeken, die hij gelezen had. Dat dit boeken waren, die Wieb niet zou mogen lezen en dat Nol het gedaan had, zonder dat zijn ouders er van wisten, begreep Wieb wel. Hij hoorde het maar met een glimlachje aan en

was blij, dat Nol niet vroeg naar de boeken, die Piet had achtergelaten.

Ja, tòch heerlijke dagen. Maar nu is het Zondagmorgen. Nu moet Wieb naar de kerk en Nol verwacht hem. „Tot morgen”, heeft hij gisteravond gezegd. Wieb is gisteren de hele dag onrustig geweest. Gisteren alleen? Of ook al eerder?

„Ik had dadelijk moeten tonen, dat ik anders ben,” piekert Wieb op deze vroege Zondagmorgen. Nu spijt het hem, dat Nol de boeken, die Piet achterliet, niet heeft gezien. Hij zou het dan meteen geweten hebben. Dom, dat hij daar toen niet aan gedacht heeft. Toen kenden ze elkaar pas en was het nog niet zo raar. Er komen gedachten naar boven, die Wieb geen plaats inruimen wil. Een van die gedachten is: Ik had nog veel eerder moeten tonen, wie ik was. 's Morgens al, toen hij het over dat juttten had en toen hij zei van „blikken dominee”. Nee, nòg eerder. Die eerste middag al, toen hij zo vloekte. Dat Wieb toen heeft gezwegen werd oorzaak van veel onaangenaams. Doordat hij tóén zweeg, durfde hij ook de volgende morgen niet te spreken, durfde hij de boeken niet te laten zien, durfde hij gisteravond niet te zeggen, dat hij naar de kerk moest. Dat eerste zwijgen is oorzaak van het feit, dat hij nu zo vroeg al wakker ligt en niet meer slapen kan. En er is één gedachte, die beslíst weg moet. Dat is de gedachte aan woorden van den Heere Jezus. „Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, die in de hemelen is; maar zo wie Mij verloochend zal hebben voor de mensen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, die in de hemelen is.” Wèg met die gedachte, Wieb hééft den Heere Jezus niet verloochend. Wieb zou dat niet willen. Wieb wil den Heere Jezus liefhebben. Ja, ja, dat wíl hij, dat zàl hij. Iemand verloochenen is: zeggen, dat je hem niet kent. Dat deed Petrus. Maar dat heeft Wieb toch niet gedaan? Niemand heeft hem gevraagd, of hij den Heere Jezus kende.

Straks gaat hij natuurlijk naar de kerk. Als die uit is, zal hij gewoon Nol opzoeken en het hem zeggen. En hij gaat niet zwemmen vandaag. Nee, vast niet.

Maar — als dan de kerk deze morgen pas over elven uit is, vindt Wieb het een ongeschikte tijd, om naar Nol te gaan. Juffrouw Schouten zou het stellig ook raar vinden. Hij heeft al lang gemerkt, dat ze over zijn nieuwe vriendschap niet zo best te spreken is. Ze heeft een paar keer gevraagd, waarom hij nooit meer met Jan ging. Hij heeft toen maar wat gezegd. Dat Jan zo vaak werken moest, dat meneer en mevrouw Faassen zo graag wilden, dat hij bij Nol kwam, omdat die anders zo alleen zou zijn. Ze heeft er weinig op geantwoord, maar hij heeft heel goed begrepen, wat ze dacht. Nu ja, hij is zijn eigen baas. Hij hoeft haar niet te vragen met wien hij om zal gaan. Vanmiddag gaat hij ook vast naar Nol toe.

Deze keer smaakt de Zondagmorgenkoffie Wieb lang zo goed niet, als de vorige week. Toen vond hij het zo leuk in deze gezellige achterkamer. De koffie met room was zo fijn en het stuk eigegebakken kruidkoek zo lekker en groot. Nu zijn kamer, koffie en koek zeker niet minder dan verleden week, maar Wieb is anders. Wieb is onrustig. Zal Schouten vragen, om vanmiddag weer te gaan wandelen? Dan moet hij weigeren. Zullen ze hem vragen, of hij naar Nol gaat? Dan zegt hij „ja”, dat spreekt. Maar als ze hem soms vragen, of hij mee naar de avondkerk gaat? Dat doet hij vandaag maar niet. Nol zal het vervelend vinden.

Nol! 't Is niet enkel om mogelijke vragen van de Schoutens, dat Wieb zich bezorgd maakt. Hij denkt er aan, hoe Nol naar hem zal hebben uitgezien. Misschien is hij vanmorgen wel aan de deur geweest. „Ik heb niet goed gedaan ten opzichte van Nol,” weet hij. Nol's hele morgen kan wel bedorven zijn door uitkijken en zoeken naar hem. En hij heeft zoveel aan Nol te danken.

Wieb is blij, als hij in z'n eentje zit te eten. Nu kunnen er tenminste geen vragen komen. En, als hij klaar is, gaat hij er gauw vandoor.

Hoe moet het nu met zwemmen? Zou hij dat doen — òf niet? Raar dat vader en moeder niets gezegd hebben over zwemmen op Zondag. Ze hebben het niet verboden, dus zou hij

het gerust kunnen doen. Wieb wil niet prakkizeren over de vraag, waarom ze het hem niet verboden hebben. Ze deden het niet, omdat ze geen ogenblik verwachtten, dat hij het doen zou.

Ik zal proberen, er Nol van af te houden, neemt hij zich voor. Gelukt dat me niet, dan ga ik maar mee.

't Probleem van het badpak is gauw opgelost. Dat trekt hij aan onder zijn kleren. Nol kan dan denken, dat hij het niet bij zich heeft en daardoor zich al gemakkelijk laten overwinnen. Als nu de juffrouw maar gauw de tafel afnemen komt. Hij kan met die verkleedpartij niet beginnen, eer zij geweest is.

Het duurt vandaag wat langer dan op een weekday. Wieb popelt van ongeduld. Eindelijk, eindelijk is ze er.

„Moet er weer een brief geschreven worden?” vraagt ze.

„'k Weet niet. Misschien wel. Maar 'k heb Dinsdag pas geschreven. 'k Zal wel zien.”

Wat kijkt ze hem aan! Ziet ze iets bizonders aan hem? Heeft hij een kleur? Best mogelijk. Kom, juffrouw, gá nu maar. Zodra Wieb alleen is, schiet hij uit zijn kleren, trekt het badpak aan, de kleren er overheen...

Dàt treft. Zóón Schouten gaat naar boven en mamá komt juist de achterkamer in. Ook een bof? Nu maar gauw er tussen uit.

Met drie sprongen is Wieb het gangetje door, met vier neemt hij de keuken. Vlug! Vlug! 't Afwaswater staat in de gootsteen. Ja, daar komt ze de kamer weer uit. Met een smak gooit hij de buitendeur dicht, holt weg. Net op het nippertje. Als hij bij het hotel is, bedenkt hij, dat Nol nog aan tafel zal zitten. Dan het terras maar op. Ze kennen hem hier en zullen hem niet wegjagen.

Ja, daarginds in de eetzaal zit Nol. „Oewoe! Oewoe!” Hij kijkt, maar niet bijzonder vriendelijk. Wieb wenkt, dat hij naar het strand gaat, daalt het trapje af en rolt in het zand. Zo. Hier maar wachten. Nol zal wel gauw komen.

Inderdaad laat hij zich niet lang wachten. „Zo! Besta je nog?”

„Ik sta niet, maar ik lig.”

„Waar was je vanmorgen?”

„In de kerk.”

„Ha-ha-ha-ha!” lacht Nol. „Zeg liever, dat je in een ouwevrouwenhuis op de koffie was.”

Hij gelooft het niet, begrijpt Wieb. Jammer. Hij had het toch zo flink gezegd.

„Nou, broeder, biecht eens op. Wat heb je vanmorgen uitgestukt?”

„Wat ik je zei. Ben je soms doof?”

„Niet doof en niet gek. 'k Vind het een misselijke streek. Ik zit hier te wachten, jij komt niet, 'k ga naar je huis en vind de deur op slot. Misschien weer met de leerlingen van je broer aangepapt, nou ik er gauw van tussen ga?”

„Waarom geloof je me niet?” Die woorden zijn er uit, eer Wieb er goed bij denkt. Waarom gelooft Nol hem niet? Dat weet hij maar al te goed.

„Je wilt toch niet volhouden, dat je echt naar de kerk was?”

„Natuurlijk.”

„Ben je dan Rooms?”

„Wel nee. Dacht jij, dat er enkel maar Roomsers naar de kerk gaan?”

„Nou, wij zijn Protestant, maar we gaan nooit.”

„Wij zijn ook Protestant, en we gaan altijd.”

„Zijn jullie dan fijn?”

„Als je het zo noemen wilt...”

„Nee maar, die is goed. Nol schatert het uit, rolt om en om.

„Dan ben je toch een blikken dominee. Heb ik dat de eerste morgen gesnopen, of niet. Nou, zeg...”

„Vloek niet zo,” barst Wieb uit, als Nol z'n gewone woordenstroom los laat.

„Kunnen jouw oortjes dat niet hebben? Heeft domineetje gezegd, dat Wiebje geen lelijke woordjes zeggen mag?”

„Dat hoeft een dominee me niet te zeggen. Je hebt mij nog nooit horen vloeken.”

„Dat is waar. Maar jij mij wel. En vandaag heb je er pas last van, omdat je in de kerk bent geweest.”

„Dan heb ik daar zeker wat goeds geleerd.”

„Ze moesten er je leren, dat je een ander niet voor den gek houden moogt. Had het me gisteravond gezegd, dan zou ik m'n morgen niet verknoeid hebben.”

„Heb jij er me naar gevraagd?”

„Nee, maar ik zei: „tot morgen.”

„En nou ben ik er. Of vind jij, dat het al overmorgen is?”

„Toch niet aan het kibbelen, jongens?” Dat is mevrouw, die over de balustrade heen kijkt. Een eindje verder komt meneer aan. Wieb staat op, groet.

„Nou, wat is er?”

„Vertel jij het maar, Wieb,” doet Nol liefjes.

„Nol is kwaad, omdat ik vanmorgen naar de kerk ben geweest, mevrouw!”

„Wieb staat te liegen, mevrouw,” doet Nol Wieb's stem na.

„Ik ben niet kwaad om zijn vrome kerkgang, voor mijn part was hij de hele dag bij zijn dominee gebleven. Ik ben er alleen maar nijdig om, dat hij het gisteravond niet gezegd heeft.”

„Ja, dat was beter geweest,” zegt meneer.

„Hij wist misschien nog niet, dat hij moest,” sust mevrouw.

„Voor wie moest hij?” snauwt Nol. „Hij zit toch zeker niet onder de kostjuffrouw van zijn broer?”

„Ik moet van thuis, antwoordt Wieb wat onzeker.

„Dan wist je het gisteravond ook,” houdt Nol vol. „'k Vind het een flauwe streek.”

„'t Valt niet mee, voor je overtuiging uit te komen, hè Wieb?”

Meneer, die dit zegt, grinnikt op een manier, als Wieb nog niet eerder van hem zag. Hij wou, dat hij wegkomen kon. Hij wil deze mensen liefst nooit meer zien, nooit meer horen. Zoals meneer kijkt...

„Ik moet zeggen, dat je een handige kerel bent, hoor! We hadden de hele week nog niets van je godsdienstigheid gemerkt. Ga zo voort. Handige jongens brengen het ver.”

„Kom, kom,” lacht mevrouw, terwijl ze Wieb een tikje tegen de wang geeft. „Niet zo sip kijken, jô! We menen het niet zo kwaad. Je bent er ons niets minder om, hoor! In de kerk hoor je goeie dingen. Nol kan misschien nog wel wat van je leren.”

„Had me meegevraagd,” zegt Nol. „Wie weet wat een brave Hendrik ik dan nou was.”

„En dan had Nolletje zich misschien niet verveeld. 't Was toch al zo erg, dat hij niet mocht zwemmen, hè vent?”

„Maar vanmiddag gá ik.”

„Nee, Nollie, doe dat nou niet. Wat voor figuur sla je, als je verkouden bij oma komt!”

„Net of een ander nooit verkouden is. En ik bèn het niet eens. En ik ga tòch zwemmen.”

„Je gaat niet zwemmen, Nol,” laat meneer zich horen. „Ik bedank er voor, vannacht nog eens wakker gehoest te worden door jou.”

„Ik hoest helemaal niet meer.”

„Gelukkig. We zullen er voor zorgen, dat dit zo blijft.”

„En jullie gaan natuurlijk wèl.”

„Ik niet, ik ga rusten, schattevent! En pa heeft een heleboel brieven te schrijven,” antwoordt mevrouw.

„Ik weet een mooie wandeling,” zegt Wieb. Fijne gelegenheid om van het zwemmen af te komen. Hij weet maar al te goed, dat Nol zijn zin krijgt, als hij lang genoeg aanhoudt, spreekt daarom van een wandeling. Nog maar eens naar „Golfzang”. Misschien vindt Nol er wel helemaal niets aan, maar de middag is er mee zoek te brengen.

„Dat zal wel,” doet Nol zeurderig. „Je hebt al honderdmaal gezegd, dat hier in de buurt niks te beleven valt.”

„O, geen avonturen. Maar dit is werkelijk een mooie tocht. Eerst naar Eikenburg en dan over het Helmveld, dat is door de duinen, en dan kom je bij een leuk zomerhuisje van een professor, die hier zomers woont. Dat staat zo grappig tussen de duinen. Helemaal alleen.”

„Hoe lang duurt die wandeling?” vraagt mevrouw. „Zie je, Nol moet zich een beetje ontzien. Hij heeft zo allerverschrikkelijkst gehoest vannacht.”

„O, mevrouw, je kunt het lang maken en kort, net zoals je zelf wilt. Over het Helmveld er heen is zowat anderhalf uur, maar langs de zee is het veel korter. Niet langer dan een half uur.”

„'t Is helemaal niet nodig, de kortste weg te nemen,” antwoordt meneer. „Lopen hindert Nol niet met dit mooie weer. Maar in zee kom je niet, hoor! Begrepen, Nol?”

„O, natuurlijk. Als jullie mijn badpak wegstopt kan ik niet. Kom, Wieb, dan gaan we maar.”

Zonder zijn ouders behoorlijk te groeten slentert Nol weg. Wieb er achteraan. Hij gelooft wel niet, dat dit een bijzonder leuke middag worden zal, maar is toch best tevreden over deze oplossing.

Nol loopt een heel eind, zonder iets te zeggen. Zijn gezicht staat op storm. Nijdig schopt hij een steentje weg, moppert iets in zichzelf. Dan ineens keert hij zich bruusk tot Wieb en zegt: „Waar is jou badpak? Of wou je niet zwemmen vandaag?”

„Waarom zou ik niet willen?”

„'t Kon wezen, dat je er te fijn voor was.”

„Niks hoor, 'k heb het onder mijn kleren. Op Zondag zo in je badpak te lopen staat een beetje gek, hè? En ik dacht: 't kan wel zó vol zijn, dat er geen kleedhokje vrij is.”

„O, nou, dat zit zeker wel lekker! Net weer voor een wolletje. Maar 't is je gegund. Heb ook maar eens de pé in. Ik heb het de hele dag al.”

„Jô, mier nou niet door. Een eind lopen is toch ook wel leuk?”

„Lopen kun je altijd en de zee zie ik straks in geen jaar meer terug. Dat gezeur van pa en ma ook. Net of je dood gaat van een beetje hoesten.”

„Zo'n beetje zal het wel niet geweest zijn, als je pa er wakker van werd.”

„O, die kamers in dat snerthotel hebben muren van papier. Je hoort alles van elkaar. En pa is al wakker, als er een mug niest. En 't zou nog niet zo'n vaart lopen, als we niet naar mijn oma hoefden. Die heeft een broertje dood aan zwemmen. Als je haar zin deed, kwam je nooit in 't water. En als ik nou Dinsdag nog een beetje zou hoesten, had je de poppen aan het dansen. Die ouwe...”

Wieb laat Nol maar uitrazen. Liever hier over dan over dat

van vanmorgen. Jammer eigenlijk, dat hij na kerktijd tòch maar niet even naar hem toe is gegaan. Dan liep hij tenminste nu niet met dat badpak aan. Gruwelijk warm heeft hij het en het prikt en jeukt aan alle kanten. Nee, dan liep hij hier verleden week heel wat prettiger.

„En als we nou maar héél lang wegblijven,” moppert Nol verder. „Natuurlijk gaan pa en ma straks wèl in zee, maar dat mag ik niet weten. Ze denken zeker, dat ik van gisteren ben, maar. . . .”

’t Is toch heus miserabel, hier te lopen puffen in de zon en dan zo’n mopperaar naast je. Zou Nol de hele middag zo voortgaan?

„Jô, kijk eens, wat een viooltjes. Moet je zien.”

„Viooltjes? Die klutdingen? Moet je ze in ’t voorjaar in onze tuin zien. Die zijn de moeite waard, maar dít zootje... ’t Is hier alles even rotterig. Ben jij hier al vaak geweest?”

„Tweemaal.”

„Dan hangt het je nou toch zeker de keel wel uit, hé?”

„Vooral met zo’n brombeer naast me.”

„O, ga gerust terug. Is er vanmiddag ook geen kerk, waar je terecht kunt? Of zing anders eens een psalmpje. Ik ken de wijs wel. We wonen dicht bij zo’n fijne kerk. Elke Zondag horen we dat gedrens.”

Nol begint op een jankerige toon te galmen. Wieb gloeit en nu nog wel door iets anders dan de zon. Dit mag hij niet door laten gaan, dit is moedwillig spotten en, als hij er niets van zegt, verloochent hij toch wel echt den Heere Jezus.

„Zou je misschien willen ophouden?”

„Gaat je hartje van rikketikketik? Doet Nolletje grote zonde?”

„Ja, dat doe je. Jij spot en spotten mag niet.”

„Van wie niet.”

„Van God. Je hebt toch zeker wel eens gehoord, dat God alles weet, hè? God hoort je en zal je zeker straffen, als je niet ophoudt.”

„Maak dat je grootje wijs,” is het antwoord, maar Nol houdt toch op. Als er even later een konijntje een meter of tien vóór

hen dwars het pad overhupt, is hij meteen op een andere gedachte.

„Stropen, jô, dàt zou wat zijn. Heb jij geen touw bij je? Dan maken we een strik.”

„Weet jij hoe dat moet? Ik dacht trouwens, dat stropers koperdraad gebruikten.”

„’t Zou met touw ook wel gaan. Als je het ergens aan vastmaakte en je lei een losse lus vlak voor zo’n konijnenhol en zo’n beest liep er door en het trok dan net z’n strot dicht....”

„Moet je een hol zien, moet je een touw hebben en moet er net vlak bij wat zijn, waar je het aan vastmaakt, hè?”

„Nee, ik weet ook iets veel leukers. Ze uitgraven. Morgen trekken we er met een schop op af. Als we een gat zien, graven we net zo lang, tot we het hol te pakken hebben. Daar zitten er dan misschien wel twintig bij elkaar. De meeste nemen de benen, dat spreekt, maar een paar kunnen we er toch allebei wel pakken. Laten we eens onder het draad door kruipen en zien, of we geen gat vinden.”

„’t Is daar verboden toegang.”

„Net als in ’t hotelbad. Jij hebt me toen geleerd, niet te kijken naar borden, waar wat op staat, dat je niet zien wilt.”

Wieb lacht. Gelukkig, Nolletjes stemming is omgeslagen. Nou maar meedoen. De ingang van een konijnenhol zullen ze gauw genoeg vinden, daar twijfelt hij niet aan. Maar hij denkt aan een plaatje in een leesboekje van lang geleden, uit de derde of vierde klas. Daarop zag je een paar kleuters, die voor zo’n gat op een konijntje zaten te wachten, dat ze er in hadden zien gaan. Toen kwam er een grote jongen, die ze wees, dat er een eind verder ook een gat was, waar het beestje wel weer uitgekropen zou zijn.

’t Duurt niet lang, of ze zien volop sporen van konijnen. Wat moeten er hier veel bij elkaar zijn geweest. Kijk, en dáár is een gat, nõg een, o ’t zit hier vol holen. Nol probeert met de handen zo’n gat te verwijden. Dat valt niet mee. Er is hier nogal veel struikgewas en taaie wortels verhinderen het uitgraven.

„Als we maar een flinke schop hadden, zo'n scherpe. Wacht, met mijn mes gaat het misschien ook.”

't Mes blijkt evenwel niet scherp genoeg en is ook niet het rechte werktuig. Nu ja, ze zullen de plaats onthouden en komen morgen weer terug.

„Weet jij aan zo'n schop te komen?” vraagt Wieb.

„Nee, daar moet jij voor zorgen. Licht dat je ook eens wat doet. Je kostjuffrouw zal er wel een hebben.”

„Licht dat je ook eens wat doet”. Dergelijke uitdrukkingen heeft Nol al eerder gebezigd, om Wieb te doen gevoelen, dat die niets weergeeft voor al, wat hij ontvangt. Allerakeligst. Wieb ziet geen kans, aan zo'n schop te komen, zonder te zeggen, wat hij er mee doen wil. En, als hij dat zegt, wordt hij natuurlijk uitgelachen. Behalve dat stropen verboden is, is het ook de grootste onzin, zo'n hol te gaan uitgraven. Dat moet hij Nol maar aan 't verstand zien te brengen, eer het Maandag is. Te hopen, dat hij zich nu maar een beetje voor huize „Golfzang” interesseert. Misschien is de prof thuis. Misschien worden ze er wel heel aardig ontvangen, als hij bij voorbeeld de groeten van Schouten doet. Nu maar een beetje voortmaken, dat ze er gauw zijn.

VIII. O, DIE NOL

„Golfzang” blijkt nog gesloten te zijn. „Jammer,” zegt Wieb, maar Nol vindt dat juist best.

„Reusachtig, jô! De blokhut in de wildernis. En fijn, dat er niemand thuis is. Nou kunnen we de zaak terdege bekijken. 'k Zal aan pa vragen, of hij ook zo'n ding koopt. Veel leuker dan in een hotel te zijn. Hier kun je net doen, wat je wilt. Nergens lui, die je bekijken. En, als je zo'n hut eenmaal gekocht hebt, ben je verder overal af. Kun je er de hele vacantie gaan zitten. Ja, en met Pasen en Pinksteren...”

„En met Kerstmis...” lacht Wieb.

„Dan zet je het ergens anders neer. Zal wel niet moeilijk zijn. Even uit mekaar nemen, vervoeren, weer opzetten. Bij de Friese meren. Daar kun je fijn schaatsenrijden.”

„Vooral als het regent.”

„Jô, loop! Laten we eens kijken, of we er niet in kunnen. Ja, zeg, dan beleven we tòch nog een avontuur. Jou uilskuiken, dat je me hier niet eerder gebracht hebt. Als ik nou vanmiddag had mogen zwemmen, zou ik dit nooit ontdekt hebben. Jij bent me er eentje.”

„Wist ik, dat jij het zo buitengewoon zou vinden?”

„Maar natúúrlijk! Geweldig!”

„Kom mee, achterom. Wij hebben hier verleden Zondag zo fijn gedronken. Lekker koud water uit een welput.”

„'k Heb liever wat anders. We moeten zien, dat we er in komen.”

„Dat kàn toch niet?”

„Waarom niet? Kijk, die bôuten over de luiken kun je los

krijgen. Enkel maar die pen uit dat gat nemen. Proffie vertrouwt de mensen nogal. Ze zouden hem de hele boel leeg kunnen stelen. Politie komt hier natuurlijk nooit en bij avond of 's nachts in de lichte maan zwerft er allerlei raar volk door de duinen."

Maar niet vertellen, dat we vlak bij een groot dorp zijn, denkt Wieb.

„Enig,” zegt Nol. Hij drukt het gezicht tegen een der ruiten. „Moet je zien wat een grappige meubelen.”

„Jô, pas toch op,” waarschuwt Wieb. „Als er langs het strand lopen, kunnen ze je zó zien.”

Ja, dat is waar. Nol duwt het luik dicht, loopt achterom.

„Hier kan niemand je zien, zeg! Hier gaan we er in.”

„Er in? Door de ruiten heen soms?”

„Niet door de ruiten, maar door de ramen. Zal ik je laten zien.”

Ook hier is het luik gemakkelijk te openen. Dan begint Nol met zijn zakmes de stopverf langs de onderste ruit te bewerken.

„Wat ga je doen?”

„Een kijkje daar binnen nemen. Makkelijk genoeg. Je haalt de stopverf los, neemt de ruit er uit en zet die er later weer in. Hebben wij thuis ook eens gedaan. Een keer had pa de sleutel vergeten, toen heeft hij er op deze manier een ruit uit gehaald. Je zag er later niks meer van.”

Nol vergeet er bij te vertellen, dat dit een ruit betrof, die pas was ingezet, zodat de stopverf nog zacht was en dat er later nieuwe gebruikt was, om hem weer in zijn oude stand terug te brengen. Wieb weet daar niet van, maar hij weet heel zeker, dat dít niet mag.

„Jô, Nol, doe dat nou niet.”

„Waarom niet? Ze merken er niks van.”

„Maar zoiets mag toch niet?”

„Zoiets mag toch niet,” doet Nol hem na. „k Dacht, dat jij ook wel eens graag een avontuur beleefde. Nou, als je dat niet zoekt, vind je het niet. Bederf asjeblijft mijn plezier niet door zo'n doodgraversgezicht te zetten.”

Vooruit dan maar, denkt Wieb. Ik kan ten slotte niet helpen, wat hij doet.

't Schijnt goed te gaan met de stopverf. De stukken vliegen naar alle kanten. Nol vordert flink.

„Zeg, maar hoe moet je straks al die stukken en brokken er weer in krijgen?”

„Krrrrrak!”

„Oh!”

„Jouw schuld. Jij met je geklets... 't Ging zo mooi en daar begin jij te mieren en toen brak tie.”

„Je bent niet lekker.” Wieb is woest. Nou zal hij de schuld krijgen voor iets, waar hij part noch deel aan heeft. „Jij stond in dat hoekje te hakken als een gek. Straks kon je het al niet los krijgen. Daarom begon je toen aan de andere kant. En nou was het zoiets van: wat niet buigen wil, moet barsten. Maar ik groet je. Zie jij maar, dat je de boel in orde krijgt.”

„Flauwe knul ben jij, zeg. De hele week achter me aangesjouwd, van alles en nog wat bij ons gehad en nou na zo'n ongelukje er van door te gaan.”

„Moet jij maar niet zeggen, dat het mijn schuld is.” Wieb doet wat onzeker. 't Is waar, hij staat bij Nol in 't krijt, wil daarom liever geen ruzie. Wat zouden zijn vader en moeder er wel van zeggen, als hij alleen terugkwam? Ze waren al zo slecht te spreken over vanmorgen. . . .

„Als je niks gezegd had, was het niet gebeurd.”

„Dan schrok je wel heel erg van wat ik zei,” doet Wieb smalend. „Je had er de ruit toch nooit meer in gekregen, ook al was hij heel gebleven.”

„Best hoor! Als je die stukken stopverf en dat gruis even in 't water zet, kun je het kneden, zoals je wilt.”

„Dat zullen we eens proberen.” Wieb neemt het blik van de vorige week, wil de drooglijn losmaken.

„Laat maar zitten. Nou hij stuk is, kan het toch niet meer. 'k Weet iets beters. We betalen de ruit en doen het luik dicht.”

„Betalen? Aan wie?”

„Ik leg het geld op tafel met een briefje er bij.”

Nol neemt de stukken van de ruit er uit en wipt naar binnen.
„Kom je ook, Wieb, of durf je niet?”
„Er is nogal wat aan te durven,” bromt Wieb. Even later staat hij naast Nol in een klein slaapkamertje. Ja, net als Schouten

Nol neemt de stukken van de ruit er uit en wipt naar binnen.

zei: twee bedden boven elkaar. Het kamertje heeft twee deuren. Door de ene kom je in een even klein keukentje, door de andere in de woonkamer, die vrij groot is. Deze kamer gaan ze binnen. Nol zet zich in een armstoel. „Zo, nou ben ik de professor en jij mijn knecht. Johan heet je. Zo heten deftige knechts altijd. Ik bedoel: knechts van deftige mensen. Vooruit, Johan, breng me eens iets te drinken.”

„Zal ik een blik putwater voor uw excellentie halen?”

„Nee, een kelk bourgogne. Kijk maar eens in die kast. Als de bourgogne soms op is, mag het ook champagne zijn.”

Wieb kijkt naar de kast. De sleutel steekt in het slot. Zal hij? De inhoud valt niet mee. Borden, schalen, maar niets om te eten of te drinken.

„Deze kast is leeg, excellentie!”

„Dan moet je ergens anders zijn. Mogelijk is hier een geheime wijnkelder. Die brede vensterbanken zien er ietwat ongewoon uit.”

„Daarvan weet ik het geheim.” Wieb maakt een paar haakjes los en jawel, 't hele geval slaat terug in de kamer. Nol vergeet, dat hij voor professor speelt.

„Een opklapbed, jô! Wat een lollig ding! Kun je niet diep vallen, als je daarop ligt.”

„Aan de andere kant is er net zo een,” verklaart Wieb.

„Reusachtig! Ja, papaatje móét zo'n kast kopen. En dan zetten we hem ergens bij Scheveningen. Daar is het veel fijner dan hier. En dan vraag ik de hele vacantie mijn vriend, Jan Verhoog. Dat is een reuzejoch. Kun je van alles mee beleven. Ik slaap dan op het ene bed en hij op het andere. Dat wordt wat.”

Wieb weet meteen, dat hij geen reuzejoch is en verlangt weg te komen. 't Is al vier uur. Hij denkt er sterk over, vanavond toch maar naar de kerk te gaan. Wie weet, wat er nog meer gebeurt, als hij bij Nol blijft. Krijgt hij straks misschien in het hôtel weer limonade of ijs. O, hij zou het best lusten, maar op Zondag wil hij daar niet zitten. Op Zondag komt hij met z'n ouders ook nooit in zo'n gelegenheid.

Dat je toch met Nol altijd tot verkeerde dingen komt. Nu was hij zo blij, dat het geen zwemmen werd en heeft hij iets ergers gedaan. Of zwemmen op Zondag mag, weet hij niet, maar dat dit, wat ze nú doen, níét mag, weet hij heel zeker. Dat mag nooit. In de week evenmin als op Zondag.

Hij brengt het ene bed weer in vensterbankstand, gaat naar het andere. „Nol, laten we nou gaan. Je kunt nooit weten, wie er komt.”

„Uitstekend, Johan, maar verschaf je meester eerst een kelk wijn.”

„’t Zal geschieden, excellentie.” Van een soort buffet neemt hij een kopje en gaat naar het keukentje. Hij kan nu pompen, hoeft niet naar buiten, om te putten. Eerst drinkt hij zelf, gaat dan terug naar de kamer.

Wat nu? Nol ligt geknield voor het buffet, peutert met een pennemes in het sleutelgat.

„Hier zit vast wel wat in, jô, anders hadden ze het niet op slot gedaan.”

„Maar je zult het toch wel laten, om dat slot stuk te maken?”

„’k Wou het alleen maar open hebben. Niet stuk. Misschien is er een fles limonade in. Dan doen we wat door het water.”

„Als je maar weet, dat ik geen dief ben,” snauwt Wieb.

„Ik ook niet. ’k Zou het geld er eerlijk voor neerleggen.”

„Zeker net als voor die ruit. Leg dat eerst maar eens neer.”

„Nee, eerst dat ding open.”

„Je zult het laten. Toe, Nol, doe het nou niet. Laten we naar huis gaan.”

Wieb weet niet meer, wat hij moet. Zó weglopen? Om Nol’s pa en ma kan het hem al niet meer schelen, om Nol zelf helemaal niet, maar als die knul hier alleen blijft, maakt hij nog meer stuk. Misschien vraagt Schouten hem nog wel eens mee, als de professor thuis is en, als er dan over de inbraak gesproken werd, o, dan zou hij moeten vertellen, hoe het gegaan was, en hij zou het niet durven. Nee, nee, Nol moet hier weg. Wieb gelooft niet, dat hij de ruit betalen zal, maar als ze dan het luik open laten, kan het lijken, of de wind het gedaan heeft.

„Nol, wees wijzer. Een kapotte ruit is al genoeg. Maak er geen kapotte kastdeur bij.”

„Kan mij wat schelen. Dinsdagmorgen vertrekken we en komen nooit meer in dit snertgat terug.”

„Maar ik vertrek Dinsdag nog niet en er kan ons best iemand hier naar toe hebben zien gaan.”

„Wordt Wiebertje bang? Ja, dat snapte ik al. Maar dan zou het jongetje toch kunnen zeggen, dat hij het echt niet gedaan had.”

„Dan zou ik kunnen zeggen, dat jij het gedaan had, hè?”

„Net iets voor jou, om een vriend te verraden.”

„Nee, dat is niet iets voor mij en daarom wou ik, dat er niets te verraden viel.”

„Nou, goed, ik ga mee, maar dan moet je me een poosje je badpak lenen.”

„Zeg! Ben je nou. . . . Je moogt immers niet?”

„Als we enkel deden, wat we mochten, hadden we een leven als een overgrootmoeder. Heb jij me al horen hoesten, vanmiddag?”

„Nee, maar. . . .”

„Maar mijn paatje en maatje zijn altijd zo idioot bang voor me. Dat heb je, als je enig kind bent. En dan nog de angst voor oma er bij. . . . Ik ben niet verkouden en ik wil zwemmen. Als ik dat mocht, was de ruit nog heel en als ik het nou nog niet mag, gebeurt er nog veel meer.”

Wieb kookt. 't Liefst zou hij dien opschepperigen dikzak eens een fiks pak geven. Maar. . . . hij heeft zoveel aan hem en zijn ouders te danken. In vredesnaam hem zijn zin maar geven.

„Jij moet het weten. Als je er maar niet te lang in blijft.”

„Nee, dat zal ik niet doen.”

Nu de boel maar zo goed mogelijk opruimen, denkt Wieb, als Nol naar zee is. Hij zet de stoelen weer, zoals ze gestaan hebben, hij trekt het tafelkleed recht, hij maakt in de keuken met zijn zakdoek het gootsteenje droog. . . .

Maar die ruit. Zelfs al zou Nol het geld er voor achterlaten, dan was die daarmee nog niet heel. Wieb begrijpt best, dat het geld van minder belang is dan het feit zelf. Zo'n paar gulden zal voor dien professor niet zoveel uitmaken, maar hij zal het een akelige gedachte vinden, dat er lui in het huisje geweest zijn. Er mag dan niets gestolen zijn, maar toch. . . .

Nee, nee, hij mag het niet begrijpen. Eens kijken, wat zou er gebeuren, als het luik los stond en hard dicht sloeg? Dan kon de ruit breken en het glas naar binnen vliegen. Ja, hij moet al het glas in het kamertje gooien. En die stopverf moet hij verdonkeremanen. Maar een putje maken in het zand en daar de boel in stoppen.

Wieb brengt alles op deze manier in orde. Dan gaat hij naar zee. Kijk die Nol nou toch ver gaan. En de eb is begonnen. Het is nu gevaarlijker dan bij vloed.

„Nol,” schreeuwt hij, „Nol, kom terug.”

Of Nol het verstaat is niet te zeggen, maar terugkeren doet hij niet. Hij gaat zelfs nog verder.

Grote angst maakt zich van Wieb meester. Als Nol hier eens voor zijn ogen verdronk! Dat zijn ouders buitengewoon bezorgd voor hem zijn, heeft hij al lang gemerkt. Dit is te gevaarlijk voor hem en dat mag niet. . . . En nu zwemt hij in een gedeelte, waar zich niemand anders bevindt. Als er hier wat gebeurt, is hij reddeloos verloren. O, denk eens in, dat hij straks alleen naar Ter Zande terug moet. Hij zou niet naar Nol's ouders toedurven. Maar ze zouden naar hem komen. Dan zou hij het moeten zeggen. En al kwamen ze niet, Nol zou aanspoelen in zijn badpak. „Jij bent de schuld,” zouden zijn ouders zeggen. „Als jij hem je badpak niet had gegeven, zou hij de zee niet zijn ingegaan. Jij bent schuldig aan de dood van onzen jongen.”

Dat hij straks niet aan die mogelijkheid heeft gedacht! Toen heeft hij het alleen maar vervelend gevonden, dat hij met een nat badpak thuishkomen zou. Toen heeft hij dat van 't buffetdeurtje erger gevonden dan Nol's verboden zwemmerij. Maar kon hij weten, dat die akelige jongen zo ver zou gaan? Als zijn ouders er bij zijn, laat hij dat wel.

Waar is hij nu? O — is het al gebeurd? Nee, nee, gelukkig niet. Ginds zwemt hij, komt dichterbij.

„Kom je er uit, Nol?”

„Nou al?” Nol komt bij de kant. „'k Begin pas, jô!”

„Ja, maar ik wil naar huis. 'k Moet mijn badpak terughebben.”

„Dat zal ik je wel thuis bezorgen, als je niet langer wachten kunt. Hoe laat is het helemaal!”

„Al kwart voor vijven.”

„Nou, en langs het strand zijn we binnen 't half uur thuis. Ik ga nog even.”

„Maar dan niet zo ver. Er is hier niemand, die op je let. Het

kan hier ook wel gevaarlijker zijn dan in Ter Zande en 't is in elk geval eb."

„De eb is pas begonnen. Waar ik zwom is het over een paar uur droog. 't Is daar nog helemaal niet diep, er kan je niks gebeuren."

„Een golf kan je meentrekken."

„Dan trek jij me maar terug. Dag, Wybrand de brave! Tot ziens!"

Bah, wat een akelig joch. Als hij er uit gekomen was, zou het

Ik ga nog even.

badpak nog tijd van drogen gehad hebben. Dan had hij het weer kunnen aantrekken. Nogal wat lekkers, zelf niet gezwommen te hebben en met een nat badpak thuis te komen. Juffrouw Schouten vindt zwemmen op Zondag vast niet goed.

Nol gaat weer verder, al maar verder. Soms komt hij een behoorlijk eind terug, zodat ze elkaar wat toeroepen kunnen, maar dan zwemt hij weer weg. Wieb volgt hem met de ogen, hevige bonst zijn hart en veel warmer heeft hij het, dan toen hem het badpak nog onder de kleren zat.

Dan — wat is dat? Gaf Nol een schreeuw? Waar is hij? Wieb ziet geen slaande armen meer, geen hoofd. „Heer, o Heer, red

hem, Heer, o vergeef ons, o red hem. 'k Zal alles vertellen van vanmiddag. Heere Jezus, o Heere. . . ."

Ja! Daar is hij weer. Hij zwemt naar de kust, langzaam, heel langzaam. Het laatste stuk loopt hij.

„Hè, hè!”

„Dat scheelde weinig.”

„Wat?”

„Je was bijna verdronken.”

„Welnee.”

Dit is niet het opschepperige Nolletje, dit is een kereltje, dat doodmoe is en heel goed weet, dat hij enige ogenblikken in levensgevaar heeft verkeerd.

„Werd je naar?”

„Jô, mier niet. Láát me.”

Stil ligt hij daar in de zon. Het badpak begint al gauw te dampen. Zou het nog droog worden? Een windvlaagje strijkt over het strand. Nol kucht.

„Aankleden, Nol! Toe, kom mee!”

Nol gaat mee, maar in het mulle zand valt het lopen hem moeilijk. Die heeft meer gehad, dan hij weten wil.

„Zullen we nou maar gauw naar huis gaan?” stelt Wieb voor, als Nol aangekleed is.

„Nog een kwartiertje in 't zand liggen.”

In vredesnaam. Voor de avondkerk wordt het tòch te laat. Nu ja, als hij thuiskomt, terwijl ze weg zijn, zien ze het natte badpak niet. Drogen doet het alleen maar vlug, als je het aanhebt. Zo op het zand gaat het niet gauw genoeg om deze tijd. Eindelijk staat Nol op. Eer ze bij Ter Zande zijn, is hij de oude weer. Hij snoeft er over, hoe heerlijk het was in zee, hoe ver hij was en dat hem eb en vloed hetzelfde zijn.

Over het huisje en de gebroken ruit zegt hij geen woord.

IX. WAT EEN TOESTAND!

't **I**s vijf minuten over halfzeven, als Wieb de kerk passeert. Er wordt gezongen. Het is een vers van psalm zeven-entwintig. De woorden verstaat hij niet, maar in gedachten zingt hij: „Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou”. Hij wou, dat hij ook daar binnen zat. Wat een verschil toch, deze Zondag met de vorige. Toen was alles licht en blij in hem, terwijl nu. . . .

O, er is wel blijdschap in hem, omdat zijn bidden voor Nol werd verhoord, maar er is ook schaamte en bangheid. Schamen doet hij zich over ongeveer alles, wat vandaag is gebeurd, over die hele vriendschap met Nol. Dat God hem toch nog verhoren wou, toen hij om hulp riep, o, dat stemt hem dankbaar, héél dankbaar, maar het geeft hem ook zo'n vreemd gevoel van binnen. Hij weet, dat hij het precies andersom heeft verdiend. Nol had niet om dat badpak mogen vragen, maar hij had het hem in geen geval mogen geven. De reden, waarom hij het deed. . . . Och kom, laat hij de zaak niet mooier maken, dan ze is. Toen Nol het huisje binnen wou gaan, had hij zich meteen moeten omkeren. Nol wordt graag bewonderd, zou, als hij alleen was gebleven, misschien de ruit wel er in hebben gelaten. En in elk geval was hij, Wieb, er dan onschuldig aan geweest. Hij is toch werkelijk zo'n zoetsappig kereltje niet, om gedwee te doen, wat een ander wil. Ach nee, maar het leek wel aardig zo'n avontuurtje. Hij had al lang genoeg er naar verlangd eens een kijkje in het huisje te nemen en als Nol nu op deze wijze de toegang verschaftte, trof hem geen schuld. Vanmiddag heeft hij dat allemaal niet zo precies overwogen, maar hij moet nu toch erkennen, dat dit zijn diep-

ste gedachten zijn geweest. Van het ene kwaad kwam toen het andere en het zou Nol's dood zijn geworden, als de Heer hem niet op wondere wijze bewaard had. Wieb weet, dat hij hier zijn hele leven dankbaar voor zal blijven, maar nu het gevaar voorbij is, drukt zijn belofte hem, maakt die hem bang. Hij heeft beloofd alles te zullen vertellen. Aan wie? Aan degenen, die het behoren te weten. Wie zijn dat? Nol's ouders? Dat weet Wieb niet recht. Moet hij naar ze toegaan en zeggen: „Nol is bijna verdronken. Hij heeft gezwommen met mijn badpak aan?” Hij gelooft niet dat dit zijn plicht is. Het is een verraden van Nol en die ouders hebben er toch niets aan.

Een ding weet Wieb wel. Dat van die gebroken ruit moet hij vertellen. Iedereen kan nu zó het huisje in en dat is hoofdzakelijk zijn schuld. Als hij het luik gesloten had, zou niemand, die er langs kwam, op de gedachte gekomen zijn, dat er een ruit stuk was. Zoals hij nu heeft gedaan. . . . Feitelijk een minne streek. Zelfs al had hij niets beloofd, dan zou het nog zijn plicht wezen, dit ongedaan te maken.

Maar — als hij vertelt van die gebroken ruit, verraadt hij Nol ook. Zou hij dan de hele schuld op zich moeten nemen? Nee, dat kan niemand van hem eisen. En al weer de vraag: aan wie moet hij het vertellen? Aan Schouten? Of die even kwaad zou zijn. 't Beste zou wezen, een glazenmaker op te schommelen en die de ruit te laten maken. Daar zou misschien al zijn geld aan opgaan, maar nu ja, dan. . . . Dan kon niemand het huisje meer door die opening binnenkomen. Nee, maar hij heeft straks iets anders beloofd. Laten maken is nog geen vertellen. Dan tòch het tegen Schouten zeggen?

Al praktikerend is Wieb dicht bij huis gekomen. Zou hij er in kunnen? Te hopen, dat ze de achterdeur open gelaten hebben, anders moet hij langer dan een uur wachten. Met het half-droge badpak over de schouder slentert hij om het huis heen. O schrik! Schouten! Hij zit met een boek op de bank, heft langzaam het hoofd op.

„Zo, Wieb!”

„Goenavond, Schouten.”

„Ben jij gaan zwemmen?” ’t Komt er zo — zo vreselijk afkeurend uit, vindt Wieb. Daarom antwoordt hij vrij onvriendelijk: „Nou, wat zou dat? Ik zwem toch zeker elke dag?”

„Daarom kon je het op Zondag allicht laten.”

„Dat hebben mijn vader en moeder me niet gezegd.”

„Deed je het in Amsterdam ook?”

„Daar is geen zee.”

„Nee. Wel een zwembad, hè? Ging je daar op Zondag heen?”

„Nee, maar — ’k zou wel eens willen weten, wat voor kwaad je er aan doet.”

„Misschien helemaal geen kwaad.”

Nu kijkt Wieb verwonderd. „En — u — u”

„Ik vroeg enkel, of je was gaan zwemmen. Uit je antwoord maakte ik op, dat je geweten niet zuiver was.”

„Nou, als u het precies wilt weten, ik ben helemaal niet in zee geweest. Dat vriendje van me, die Nol Faassen, heeft mijn badpak geleend.”

„Zo. En was het nodig, dat je daarom te laat kwam voor de kerk?”

„Ik hoef thuis niet tweemaal naar de kerk. Ik dóé het wel eens, net als verleden week, maar ik hóéf niet.”

„Dan kon je er toch voor zorgen, dat een ander om jou niet thuis hoefde te blijven. Wij, moeder en ik, wij gaan graag naar de kerk. Je weet, dat we de vorige Zondag om kwart voor zessen aan de boterham zaten. Als dat je te vroeg was en als je geen zin had in de tweede kerkgang, had je in elk geval op de gewone tijd, om zes uur, thuis kunnen zijn. Zoveel goede manieren hadden we van je verwacht. We hebben tot tien voor halfzeven naar je uitgezien, toen is moeder alleen gegaan. Prettig vonden we dat geen van beiden.”

„’t Spijt me,” antwoordt Wieb met neergeslagen ogen. O, nu alles te kunnen vertellen. Was de juffrouw maar thuis gebleven. Tegen haar had hij het wel gedurfd, maar tegen hèm . . .

„’t Spijt ons, dat je met dien jongen omgaat, Wieb! Dat is de rechte niet. Toen hij die avond bij je was, vloekte hij zó hard, dat we het in de achterkamer hoorden. Feitelijk hadden we je toen moeten waarschuwen, maar een jongen van jouw leeftijd

weet zelf wel, met wie hij moet omgaan. Dat Utrechtse jongetje is wat meer dan onze dorpsjongens, maar ik geloof, dat die toch betere kameraden voor je zouden zijn. Hij heeft valse ogen in zijn overigens nogal dom gezicht. Misschien vergis ik me, maar mij lijkt het een onbetrouwbaar kereltje."

„Zo erg aardig vind ik hem niet," antwoordt Wieb. „Ik had heus wel eerder naar huis gewild, maar hij bleef aldoor in zee met mijn badpak aan."

Als hij nu vraagt, wáár dat was en hoe het zo kwam, vertel ik hem alles, denkt Wieb. Maar er komen geen vragen. Schouten zegt enkel: „Dat was dan ook niet bepaald prettig voor jou."

„Helemaal niet. Dinsdagmorgen gaat hij weer weg en dat vind ik best. Ik heb de vorige Zondag veel leuker gevonden. 't Spijt me, dat u voor mij uit de kerk gebleven bent. Daar had ik niet op gerekend."

„Dacht je dan, dat we je voor een gesloten deur zouden laten komen?"

„Och, 'k weet niet. De deur had open kunnen zijn. Nee, toch ook niet. 'k Heb daar eigenlijk op het laatste ogenblik pas over gedacht. Maar de volgende Zondag ga ik vast weer mee naar de avondkerk."

„Uitstekend. Als je er tenminste zin in hebt. Je moogt hier natuurlijk doen, zoals je thuis gewend bent. Dat betreft ook het zwemmen op Zondag. Ik heb het nooit gedaan. Je broer doet het ook niet. Anderen doen het wel en ik zou niet graag beweren, dat die daarom slechter zijn. Ik geloof niet, dat het veel verschil maakt, of iemand rustig ergens zwemt, of dat hij wandelt. 't Komt er hoofdzakelijk op aan, hoe het in je hart gesteld is. Of daar de rechte Zondagsstemming is. Je snapt me wel, hè? Ik denk niet, dat in een zeebad vol gierende, lawaaiende mensen, veel kans is om van Zondagsstemming vervuld te zijn. En ik zeg maar: wanneer je twijfelt, moet je de veiligste weg kiezen."

„Als je die altijd maar weet," antwoordt Wieb. Zijn gedachten zijn bij de gebroken ruit. Welke weg is voor hem de veiligste?

„'t Is meestal niet zo moeilijk, die te weten," antwoordt

Schouten. „In dit geval kun je je twee vragen stellen. De eerste is: doe ik er kwaad aan, als ik op Zondag zwemmen ga? Weet je daar geen antwoord op, dan vraag je: doe ik er kwaad aan, als ik niet op Zondag zwem. Nou, daar weet je wel een antwoord op, hè?”

„Natuurlijk. Hoe zou je dáár nou kwaad aan doen.”

„Precies. Dus dan laat je het. Zo zie ik het tenminste. Maar ga nou eerst je boterham eens eten. Je zult wel trek gekregen hebben.”

Wieb is blij, dat het gesprek op deze wijze eindigt. Schouten's toon is weer gewoon, zijn boosheid schijnt gezakt te zijn. Gelukkig. Wieb vindt het alleen jammer, dat hij het er niet op gewaagd heeft, te vertellen van die ruit. Als hij dat gedaan had, zou hij meteen zijn belofte hebben gehouden. Toch — néé, ook weer niet. Er is er maar een, die het beslist moet weten. Dat is de professor zelf. Zo lang die niet terug is, hoeft niemand er van te horen.

Schouten zegt de dingen toch wel leuk. Dat van die twee vragen. . . . Tja, op die manier kun je je redden. Zou ook in betrekking tot de ruit kunnen. Vraag een: doe ik er kwaad aan, als ik het aan Schouten vertel? Vraag twee: doe ik er kwaad aan, als ik het hem niet vertel. Hier is het antwoord op de eerste vraag zonder weifeling te geven. Nee, hij doet er natuurlijk geen kwaad aan, als hij het vertelt. Maar — dit is toch een heel ander geval. Nog eens goed over nadenken. Hij heeft immers niet beloofd, het vandaag al te vertellen?

Of Schouten dien Nol door heeft. Ja, 't is een valserd en voor de rest dom. Dat hij nu pas in de zesde klas komt, heeft hij natuurlijk te danken aan zitten-blijven, want er is niets van aan, dat hij in het buitenland heeft gewoond. Hij is nog nooit de grens over geweest, weet Wieb. Wie zal zeggen, wat hij nog meer verzonnen heeft.

Wat nu morgen te doen? Naar hem toegaan en nog eens praten over die gebroken ruit? 't Is toch feitelijk te mal, dat hij, Wieb, die zou moeten betalen. Hij wil zijn deel aan de schuld bekennen en desnoods de helft betalen, maar alles — néé, hoor!

Als Wieb zich echter de volgende morgen aan het hôtel ver-voegt, hoort hij, dat Nol nog niet op is. Een half uurtje blijft hij daar in de buurt, begrijpt dan, dat Nol geen lust heeft, hem vanmorgen te zien. Ook al goed. Hij heeft niet te denken, dat Wieb hem nodig heeft. Die heeft fijn een boek en gaat daar-mee tegen een duinhelling liggen.

Toch — de morgen duurt wel erg lang. Wat zou Jan doen? Eigenlijk jammer, dat hij met dien gebroken heeft. Ja, maar die andere jongens. . . .

's Middags wil Wieb eerst maar eens een brief schrijven. Hij had eigenlijk al antwoord verwacht op die aan Piet. Eens kijken, die schreef hij de vorige Dinsdag. En 's Woensdags kreeg hij er een van vader en moeder als antwoord op zijn brief van Zondag. Die heeft zijn brief aan Piet gekruist. Raar, dat Piet niet terug schreef. Jammer. Als er nu een brief kwam, waarin stond, dat hij Jan helpen wou, was dat een goede reden, om den overbuurman even op te zoeken. De vriend-schap zou dan meteen weer hersteld zijn.

Wieb zet het raam wijd open, haalt dan zijn schrijfpapier voor de dag. Nu maar aan de gang. Hij heeft genoeg beleefd, sinds hij het laatst schreef.

Nee, 't vlot niet erg. Telkens kijkt hij naar buiten. Ziet hij Jan dan heel niet? 's Middags hoeft hij gewoonlijk niet op te pas-sen. Wanneer hij naar 't land ging of naar zee, moest hij hier langs komen.

Als Wieb weer eens een paar regels schrijft, hoort hij ineens: „hallo!” Ah, dat is Nol. Toch nog niet helemaal verdwenen.

„Zo. Goeiemiddag.”

„Wat doe jij?”

„Een brief schrijven.”

„Kom liever mee naar buiten.”

„Ik ben vanmorgen buiten geweest.”

„Ik ook. Nou, als jij niet naar buiten wilt, kom ik binnen.”

Gelijktijdig wipt Nol door het raam.

„Waar was jij vanmorgen?”

„Als je dat eens wist, jochie!”

„Om negen uur lag je nog in bed.”

„Dat kan. We hadden ook zo'n fijne avond en ik mocht tot twaalf uur opblijven. Maar om halftien was ik toch beneden en ik heb me best vermaakt.”

„Weer ruiten ingeslagen?”

„Nee. Er was nou niemand bij, die me van m'n stuk bracht. Alles wat ik vanmorgen deed, gelukte me prachtig.”

„Heb je misschien het geld voor die ruit weggebracht?”

„Ik zal gek zijn. Doe jij dat voor mijn part.”

„Ik heb hem niet gebroken.”

„'t Was tòch jou schuld.”

„Kletspraat. Dat weet je zelf het beste. Maar zal ik jou eens wat zeggen? Je hebt niet eens zoveel geld.”

„Zul jij weten.”

„Ik reken zo, als je het had, zou je wel betalen.” Op zijn eer-gevoel werken, denkt Wieb. Maar 't helpt niet. Nol lacht hem uit. „Ik zo'n ruit betalen? Laat die ouwe boekenwurm dat zelf doen, of doe jij het. Zo'n eerlijke kerel als jij kan dat toch niet laten.”

„Als er een van ons tweeën oneerlijk is, ben ik het niet.”

„O nee? Dat zegt: tot morgen en gaat in de kerk zitten. Echt eerlijk, hè? Pa en ma hebben je ook door, hoor! Je zou nooit meer om limonade of ijsjes bij ons hoeven te komen bedelen.”

„Zeg,” — Wieb neemt een dreigende houding aan — „wanneer heb ik dat gedaan?”

„Elke dag. Je sjouwde me overal achterna en bestelde nooit zelf wat. Dan moest mijn pa het wel doen, hè? Maar hij heeft dik genoeg van je. Weet je, wat hij gisteren met handigerd bedoelde? Huichelaar. Hij zei gisteravond nog, dat je zulke lui als jij in de gaten moest houden. Die knijpen de kat in 't donker, zei hij.”

„Zo. Dan zal ik hem eens komen vertellen, wat jij gisteren gedaan hebt. Fijn zal het zijn, als ze horen, dat je bijna verdronken was, hè? Toen had je zoveel lef niet.”

„Dan krijg jij op je kop, omdat je me je badpak gegeven hebt.”

„Dan zeg ik, dat je dat huisje leeg wou stelen en dat je het alleen wou laten, als ik je mijn badpak gaf.”

„Of ze je zouden uitlachen. Ze weten best, dat ik geen dief ben.”

„Ben jij geen dief? Wat is dat strandjuttten anders dan stelen? Die beurs met geld en die vulpen en weet ik, wat nog meer? Had je dat soms mogen houden?”

„St. Stil eens, jô. Hoor ik daar niks onder je bed?”

„Hou je flauwe praatjes voor je. Ben je een dief of niet?”

„O ja, ik ben er een. Onder jouw bed zit ook gestolen spul. Een nest jonge konijnen. Ja, echt. 'k Heb vanmorgen zo'n hol uitgegraven. Er zat een ouwe in met zes jongen. Die ouwe heb ik dood geslagen en verkocht. En dat stel baby's heb ik onder dat fijne bed van jou gestopt. 't Raam stond net zo open als nou. Heb je ze niet horen piepen? Dan zijn ze zeker dood gegaan. Jammer. 't Was net wat voor jou, om zulke wurmen met een zuigfles groot te brengen.”

„Je bent niet wijs,” antwoordt Wieb wat onzeker. 't Kan waar zijn. Toen hij dat boek kwam halen, lag het bed afgehaald en stond ook het raam wijd open.

„Als je me niet gelooft, moet je maar kijken.”

Wieb bukt zich, maakt het luik open. „'k Zie niks,” zegt hij. „'k Heb ze achterin gestopt, een beetje meer naar rechts nog. Ze zijn misschien verder gemarcheerd. Ze konden al een beetje lopen.”

Zulke arme diertjes, denkt Wieb. Hij verdwijnt in de ruimte onder het bed. Hij zal ze vinden, levend of dood en hij brengt ze bij de politie. 't Kan hem nu niets meer schelen, hoe het met Nol loopt. Alles zal hij vertellen, àlles.

Dan ineens — bóém. 't Luik wordt in de opening geklapt, de werveltjes er voor gedraaid. „Zoek plezierig naar je babytjes, Wiebertje!”

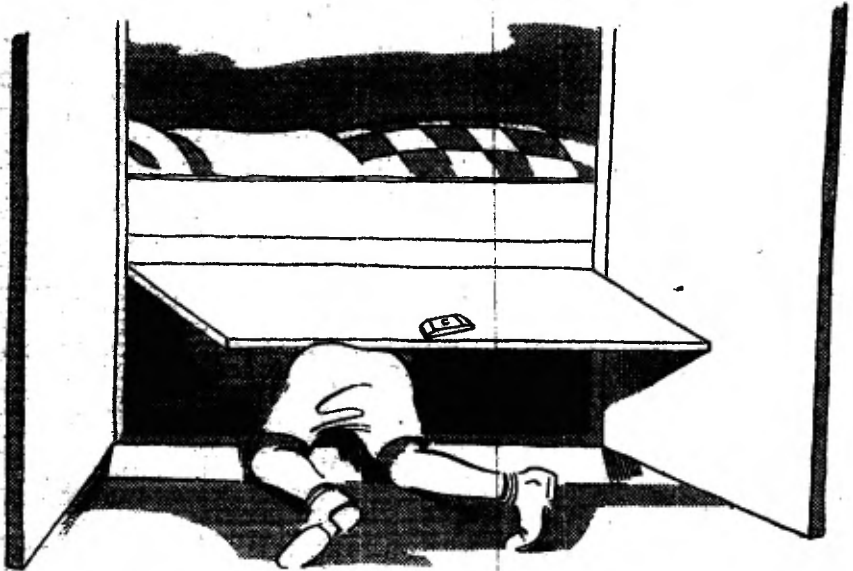
„Niet vloeken, Wiebertje! Anders wordt de dominee kwaad.”

„Laat me er uit, zeg ik je.”

„Néé, zeg ik je. Blijf daar maar lekker zitten. Je juffrouw heb ik naar Eikenburg zien gaan. Je kunt dus best een dutje doen, eer ze terugkomt, om je te helpen. En vertel dan maar van me, wat je wilt, hoor suffkous! Dan lacht iedereen je uit. Grote ezel, die je was, om dat te geloven van 't strandjuttten.

Wat heb ik om je gelachen, stuk onnozelheid! Jou kun je alles wijsmaken. Daardoor zit je nou onder je mooie boerebedje. 'k Hoop, dat je het niet te benauwd krijgt. 't Zou jammer zijn, als je pimpelpaars werd."

„Jô, de juffrouw komt zó terug en ik zàl je, dàt zul je weten."
„Wat zal je? Mij kun je niks meer doen, want met de bus van

Hij verdwijnt in de ruimte onder het bed.

drieën gaan we er vandoor. Lekker! 'k Zal de hele reis pret hebben, als ik aan jou denk. Dag zoete, lieve Wiebertje!"
Wieb hoort, hoe hij uit het raam springt. Dat is hem een verademing. Alles beter, dan naar die treiterstem te moeten luisteren, zonder iets te kunnen doen. O, wàt een joch. En wat is hij zelf een slaapmuts geweest. Hij had dadelijk moeten begrijpen, dat vijf en negentig procent van die opschepperige verhalen leugens waren. Dat over die konijnen ook. Alsof dat zou kunnen. Een konijnenhol uitgraven! En dat zou Nol Faassen doen met als gereedschap zijn tien vingers. O, o, wat allerakeligst dom is hij geweest. En nu ligt hij hier plat op zijn buik,

zal wel moeten wachten tot de juffrouw terugkomt. Dat wordt zeker halfzes. En om dan te moeten vertellen, wat er gebeurd is Hij schaamt zich een ongeluk. Kon hij er zelf maar uitkomen. Hij duwt en wrikt aan het luik, maar zonder resultaat. Ach nee, dat dit niet gaat, was te verwachten. Maar als hij eens in het bed kon komen? Hij tast boven zich, voelt planken, die op kleine afstanden van elkaar liggen. Als hij die nu eens kon verschuiven en dan een opening kreeg, waar hij doorkruipen kon? Hij probeert het, maar verschuiven laten de planken zich hoegenaamd niet. Wel oplichten. Als hij met kracht een paar planken naar boven duwde. . . . Dan ging het bed ook naar boven. Mogelijk zou er dan aan de voorkant ruimte komen, om doorheen te kruipen. Maar — op die manier zou hij grote kans lopen, het wasstel om te stoten. Verbeeld je, zo'n waterval in je bed. Nee, er zit niets anders op, dan maar rustig te wachten tot er iemand komt. O, o, wát een toestand.

X. DAT KON NIET BETER

An de overkant van de straat steekt een hoofd door een dakraam. Het is een jongenshoofd. Het was er de laatste weken vaak, maar 't kwam nog nooit zo ver naar buiten als nu.

Wieb heeft van de eerste avond af, dat hij hier kwam, dikwijls naar het huis van Punt gekeken. Dan richtte zijn oog zich op het kamerraam. Zelden zag hij daar iemand, omdat het gezin Punt enkel in de winter dat voorvertrek als woonkamer gebruikt. In de zomer zitten ongeveer alle overburen in hun zogenaamde achterhuizen, die keuken en kamer tegelijk zijn.

Als Wieb maar eens een paar meter hoger had gekeken. Dat daar tussen de pannen zich zo'n klein klampaampje bevindt, is hem nog nooit opgevallen, maar uit dat raampje heeft Jan vaak naar hem gekeken. Als de ramen dicht zijn en de vitrage gesloten is, valt er niet veel te zien, maar zoals nu. . . .

Jan zag dien „vreemden snuiter” naar binnen gaan, zag Wieb van de tafel opstaan, zag zijn dreigende houding, begreep, dat er geen bepaald vriendelijke woorden gewisseld werden, zag Wieb bukken en later den vreemde het raam weer uitklauteren, hoorde diens laatste woorden. Dat is daar niet pluis, begrijpt hij. Ze hebben natuurlijk flink ruzie gehad en Wieb wil niets meer met dien dikzak te doen hebben. Maar waarom komt hij niet meer voor de dag? Hij was toch bezig, een brief te schrijven?

Jan vraagt zich af, wat hij doen zal. Even gaan kijken? Wel ja!

Hij steekt de straat over, gaat het hekje der Schoutens in. Nee,

hij ziet Wieb niet in de kamer. Of zou hij in de laagte bezig zijn, iets uit zijn koffer te halen?

Nog een stap, nog een — nu staat hij vlak voor het open raam. Raar geval. 't Schrijfpapier ligt op tafel, de pen er naast, maar Wieb is er niet. En wat mal, dat de bedsteêdeuren open staan. Dat gebeurt overdag anders nooit. Wieb is ook niet met zijn koffer bezig, want het luik is dicht. Misschien even de kamer uitgegaan? Dat kàn natuurlijk.

Jan weet niet, wat hij moet. Hij heeft hier eigenlijk niets te maken. 't Staat niet netjes, zo maar in meesters kamer te gluren. Moet Wieb terugkomen en het niet goed opnemen. Kom, hij zal maar weer gaan. Hij is fijn de hele middag vrij en gaat naar het strand.

Dan ineens — wat is dat? Hoort hij iets? Ja, beslist. Onder het bed.

„Wieb!”

Het is weer stil. Heeft hij zich dan misschien vergist?

„Wieb, ben jij daar?”

Onder het bed woedt een korte, maar hevige strijd. Vlakbij is Jan. Dat betekent bevrijding. Maar — wat zal Jan doen? Zal hij hem niet uitlachen? Zal hij niet zeggen: „Dat heb je van zo'n mooie vriend?” Zal hij niet vragen: „Wat is erger, zonder jou een boottochtje te maken of je hier op te sluiten?” Duizendmaal liever wou Wieb, dat juffrouw Schouten hem uit zijn gevangenis hielp. Maar dan zou hij nog heel lang moeten wachten.

Wat nu? Gaat Jan weg?

„Jà-à-àn!”

Jan was al bijna het hekje uit, maar keert terug.

„Wat is er? Waar ben je?”

„Hier, onder het bed.”

„Wel allemensen.” Met één sprong staat Jan in de kamer, met twee stappen is hij bij het luik, neemt het weg en ziet een vuurrood hoofd verschijnen, gevolgd door de rest van Wieb van Harten.

„Nou, zeg!”

„Ja, een fraai geval.”

„Wat een misselijke vent is dat tonnetje-rond, om jou hier op te sluiten.”

„Hoe weet je het?”

„Niet moeilijk te raden. 'k Zag hem eerst naar binnen gaan, toen terugkomen, 'k hoorde wat hij riep en jij kwam niet voor de dag. Ik kreeg er toen zo'n idee van, dat er iets niet in de haak was, maar zo'n gemene streek had ik niet verwacht. Hoe heeft hij je er in vredesnaam in gekregen. Jij kunt zo'n pafferige dikzak toch zeker wel aan?”

Wieb vertelt, hoe het gegaan is. „'t Was ezelachtig van me,” eindigt hij. „'k Zal er flink om worden uitgelachen.”

„Door wie? Door mij vast niet en verder hoeft niemand het te weten.”

„Nee? Echt niet?”

„Dacht je, dat ik het in de krant zou zetten? Nee, hoor! Ik hou m'n mond.”

„Reuzekerel ben je,” zegt Wieb. Zijn hoofd wordt nog roder, dan het al was. Hij heeft op het ogenblik een hekel aan zichzelf. Wat een domoor is hij geweest, om vriendschap te sluiten met dat valse kereltje en een trouwe vriend als Jan daarvoor te laten lopen.

„Niks geen reuzekerel. Zo zouden de andere jongens ook doen.”

„Als ze niet kwaad op me waren.”

„Kwaad? Jij was kwaad, hè? Maar wij niet, hoor!”

„Ook niet omdat ik aldoor met dat joch ging? Een beetje wel, hè?”

„Echt niet. We dachten: dat is ook een stadsjongen, daar heeft Wieb meer aan. En je had het ook wel fijn, al maar zo in het hôtel, is 't niet?”

„'k Wou, dat ik er nooit aan begonnen was en — en 'k wou ook — dat ik jullie nooit lafaards genoemd had.”

„Jô, waai om. Dat zijn we al lang vergeten. Ieder zegt wel eens wat, dat hij niet meent. Vooral als hij nijdig is. Maar zeg, dat jong, kunnen we hem zijn streek niet op de een of andere manier betaald zetten?”

„Welnee! Hij gaat weg. Met de bus van drieën.”

„Dan maken we, dat we ook bij de bus zijn.”

„Ja, jô! Hij dacht, dat ik hier de hele middag zitten moest. Dan kan hij zien, dat hij het mis had.”

En zo gebeurt het, dat Nol Faassen, als hij met zijn ouders op de bus staat te wachten, Wieb vrolijk lachend met een anderen jongen aankomen ziet. In badpak nog wel. Die twee gaan de zee in en hij moet weg. Hij moet zelfs een dag eerder weg dan hij dacht. En hij gaat twee weken naar zijn oma, waar hij heel weinig mag en geen andere zwemgelegenheid krijgt dan in de badkuip.

Wieb ziet, hoe Nolletje zich achter zijn ouders tracht te verbergen.

„Jô, niks zeggen. Wacht even,” en Wieb loopt in draf op het drietal af.

„Dag mevrouw, dag meneer, gaat u al weg? Ik wou u nog even bedanken voor alles, wat ik van u gehad heb.”

„Zo, dat is knap van je,” zegt mevrouw, met haar liefste glimlach. Meneer kijkt ook heel anders dan gisteren en Nol weet niet, hoe zich te houden. Even praten ze, dan zegt Wieb: „Uw bus zal wel gauw komen en mijn vriend staat te wachten, dus ik zal maar met hem meegaan. Dag mevrouw! Dag meneer! Nog wel bedankt. Dag Nol.”

Er worden handen gedrukt, er wordt nog eens gewuifd. Jan kan zich bijna niet goed houden. Die Wieb is je er eentje. Hoe haalt hij het in zijn hoofd.

Als ons tweetal uit het gezicht der vertrekkenden is, barsten ze uit in een lachen, dat enkele voorbijgangers omkijken doet. Wat hebben die een pret. Ja, dat hebben ze zeker en al zwemmende halen ze het geval telkens weer op. Die Nol, hij wist niet, hoe hij kijken moest.

„En jij gaf hem zo lief een pootje.”

„En zijn pootje plakte als een natte postzegel. Allemaal angstzweet. Bang, dat ik wat vertellen zou.”

Vertellen? Ja, er is nog iets te vertellen. Nu weet Wieb aan wien. Jan, dat is een echte, trouwe vriend. Die zal raad geven. Die weet misschien in Wilmenrode wel iemand, die de ruit kan maken.

„Jan, hoor eens, laten we er even uitgaan.” Dan, liggend in het warme zand, doet Wieb het hele verhaal. Weet Jan misschien iemand, die vlug een ruit inzetten kan?

„Maar dat hoef jij toch niet te betalen? 't Is toch helemaal zĳn schuld?”

„Ja, maar hij doet het niet. En die ruit kan toch niet stuk blijven?”

„Laten we het aan den veldwachter van Wilmenrode gaan vertellen. Ja, zeg, er woont daar een rijksveldwachter. Dien ken ik wel. Niks geen nare. Hij gelooft je best. En je geeft gewoon het adres van dien knul op.”

„Dat weet ik niet.”

„O, dan weten ze in 't hôteł het wel. 't Zou al te gek zijn, als jij betaalde.”

„Als ik hem niet bij het huisje gebracht had, was de ruit nog heel.”

„Maar daar deed je toch geen kwaad aan? Iedereen mag er bij komen.”

„Ja, maar — maar 'k wou liever, dat hij gemaakt werd, zonder dat iemand verder er van wist. Als de politie er aan te pas komt, hoort de professor het en dan komen ze het bij Schouten ook te weten.”

Tja, Jan begint iets te snappen. Als ze het bij Schouten weten, vertellen ze het misschien later aan den meester en dan zal die zeggen: „Wat deed je ook met zo'n jongen om te gaan.” Want het was je wat fraais, hoor, dat Nolletje.

„Was het een grote ruit?”

„Nee. Niet erg. Kost misschien een gulden of een-vijftig. Thuis hadden we pas ook zo'n ruit stuk en die kostte een-vijftien-twintig. Nou, 'k heb nog niet veel van mijn geld gebruikt en ik mocht in die vier weken een rijksdaalder uitgeven. Wilen we er heengaan?”

„'t Is al een beetje laat. Vast al halfvier. En we moeten ons eerst aankleden. In je badpak kun je niet op een glazenmaker uitgaan.”

Ja, 't is al laat. Maar, als ze nu direct naar huis gaan en de

kleren aantrekken, kunnen ze vóór vieren op weg zijn. En als ze de kortste weg nemen. . . .

„Vooruit dan maar,” zegt Jan.

Werkelijk is het nog geen halfvijf als ze bij „Golfzang” komen. Maar — o schrik, alle ramen zijn open en er staan stoelen in de veranda.

„Ze zijn thuis gekomen, jô!”

„Ja. Wat moeten we nou?”

„Maar teruggaan,” vindt Jan. „Als ’t een beetje wil, is die ruit al gemaakt. Zo’n professor is vast wel rijk.”

„Maar daarom hoeft hij toch geen dingen te betalen, die een ander gebroken heeft,” zegt Wieb weifelend.

„Dat hoef jij ook niet.”

Nee, dat wéét Wieb. Het is niet zijn plicht, om te betalen, maar om te vertellen. Ineens ziet hij, hoe hij met al zijn ijver toch op het verkeerde pad was. Hij heeft in die ogenblikken van angst beloófd te zullen vertellen. En later wist hij niet, aan wie dat zijn moest. Maar nu wéét hij het. En nu . . . nu dūrft hij niet. O, wat is het moeilijk! En hierbij kan niemand hem helpen. Jan ook niet. Hij heeft straks wél verteld, hoe Nol bijna verdronken was, wél verteld van zijn angst, maar niet van zijn bidden, niet van zijn belofte. Zoiets vertel je niet, zelfs niet aan je besten vriend. Maar dan ineens — o, Wieb weet, van Wien hij hulp verwachten mag. Als hij alles aan den professor vertelt, doet hij zijn plicht en zal God hem bijstaan. Dat van gisteren, Nol, die bijna verdronk, dat was toch wel veel erger. Tóén verhoorde de Heer, nù zal Hij het ook doen.

„Kom, Jan, ik ga er op af.”

Jan volgt op een pas of zes afstands. Wat zal er gaan gebeuren? *

Er komt een heer de voordeur uit, wil gaan zitten, ziet de jongens en blijft staan. De professor, begrijpt Wieb.

„Zo, jongemannen!”

„Dag, meneer, eh, professor, we, ik. . . .”

„Ja? Had je een boodschap?”

„Gisteren — ik — er is hier een ruit gebroken.”

„Ja, dat heb ik gemerkt. En wat wou je daarmee?”

„Laten maken, professor!”

„Niet nodig. Is al gebeurd. Zo, dus jij hebt die gebroken? Fraai. En op welke wijze?”

„We — mijn vriendje — ik — wij zijn binnen geweest. We wouen hem niet breken, maar Nol zei — hij probeerde — 't was een ongeluk.”

„Wees wat duidelijker, asjeblijft. Wie brak die ruit? Jij?”

„Nee, professor, maar — maar — we wouen een schilder opzoeken, om hem te laten maken. Ik heb het geld bij me. Heus, professor!”

„Je brak hem niet en wou hem toch betalen? Dat is al heel wonderlijk.”

„Mijn vriendje brak hem, maar — maar die had geen geld, geloof ik.”

„Zo. Kom eens hier, jongen! Nee, jij niet” — dit tegen Wieb, die een stap nader komt — „die andere.”

Jan schuift Wieb voorbij.

„Knappe jongen ben jij, zeg! Ruiten breken en dan een ander de kosten laten dragen? Jij verdient een fiks pak voor de broek.”

„Nee, professor, hij niet,” schreeuwt Wieb. „'t Was een ander, een jongen uit Utrecht.”

„Een geméne jongen,” overschreeuwt Jan hem. „Hij wou een kastje van u leeg stelen en dat heeft Wieb tegen gehouden en toen moest hij Wieb z'n badpak hebben en anders deed hij het toch en toen is hij nog zowat verdronken ook.”

„En Jan was er niet eens bij, professor!”

„Jongens, schei uit.” De professor houdt de handen tegen de oren. „Jullie denkt misschien, dat ik doof ben, maar dat ben ik niet. Het ontbreekt me alleen aan begrip, om uit jullie wijs te worden. Wie is Wieb en wie is Jan en wie heeft de ruit gebroken?”

„Ik ben Wieb, professor, Wieb van Harten, en dit is Jan Punt en die andere jongen heet Nol Faassen, maar die is naar zijn oma in Arnhem.”

„Wieb van Harten? Ik heb hier eens een jonge man op bezoek gehad, die ook Van Harten heette. Een onderwijzer.”

„Dat was mijn broer,” antwoordt Wieb.

„Je kijkt, of je het vreeslijk vindt.”

Wieb zwijgt.

„Die broer is onze meester en Wieb wil niet graag, dat hij het hoort van die ruit,” helpt Jan.

„Zo. Hm. Wieb, vertel me nou alles eens heel precies. Hoe kwam je met een jongen uit Utrecht hier?”

„Hij was met zijn vader en moeder in het hôtel, professor, in Ter Zande. Hij mocht gisteren niet zwemmen en dat vond hij akelig en hij wist niet, hoe de middag door te komen en toen zei ik, dat ik een mooie wandeling wist. Ik was hier de vorige Zondag geweest met Schouten, zo wist ik dit huis. Nou, en toen wou Nol het van binnen bekijken, en hij zei, als je de stopverf losmaakte, kon je de ruit er zó uithalen en ook weer inzetten, maar hij brak.”

„En toen hebben jullie onverwijld de vlucht genomen?”

„Nee, professor, we zijn er in geweest,” komt het zacht.

„Jij ook?”

„Ja, professor!”

„Dan ben je niet zoveel beter als die ander.”

„Nee, professor!”

„En wat hebben jullie binnen gedaan?”

„Gekeken en gedronken.”

„En geknoeid aan het sleutelgat van het buffet, hè?”

Wieb schrikt. Was het dan tòch stuk?

„Professor, dat deed die ander,” zegt Jan. „Echt waar. En hij liet het pas, toen Wieb hem zijn badpak gaf. En Wieb wou heus de ruit betalen.”

„Dus zou ik Wieb een braven jongen moeten vinden, hè? Maar daar ben ik niet zo ineens toe bereid. Wieb moest er niet zulke rare vrienden op na houden. Die jongen zal wel eens eerder iets gedaan hebben, dat niet door de beugel kon. In elk geval was Wieb niet zó geschrokken van die ruit, of hij wou nog wel naar binnen. Hij had zo'n vriend de rug moeten toekeren.”

„Maar als Wieb weggegaan was, had die knul vast veel meer kwaad gedaan,” zegt Jan.

„Hm. Volgens jou zou ik dezen Wieb van Harten nog dankbaar moeten zijn op de koop toe.”

„Eigenlijk wel.”

Wieb geeft Jan een por. Hoe durft dat joch! Maar Wieb, die aldoor naar de grond staarde, heeft niet gezien, hoe er een lachje tintelde in die eerst zo strenge professorsogen. Dàt zag Jan en daarom durfde hij.

„Kijk me eens aan, Wieb!”

„Déze vriend is een betere, vind je ook niet?”

Wieb knikt hevig.

„Die pleit voor je, als een advocaat. Ja, dat is het rechte woord. Uit dien Jan zou een goede advocaat kunnen groeien.”

De jongens lachen. De professor lacht ook. „Nou, Wieb,” zegt hij, „’t lijkt me het beste, dat we de zaak maar in de doofpot stoppen. Ik zei daarstraks, dat ik je niet braaf vond, maar dapper vind ik je in elk geval. Laat deze geschiedenis je een waarschuwing zijn. Houd je nooit op met verkeerde kame-raads, want ze leren minder gauw het goede van jou dan jij het slechte van hen.”

„Ja, professor.”

Dat is wel een beetje een raar antwoord, vindt Wieb, maar hij weet niet, wat hij anders moet zeggen. Hij kijkt Jan aan. Kunnen ze nu zó maar gaan?

„Ik — ik heb heus geld bij me voor die ruit, professor!”

„Dat mag je houden, Wieb! En ik zal eens even binnen zien, of er nog wat water in de pomp is voor jullie. Ga hier maar zitten.”

De jongens geven elkaar een knipoojie, als even later mevrouw van den professor komt, met voor elk een glas frambozenlimonade. Wieb denkt: nou moest Nolletje me eens zien.

„Doe je de groeten aan Schouten?” vraagt de professor bij het afscheid. „Zeg maar, dat je uit nieuwsgierigheid hier langs liep, eens wou kijken, of ik al terug was en dat ik je toen riep. Dat is niet helemaal bezijden de waarheid, hè?”

Wieb lacht.

„Zeg verder tegen Schouten, dat ik hem spoedig eens ver-

wacht. Als jij zin hebt en hij je mee wil hebben, ben je welkom, hoor! En jij ook, meneer de advocaat!”

Ze bedanken nog eens, groeten dan den professor en mevrouw. Ze lopen bedaard, zolang ze nagekeken kunnen worden, maar, als ze ver genoeg zijn, maakt Wieb een lichtsprong. „Is dat even goed afgelopen?”

„Nou, zeg, 't kon niet beter.”

XI. WEER BIJ DE ANDEREN

Nu moet Wieb toch heus vanavond schrijven. Vindt Jan het misschien vervelend? Née, Jan vindt het wel goed. Hij kan in die tijd naar het land, is dan morgen vrij.

„Hallo, Jan, waar was jij vanmiddag?” ’t Zijn Kees de Waal en Roel Sanders, die dit roepen.

„Ik was niet vroeg genoeg, om met jullie mee te gaan en ben toen met Wieb gaan zwemmen.”

„Met Wieb? Hoe haal je dat in je hoofd.”

„Mocht het soms niet?”

„Is hij kwaad met jonkheer rolmops?” vraagt Kees.

„Die is al lang weer weg.”

„Zo, en daarom was jij nou goed genoeg,” doet Roel minachtend. „Je lijkt wel getikt. Ben je vergeten, dat je ook bij de lafaards hoort?”

„Toe, zeg, prakkizeer je daar nog over? Dat flapte hij er uit zonder erg. Hij was door het dollen heen, die middag. Laten we morgen weer gewoon tegen hem doen. ’t Was toch ook vervelend voor hem, dat jullie het van die boot niet gezegd hadden.”

„En hij is meesters broertje,” smaalt Roel. „Daarom moeten we hem ontzien.”

„Ontzien is onzin, maar we hoeven hem niet links te laten liggen, omdat hij een paar dagen met dien stadsjongen gelopen heeft. Die was meer van zijn eigen soort.”

„Daar had ik het niet over, maar om ons lafaards te noemen. . . .”

„Nou ja,” zegt Kees, „dat was er uit, eer hij er bij dacht, net

als Jan zegt. En in elk geval durfden we toch geen van allen met hem mee, hè?"

„De meester zou je vertellen, dat het nooit dapper is, iets te doen, wat je niet moogt, jochie!"

„Dat zullen we je bij gelegenheid helpen onthouden, Roeltje," lacht Jan. Die Roel kan zo vasthoudend zijn. Morgen zal Wieb wel zeggen, dat hij het zo kwaad niet bedoeld heeft. Vanmiddag zei hij immers ook, dat het hem speet? Zou het goed zijn, dit nu te vertellen? Nee, maar niet doen. Als Wieb het zelf zegt, lijkt het veel echter. Maar nu moet het eerst zover komen, dat de jongens morgen weer gewoon willen doen. Wieb rekent daar natuurlijk op, na wat hij, Jan, er over zei. „Je doet maar, wat je niet laten kunt," bromt Roel. „Je had mogen willen, dat je vanmiddag bij ons was geweest. Kruisbessen dat we gegeten hebben, jô. . . . En we mogen ook een keer op de pruimen komen, zei die tante van Bert."

Het is altijd een feest, als de jongens naar hoeve „Bos en Duin" mogen. Een oom en tante van Bert Plomp wonen daar. Behalve een boerderij hebben ze een grote boomgaard, waarin om deze tijd wel wat te halen is. Vanmiddag zouden de jongens om één uur vertrekken met Bert's vader in diens wagen. Jan was pas tegen tweeën klaar geweest en had daarom deze keer niet van de partij kunnen zijn. Maar vergeten hebben de jongens hem niet. Kees vertelt hem, dat hij maar eens even naar Bert moet gaan.

„'k Heb eigenlijk geen tijd," weifelt Jan. „'k Moet aardappels rooien en rupsen zoeken van de kool."

„Had Wieb mee gevraagd," zegt Roel. „Zo'n held vangt honderd rupsen in de minuut."

„Ik tweehonderd," antwoordt Jan. „En jij misschien wel driehonderd, vooral als je zo vriendelijk kijkt. Ze komen dan gewoon naar je toegehoud."

„Ik weet wat," roept Kees. „We gaan je gauw helpen en dan met z'n drieën naar Bert. Joost is daar ook."

Jan vindt dat een goed idee. Met z'n drieën zullen ze gauw klaar zijn, naar Bert te gaan staat hem best aan en, als vrolijke Joost daar ook is, maakt die het voor Wieb stellig in orde. Nu

maar vlug aan de gang. Hij zal eerst de aardappels rooien. Als Kees en Roel dan al vast rupsen willen zoeken. . . .

Een uurtje later zijn ze al op weg naar Bert. Onder het rupsen zoeken hebben ze de nodige pret gehad, zodat het gezicht van Roel ook op mooi weer is komen te staan. En, eenmaal bij Bert, wordt over het geval Wieb nog niet zo dadelijk gesproken. Roel en Kees hebben zich van de schommel meester gemaakt, Joost en Bert vertellen Jan van al de genoegens, die ze op Bos en Duin hebben gemaakt. Ze vonden het vreeslijk jammer, dat hij er niet bij was, maar ze hebben een fikse partij kruisbessen voor hem mee gebracht. En, als ze op de pruimen gaan, móét hij mee. Dat heeft Bert's tante uitdrukkelijk gezegd. 't Was nou net, dat vader er vanmiddag met de wagen heen moest en Bert's fiets in reparatie was, maar bij het pruimenfeest zullen ze een tijd uitzoeken, waarop hij ook kan en dan gaan ze als gewoonlijk op de fiets en mag hij bij elk om de beurt achterop.

„Wanneer zou dat zijn?”

„O, al gauw. Volgende week. Alles rijpt zo vlug. Daarom konden de kruisbessen niet langer wachten. We hebben alle struiken helemaal leeg geplukt.”

„'t Zou leuk zijn, als Wieb dan ook meeding,” zegt Jan. „Je hebt aan den meester al zoveel verteld van die boerderij, laat Wieb het dan eens zien.”

„En jonker rolmops ook,” giert Joost. „Die gaat dan achterop bij magere Kees. Zul je zien, dat de fiets steigert.”

„Jonker rolmops is helaas vertrokken,” lacht Jan mee. „'t Zou wel grappig zijn, die rollade achter Kees te plaatsen, maar dat gaat niet. Dat plekje is dan voor Wieb.”

„Is hij te deftig voor geworden.”

„Niks, hoor! Hij is vanmiddag weer gewoon met mij meegegaan. Hij was echt niet kwaad.”

Wie zou kwaad zijn? Roel houdt de schommel in, staat even later bij de drie. Kees volgt. „Wie was niet kwaad? Wieb van Harten soms?”

„Ja, dat zegt Jan net.”

„Nou nog mooier. Wie heeft reden om kwaad te zijn? Hij of wij?”

„Misschien wel allemaal,” zegt Joost. „Dan worden we allemaal gelijk weer goed ook.”

„Dan zouden we met recht lafaards zijn.” Roel stoot nijdig met zijn hak een kuiltje. De aarde vliegt naar alle kanten.

„Zeg, als we hier spitten, doen we het met een spa,” roept Bert. „Hou je een beetje kalm.”

Kalm? Wóédend is Roel. Hij begrijpt wel, dat hij het verliezen gaat. Dat meestersbroertje zit ze allemaal even hoog. Wat keken ze niet honingzoet naar hem, als hij met dien dikken opschepper in het hôtel zat. En 't was helemaal niet erg, dat zij ineens lucht voor hem waren. Nu ja, dàt kan Roel zoveel nog niet schelen, maar dat lâfaards. . . .

„Is het soms niet laf, zo'n joch maar weer gewoon met ons mee te laten doen?”

„Nee,” zegt Bert heel beslist. „Dat heeft met lafheid niks te maken. Laat hem maar bij ons, dan zullen we hem op de een of andere manier wel tonen, dat we geen lafaards zijn.”

„Hij heeft het heus zo niet bedoeld,” zegt Jan.

„Dan moet hij ons dat maar eens netjes vertellen,” vindt Roel.

„Zal hij wel doen,” antwoordt Jan.

„Ik zie het al gebeuren,” grinnikt Bert, „dat hij dat netjes doet.”

„Ja, jongens,” zegt Joost, „Wieb is een stadsjongen. Die weet, wat manieren zijn. Morgenochtend gaat hij een toespraak houden. Hij neemt dan zijn pet af en zegt: Jongelui — hm — het spijt me — (ach nee, dat is te gewoon) — het doet me leed, dat ik u een woord toevoegde, dat ge werkelijk niet verdient.” Joost schatert.

„Prettig, als je jezelf zo aardig vindt,” zegt Roel.

„En of! 't Moet een miserabel gevoel zijn, als je jezelf niet aardig vindt.”

„Zeuren we nog langer?” vraagt Jan.

„Welnee,” antwoordt Bert. „Wieb loopt op zijn eigen benen. Om mij mag hij gerust mee, morgen. Laten we eerlijk zijn:

't Was lam voor hem, toen hij merkte, dat wij met die boot waren gegaan."

„Was er uitgebleven," bitst Roel. „Als ik de boot nog eens mag, hoef jij er niet in, hoor! Als je denkt, dat je er kwaad aan doet, bedoel ik," voegt hij er op, wat vriendelijker toon bij. Die kruisbessen vanmiddag waren van Bert's oom en tante, hé?

„Ik weet best, dat we er geen kwaad aan deden, maar we hadden het gewoon tegen hem moeten zeggen. Dat was beter geweest."

„Dan had hij mee gewild en konden wij later van den meester op ons kop krijgen."

„Weet je niet. Had je af moeten wachten. Misschien had hij er nooit iets van verteld. Maarre. . . . moeten we soms stemmen over Wieb?"

„Net of we op de knapenvereniging zijn. Roel, heb je je bloenoot bij je?"

Dat ontbreekt er nog maar aan, dat ze hem daar weer mee plagen. Van zijn grootvader kreeg hij zo'n dingetje met op de onderkant van elk blaadje: „Koopt Kiefer's koffie". Daar hadden ze allerlei rare variatie's op verzonnen.

„Jullie kunt het wel af zonder papiertjes," antwoordt hij met een smadelijk lachje. „Vier tegen één. Een verpletterende meerderheid."

„Waarbij de minderheid zich neerlegt."

Terwijl de jongens het zo druk over hem hebben, zit Wieb aan hen te denken. Aardige lui toch, als ze hem zo weer in hun kringetje opnemen. Ze vallen mee, die Ter Zandenaars. Piet heeft er niet te veel over gezegd. Die Jan is er eentje. . . . nou, Wieb zou van zijn Amsterdamse makkers er niet één weten te noemen, die zó toeschietelijk zou zijn. Moest hij dáár de jongens eens voor lafaards hebben gescholden. Dan lag hij er uit. Maar Jan vindt het de gewoonste zaak van de wereld dat hij het in drift heeft gezegd. Dat is ook zo. Maar dat is geen verontschuldiging. Feitelijk diende hij tegen de jongens te zeggen, dat het hem speet, of dat hij het zo niet bedoeld had. Och, maar daar heeft hij toch niet veel zin in. Nee, dat doet hij,

niet. Jan zei immers, dat ze het al lang vergeten waren? Nou, waarom zou hij het vuurtje dan weer oprakelen? Maar hij zal erg aardig tegen ze zijn. Dat hebben ze wel verdiend. Hij zal ze morgen maar eens allemaal op een ijsco tracteren. Ja, dat kan er best af. Als hij die ruit had moeten betalen, zou hij heel wat meer kwijt zijn geweest. Aardige baas, die professor.

Schouten gaat er morgenavond heen. Wieb zou best mee willen, maar je kunt je maar niet zo aanbieden. Fijne gedachte, dat de prof. niets vertellen zal. Wat is alles toch eigenlijk wondergoed afgelopen. Als hij bedenkt, hoe hij gisteravond om deze tijd zat te piekeren. . . . En aan wat voorafging. . . .

Nee, hij zal nooit meer vriendschap sluiten met een jongen als Nol. Het is verkeerd. Het is beslist zonde, om te gaan met een jongen, die vloekt en spot. Zonde? Ja, tenminste, als je er niets van zegt. Gisteravond, toen Schouten het er over had, moest hij ineens aan thuis denken. Wat zouden vader en moeder gezegd hebben, als die hem met Nol hadden gezien, als die dat vloeken hadden gehoord? Ze zouden gezegd hebben, dat hij hem waarschuwen moest, dat hij hem moest vertellen, waarom vloeken niet mocht. Moeder zei onlangs: „Als we in aanraking komen, met mensen, die den Heere Jezus niet kennen, moeten we ze van Hem spreken. Dat zei ze tegen Annie, omdat die wel eens ging fietsen met een meisje, dat ook ongeveer zo opgevoed was als Nol. Moeder zei toen: „Misschien heeft de Heer haar met jou in aanraking gebracht, opdat ze door jou van Hem zou horen.” Daar dacht hij aan, toen Schouten over Nol sprak. Als Nol gistermiddag verdronken was, zou hij, Wieb, feitelijk dubbel schuldig zijn geweest. Niet enkel door het afstaan van zijn badpak, maar ook omdat hij hem nooit van den Heere Jezus had gesproken en hij nu was heengegaan, zonder misschien ooit over Hem te hebben gehoord. Och, maar hij zou niet geweten hebben, hoe hij dat doen moest. Een jongen als Nol. . . . Nee, dan is het toch maar beter enkel om te gaan met jongens als deze hier.

Dat bedenkt hij de volgende dag ook nog wel eens. Beter wat te tam dan te brutaal. Alleen jammer, dat ze nergens warm voor te maken zijn. Er zit storm in de lucht beweert juffrouw

Schouten. Dit voelt ze aan haar been, dat eens op twee plaatsen tegelijk gebroken is geweest. De meeuwen zijn ook erg onrustig, vliegen al maar landwaarts onder fel gekrijs. Als er nu eens een flinke storm kwam, zou het dan niet leuk zijn op een vroege morgen met z'n allen naar het strand te gaan, om te zien, of er niets aangespoeld was?

„Iets van belang is hier nog nooit gevonden,” zegt Bert.

„En je moogt het toch niet houden. Het moet allemaal naar den strandvonder,” vertelt Kees.

„Een strandvonder? Wat is dat?”

„Nou, ouwe Jaap Keizer, dat is de strandvonder en bij hem moet alles gebracht worden, wat de zee aanspoelt.”

„Dus er spoelt dan toch wel eens wat aan,” doet Wieb opgewonden.

„O ja, natuurlijk, als je met doornatte planken wilt sjouwen, of manden, of trek hebt in gepekeld uien. . . .”

„Of een fles met een briefje,” grinnikt Roel.

Roel is niet zo aardig als de anderen. Dat merkte Wieb vanmorgen al. Maar doen, of ik niets in de gaten heb, heeft hij zich voorgenomen en de kleine hatelijkheidjes zonder weerwoord laten passeren. Maar nu over die fles — ja, daar hebben ze al eerder om gelachen, toen hij het er eens over had. Zou het soms niet kunnen? Wieb weet zeker, dat er op die manier wel eens een boodschap van schipbreukelingen is doorgekomen, pleit met vuur voor zijn mening, kijkt daarbij tamelijk minachtend naar Roel. Laat die asjeblijft niet denken, dat hij bang voor hem is, al zegt hij niets over de bootgeschiedenis.

„Vroeger kan zoiets wel eens gebeurd zijn,” zegt Kees, „maar nu heeft ieder schip radio aan boord en kunnen ze op die manier hun boodschappen de wereld insturen.”

„Maak dat de kat wijs,” antwoordt Wieb. „Ja, een ontvangtoestel, maar een zender. . . . vast niet. Ik zie een haringlogger al vertrekken met zo'n installatie en een marconist er bij.”

„O, een logger — maar grote schepen hebben het wel.”

„Haringloggers kunnen het ook te kwaad krijgen in de storm, is 't niet? En de mensen, die daarop zijn, hebben allicht ook

nog ergens een familielid zitten, dat ze een laatste groet willen sturen, zou je niet denken, Roel?"

Roel bromt iets onverstaanbaars.

„En op een groot schip kan in zo'n storm de installatie defect zijn geraakt."

„En de marconist kan appendicitus hebben," zegt Joost. „Dat kreeg mijn moeder verleden jaar ook zo ineens."

„Appendi — ah, dat is blindedarmontsteking."

„Ja, maar dat is zo'n doodgewoon woord. Dan zou je verdraaid een installatie wel een toestel kunnen noemen en voor defect wel kapot kunnen zeggen."

De anderen lachen, wat Wieb mager aanstaat. Toch lacht hij maar zo'n beetje mee.

„Als die marconist dan net ziek is, en de kapitein z'n vrouw is jarig, nou, dan schrijft hij een briefje: Lieve vrouw. Niet in staat zijnde, mijn gelukwensen over de aethergolven uit te strooien, stop ik ze bij deze in een fles, die ik aan de watergolven toevertrouw, in de hoop, dat je een lang en gelukkig leven krijgt."

„En als die vrouw dan in Heiligerlee woont en als Wieb dan de fles vindt, stuurt hij haar een telegram: zend onmiddellijk vijf en twintig gulden voor belangrijke boodschap," zegt Kees.

„Wat zijn we lollig," antwoordt Wieb. Flauw, hem zo bespottelijk te willen maken. Ze hoeven niet te denken, dat hij ooit meer over zoiets spreekt. Maar na de eerste stormnacht trekt hij er 's morgens heel vroeg op uit, dat staat vast.

XII. VROEG OP PAD

Wie, of je morgenochtend zin hebt in een speurtocht door de Wilmenroder Zandhoek.”

„Wieb kijkt Schouten verwonderd aan. De Wilmenroder Zandhoek? Nooit van gehoord. Maar een speurtocht moet overal leuk zijn. Waar trekken ze op uit?

„Niet op rovers en moordenaars, jô. Op plantjes.”

„O, met den professor zeker.” Dat het enkel een speuren naar plantjes zal zijn, stelt Wieb wel wat teleur, maar dat het in gezelschap van den prof zal wezen, zorgt voor het evenwicht.

„Die zandhoek, vertelt Schouten, ligt aan de andere kant van Wilmenrode. Het grootste en mooiste gedeelte is verboden terrein, maar de prof heeft een toegangsbewijs voor vier personen.”

„Gaat mevrouw ook mee?”

„Dat denk ik niet, want we moeten er om vijf uur al zijn. Zo vroeg zal ze wel niet opstaan.”

„Om vijf uur! Dat is je zoiets!”

„Te vroeg naar je zin?”

„Nee, juist leuk. Maar zou Jan Punt niet mee kunnen? De prof zei die keer, toen wij er waren, dat hij ook nog eens komen mocht.”

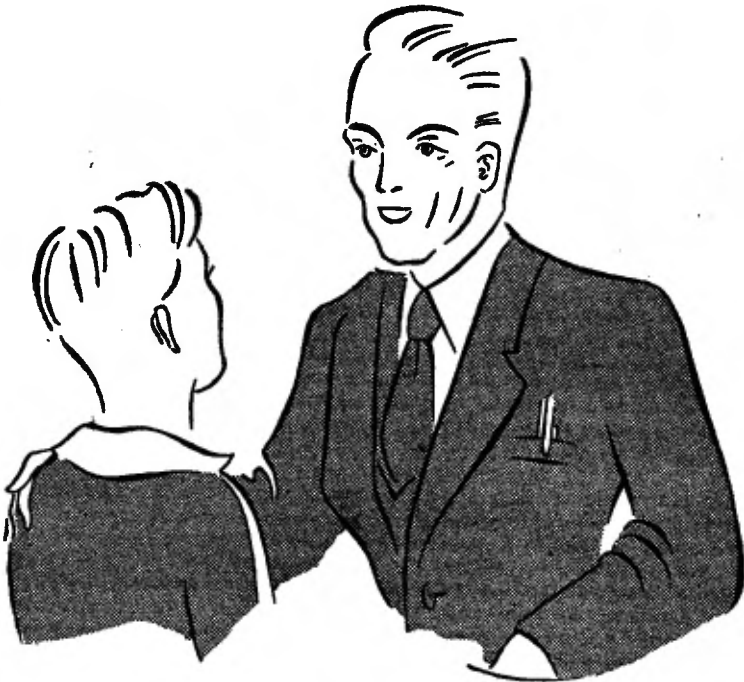
„Zo. Maar hij heeft nu enkel over jou gesproken. En bovendien — met z'n drieën op de fiets is me wat te slim.”

„Op de fiets?”

„Ja, 't zou anders meer dan een half uur lopen zijn. Jij kunt wel achterop.”

't Spijt Wieb, dat hij zijn eigen fiets niet bij zich heeft. Jan zou dan ook mee kunnen. En ze konden nog eens vaker een

tochtje maken. De zee en het strand zijn altijd weer leuk, maar met een fiets kun je wat verder komen. Evenwel — vader en moeder waren er niet zo erg vóór geweest, dat hij zijn karretje meenam. Ze zeiden: „Je gaat voor je gezondheid en niet, om je af te racen. Zo en zoveel kilometer per dag...”

„Wieb, of je morgenochtend zin hebt in een speurtocht door de Wilmenroder zandhoek.”

Tja, en met zo'n slechte band... had hij zelf gedacht. De achterband was ongeveer op het eind. Telkens een lekje. En, als je dat van je zakgeld betalen moet, ben je daar door, voor je 't weet. Wieb meent wel te weten, waarom hij geen nieuwe band kreeg. Toen hij slaagde voor de H.B.S. zei vader: „Je krijgt een mooi cadeau van ons, Wieb, voor je slagen en voor je verjaardag samen. We geven het je, als je jarig bent.” Dat wordt een nieuwe fiets heeft hij gedacht en best begrepen, waarom zijn ouders er nog tot Januari mee wachten

wilden. Enkel en alleen om hem voorlopig van die lange tochten af te houden. Nu ja, hij woont vlak bij school en in het najaar ga je toch niet zo ver. De oude kan nog best dienst doen. Had hij hem nu maar hier, dan kon Jan ook mee en hoefde hij zelf niet bij een van de anderen achterop, als ze de volgende week naar Bert's oom en tante gaan. Dat kan anders ook een fijne middag worden. Als je hoort, hoe de jongens het gisteren hebben gehad... Aardig, dat Bert hem voor de volgende keer ook gevraagd heeft. 't Loopt hem hier in Ter Zande toch maar in alle opzichten mee.

Deze zelfde avond echter komt er een teleurstelling. De brief van broer Piet arriveert, maar niet met de tijding, die Wieb zo graag ontvangen zou.

„Geloof maar, dat ik zelf ook graag zou zien, dat Jan het verder brengen kon,” schrijft Piet. „Maar het gaat niet. In een groot, arm gezin, moeten de kinderen zo gauw mogelijk geld inbrengen. Ik heb zelf al eens met Punt over de ambachtsschool gesproken, maar de man zei heel beslist, dat daar niets van komen kon. Je moet rekenen, Wieb, het is niet alleen dat Jan anderhalf jaar later geld inbrengt, als hij naar de ambachtsschool zou gaan, maar zo'n jongen zou drie jaar lang de reis naar de stad moeten maken en al die tijd betere kleren moeten dragen dan hij nu heeft.”

Piet schrijft er verder nog over, dat een jongen met een stel hersens als Jan het ook zonder ambachtsschool nog wel tamelijk ver brengen kan, dat hij in later jaren misschien tekenlessen kan gaan nemen, o, hij doet alles, om het voor Wieb te verzachten, maar dat helpt niet veel. Wieb had het zo anders gehoopt en verwacht.

Een rijke man moest er zich voor willen spannen, overlegt hij en denkt daarbij aan den professor. Als hij het dien eens vroeg! Maar hij gelooft niet, dat hij dit zal durven. 't Staat te raar. Als de gesprekken nou nog in zo'n richting liepen... Maar die zullen morgenochtend wel hoofdzakelijk over planten gaan.

Als het maar mooi weer is! De barometer is begonnen mee te doen aan de ongunstige voorspellingen.

„k Zou maar een beetje vroeg naar bed gaan,” raadt jufvrouw Schouten Wieb. „t Wordt een vroegertje, morgen. 'k Zal brood en melk voor jullie klaarzetten in de keuken. Dan red je je wel, hè? Hoe laat zal ik het wekkertje voor je zetten? Vier uur?”

't Wekkertje? Wieb wist niet, dat het klokje van de schoorsteenmantel tevens wekker was. Gemakkelijk als hij er een keer in z'n eentje vroeg op uit wil. Dan hoeft niemand voor hem op te staan.

„Kwart over vieren opstaan is vroeg genoeg,” zegt hij. Maar om halfvier is hij de volgende morgen al wakker. Wat voor weer zou het zijn? De lucht schijnt tamelijk donker, maar het is in elk geval droog, dus kan de tocht doorgaan. Was het nu meteen maar tijd. Om kwart voor vijven gaan ze pas. Dat duurt nog ruim een uur.

Aan alles komt een eind, ook aan het wachten op een vroege morgen en precies om kwart voor vijven fietsen ze weg.

„Is de professor er altijd zo vroeg bij?” vraagt Wieb.

„Nee, gewoonlijk niet, maar 't geldt nu in het bijzonder een plantje, dat zich sluit, zodra de zon opkomt. 't Is een exemplaar, dat maar hoogst zelden voorkomt. Verleden jaar heeft hij er een polletje van uitgestoken, om het in zijn tuin te kweken, maar het is van 't voorjaar niet meer opgekomen. Doodgevoren zeker. Nu is hij al een paar keer zonder succes op zoek geweest. Daarom gaan we het vanmorgen samen eens proberen.”

„Met z'n drieën, hè? Vergeet mijn hulp niet.”

„Ik heb maar niet verteld, hoe weinig jij je voor planten interesseert.”

„Wie zegt, dat ik er me niet voor interesseer?”

„Dat zeg ik. Zoiets merk je gauw, als je plantenliefhebber bent.”

„Maar ik krijg toch nooit slechte cijfers voor plantkunde.”

„Als je enkel goede kreeg voor je lievelingsvakken, zag het er treurig uit.”

„Dat zou moeten betekenen, dat ik me zowat nergens voor interesseer?” stuift Wieb op.

„Wel nee, jô! En ik bedoelde ook niet speciaal jou. Ik bedoelde iedereen en wel in de eerste plaats mezelf. Ik haalde vroeger voor rekenen de beste cijfers, hóger dan voor kennis der natuur.”

„Raar,” vindt Wieb, maar, daar ze juist een hoek omslaan en den professor in 't oog krijgen, gaan ze niet verder door over dit onderwerp. Een kwartier later, als het zoeken in volle gang is en Wieb zo'n beetje aan zichzelf is overgelaten, loopt hij er over te prakkizeren. Rekenen was Schouten's beste vak. Daarom ging hij daar zeker in door, hoewel het niet zijn liefste vak was. Zou het altijd verstandig zijn, zo te doen? Van Schouten was het dat wel. Zo jong nog en dan al procuratiehouder. En hij studeert altijd nog, wil accountant worden. Wieb denkt ook aan zichzelf. Zijn hoogste cijfers zijn voor vaderlandse geschiedenis. Zou hij dan daarin verder moeten? Leraar geschiedenis worden? Maar hij zou nooit leraar willen zijn, nergens in.

„Wat zoekt die Wieb toch geweldig, vindt u niet, professor?”

„Buitengewoon. Ik vraag me af, of hij ons aardig paarskopje in de wolken denkt te vinden.”

Wieb lacht. Ja, hij is ook een mooie. Hij heeft straks nogal gehoopt, de vinder van het begeerde plantje te zullen worden. Hij heeft zich laten vertellen, hoe het er uitziet, met aandacht naar 's professor's nauwkeurige beschrijving geluisterd, en nu loopt hij zo te suffen. Maar dat is afgelopen. Zóéken zal hij, zóéken en niets anders. Tien minuten later meent hij al, dat hij het heeft. Gerust ja, het bloempje is paars en de blaadjes zijn hartvormig.

„Professor, ik heb het.”

„Ja? Als Wieb dacht, dat de professor in drie sprongen bij hem zou zijn, vergist hij zich. De oude heer, die meer kruipt dan loopt, kijkt niet eens op. Schouten alleen neemt de moeite, te komen kijken.

„Wieb toch, is dit een vijfbladig, enkelvoudig bloempje?”

„Ach nee, 't is een composiet.” Hij had enkel aan de kleur en de bladvorm gedacht. Nu ja, een volgende keer beter. Die volgende keer komt echter niet en het zoeken begint Wieb

geducht te vervelen. Aldoor met je neus op de grond te lopen, terwijl er om je heen zoveel te zien is... Heel mooi is het hier. Echt „berg en dal”. Moet je zo'n diepte zien. Zou die door de zee zijn gevormd? Zou dat ook al zo geweest zijn in de tijd van de Kaninefaten? Wieb ziet er in z'n verbeelding een ginds uit het struikgewas komen. Hij heeft een mantel van konijnenvellen om, pijl en boog in de hand. Zou achter die struiken zijn hol zijn? Hè ja, als hier eens een echt hol was! In die duinen, waar iedereen mag komen, hoef je het niet te zoeken, dat spreekt. Maar hier zou er best een kunnen zijn. Eens op onderzoek uitgaan. De professor en Schouten moeten verder maar alleen naar dat onmogelijke plantje zoeken.

Wieb daalt af in de diepte, zoekt in de struiken tegen de duinhelling, loopt menige kras op aan zijn handen, want duingewassen zijn niet van de zachtste soort. Nee, een hol vindt hij niet, maar wel springt er nu en dan een konijntje weg, soms vlak voor zijn voeten. Hier moest Nol nu eens bij zijn. Of nee, toch liever niet. Jan, die zou hier beter op z'n plaats zijn. Die zou alles net zo fijn vinden, als hijzelf, maar Nol zou weer aan het afkammen gaan. In Scheveningen dit en in Egmond dat... Wie weet, hoe hij in Arnhem over Ter Zande opschept.

Kom, hij moet eens zien, bovenop dat hoge duin te komen. 't Valt niet mee, tegen zo'n dicht begroeide helling op te klauteren, maar 't uitzicht zal daar in de hoogte schitterend zijn. Ja, dat is het. Hoewel de lucht een grauwige kleur heeft, kun je buitengewoon ver zien. Achterwaarts ontelbare torens en torentjes van steden en dorpen tot op heel verre afstanden. En, draai je je om, dan is er de zee, dan zijn er de zeilen van loggers en schokkers, dan zie je heel in de verte een groot stoomschip. 't Lijkt bijna niet vooruit te komen en toch heeft zo'n schip een flinke vaart. 't Moet door de grote afstand zijn, dat de gang zo traag schijnt.

Waar zijn de professor en Schouten? O, dáár! Ze hebben het stellig gevonden. Ze bekijken iets, dat Schouten in de hand heeft, ze praten en gebaren druk. De tocht is dus niet ver-

geefs geweest. Net op tijd hebben ze het doel bereikt, want de zon moet wel aan het opkomen zijn, al merk je er door de bewolking niet veel van.

Schouten kijkt rond, zoekt hem zeker. Nu zal hij naar beneden moeten. Jammer, 't is hier zo mooi!

„Oewoe! Oewoe! Oewoe!”

„Ze kijken om, zien hem. Schouten wenkt, dat hij komen moet, maar de professor drukt zijn arm naar beneden, schudt neen en komt deze kant uit. Zou die zich ook nog aan zo'n klauterpartij wagen? De kortste weg nemen ze niet, gaan naar links, zijn even onzichtbaar, komen dan van achter een duin weer te voorschijn en zijn al heel wat gestegen. Nu is het niet meer zo'n reuzetoer, om hier te komen. Ach ja, net als meneer wel eens over het bestijgen van bergen vertelde. De kortste weg kan maar zelden genomen worden, omdat die gewoonlijk te steil is. Hier voert de kortste weg door die diepte en maakt daardoor het stijgen zoveel zwaarder.

„Heeft u het gevonden, professor?”

„Heb jij van je verheven standplaats af nog belangstelling voor zoiets nietigs als dit plantje?” vraagt de prof.

„'t Is wel aardig,” zegt Wieb.

„En nu denkt hij, dat hij ons het grootst mogelijke compliment maakt,” zegt de prof tot Schouten.

„Maar dan moet hij er toch een ander gezicht bij zetten,” antwoordt die.

„Ja, want als hij zo weinig voor onze gevonden schat voelt, zou het me spijten, zijn nachtrust zo bekort te hebben.”

„Ik vind het fijn, dat ik mee mocht,” doet Wieb enthousiast. „Ik vond het een schitterende tocht. Deze duinen zijn veel mooier dan alle andere en ik ben nog nooit op zo'n hoge top geweest en ik heb nog nooit zoveel torens bij elkaar gezien.”

„Kun je al die plaatsen noemen?” vraagt Schouten.

Nee, dat kan Wieb niet, maar de professor kan het evenmin en vindt, dat Schouten zijn bekendheid met de streek maar eens tonen moet. Dat wil die wel. Van alle plaatsen, die te zien zijn, weet hij de naam, en Wieb is een en al verwonde-

ring, als hij namen hoort van dorpen, die naar zijn berekening wel vijf en twintig kilometer van de kust moeten liggen. „Ja, het zicht is bijzonder goed deze morgen,” zegt de prof. „Heb je vaker, als er ruw weer op til is.”

„Zou er heus ruw weer komen?” vraagt Wieb. „Storm?”

„Dat denk ik, en in elk geval een flinke portie regenwater. Die krijg je altijd, als de wereld er zo schoon gewassen uitziet, Wieb!”

Wieb lacht maar eens, meent dat de prof. hem voor de mal houdt. Nee, dat is toch niet zo. Heeft hij het in de stad nooit gemerkt, dat de gevels er tegen zware regen zo lichtgevend uit kunnen zien, zo precies, of alle vuil er afgespoeld is? Nee, dat is Wieb nooit opgevallen, maar hij zal er in 't vervolg eens op letten.

„Een natuurkundige groeit er niet uit je,” zegt de professor lachend, terwijl hij hem op de schouder klopt. „Weet je al, wat je worden wilt?”

„Nee, professor,” antwoordt Wieb en krijgt een kleur. Hij vindt het altijd een beetje akelig, als die vraag hem gesteld wordt. 't Staat zo raar, als je met dertien jaar nog geen toekomstplannen hebt. De prof denkt daar echter anders over. „'t Heeft de tijd nog, hoor jongen,” zegt hij. „Beter dat het lang duurt, eer je een vast plan hebt, dan dat je vandaag dit wilt en morgen weer wat anders.”

„Toch is het fijn, als je weet wat je wilt. Tenminste, als je het dan moogt ook. Die kameraad van me, u weet wel, die Jan Punt, wil zo graag later mooie huizen gaan bouwen. Daarvoor zou hij architect moeten worden, maar hij kan niet eens naar de ambachtsschool, omdat zijn vader arm is. Ik heb al naar mijn broer geschreven, of die er niets aan doen kan, maar die schreef terug, dat hij er geen raad op weet, want dat er te veel geld voor nodig is.”

Wieb heeft in enen doorgesproken. Hij weet wel, dat hij het verhaal wat opsiert, maar 't is toch allemaal wáár, wat hij zegt. En hij had nu zo'n mooie gelegenheid, een boffer — nou, van de bovenste plank, hoor!

„Zo. Wou dat manneke architect worden? En ik noemde hem advocaat, weet je nog, Wieb?”

Ja, òf Wieb dat nog weet. Maar goed, dat de prof er zo'n olijk knipoogje bij geeft.

„In advocaat zou hij vast geen zin hebben, maar architect, nou, wàt graag!”

„Maar alle jongens die naar de ambachtsschool gaan, worden nog geen architect, Wieb. Daar komt meer voor kijken.”

„Jawel, professor, maar hij kan reuze best leren, zegt mijn broer. En, als je zo iets wilt en je doet erg je best...”

„De meeste mensen worden niet, wat ze het liefst zouden willen, Wieb! Vraag dat maar eens aan vriend Schouten.”

„De meeste mensen worden wat ze móéten,” antwoordt die op wat ongewone toon. „Ik had graag willen studeren, wisen natuurkunde liefst, maar daar was ook geen geld voor, omdat mijn moeder zo vroeg weduwe werd.”

Wieb schrikt. Dus 't was niet om de goede cijfers voor rekenen, dat Schouten boekhouder werd.

„Alle jongens zijn niet zo gelukkig als jij, Wieb, dat ze zelf mogen kiezen,” herneemt de prof. „Schat dat voorrecht op de juiste waarde, kerel!”

„J-ja, professor, j-j-ja,” stottert Wieb. „Maar Jan, ziet u, 't is toch wel erg jammer.”

„Ja. Och, wie weet, wat er nog gebeurt. En vergeet één ding nooit, jô! Niet wij zelf bepalen onze weg. God leidt ons.”

„En dat te weten maakt het leven toch altijd weer goed en maakt het ongewenste werk mooi,” voegt Schouten er aan toe.

„Zó is het,” antwoordt de prof.

XIII. EEN RARE STREEK

Ze komen nog net thuis, eer de velerlei voorspellingen betreffende het weer in vervulling beginnen te gaan. Om halfnegen regent het flink, om tien uur stort het en om twaalf uur staat er een stevige storm. Verlaten ligt daar het strand, de zee schijnt één geworden met de loodgrijze lucht, het is een bulderen en gieren en loeien, om bang van te worden.

Wieb vindt dit toch ook de moeite waard. Die woest aanstormende golven, die hoge, witte koppen, die opstuwende watermassa's daar, waar stortzeeën de golfbrekers beuken... Juffrouw Schouten waarschuwt hem er voor, niet te lang aan het strand te blijven. 't Is er te koud en hij wordt er te nat zo al niet door de regen dan door het wegspattend schuim. De andere jongens voelen voor buiten zijn ook weinig en weldra zitten ze met z'n allen in de bakkerij van Bert's vader. Daar is het droog en warm. Daar is nu met de middag het bakkerswerk afgelopen en mogen ze zich vermaken. Ze praten wat, ze bekijken Bert's boeken, tenslotte komt Bert's moeder met de sjoelbak. En er is vanmorgen een plaat koekjes verongelukt. Een beetje te hard gebakken. Niet goed meer voor de verkoop, maar voor sterke jongenstanden net wat je noemt. Ze hebben een fijne middag. En de avond, als het werkelijk noodweer geworden is en niemand meer ver van huis gaat, is voor Wieb en Jan ook nog lang niet kwaad. Jan is bij Wieb en juffrouw Schouten tracteert op anijsmelk, naar ze zegt, om de kou te verdrijven, die Wieb in de vroege morgen en aan het strand heeft opgedaan. Wieb vindt het

best. Hij heeft vast geen kou gevat, maar op zo'n stormavond wil een kopje anijsmelk er wel in.

„Jô, 't zou toch leuk zijn, morgenochtend in de vroege eens langs het strand te gaan.”

„Jij ouwe strandjutter! Wat wou je nou vinden!”

„Heb jij het wel eens geprobeerd?”

„'k Ben vaak genoeg 's morgens vroeg aan het strand geweest, maar er lag nooit iets anders dan wat rommel. En je moogt immers tòch niks houden?”

„'t Is me niet te doen om het houden, maar om het vinden,” antwoordt Wieb. „Toe, jô, ga morgenochtend mee!”

„Hoe vroeg wou je?”

„Vijf uur of zo. Maar niks aan de anderen zeggen, hoor!”

„Nee. Natuurlijk niet. Nou, 'k zal vragen, of ik mag. Moeder is altijd vroeg genoeg op. Ik kom jou dan wel roepen.”

„Hoeft niet,” zegt Wieb. „Ik kan de wekker laten aflopen.”

„Ga je dan weer door het raam?”

„Welja. Waarom niet?”

„Moet je niet doen. Juffrouw Schouten vindt het vast niet goed.”

„Maar ik. . . .” Verder komt Wieb niet. Nee, hij wil nu niet meer spreken van „eigen baas” zijn, of „ik doe, wat ik wil”. Na dat van Zondag zal hij anders doen. Hij zegt dan ook 's avonds, wat hij van plan is.

„Maar jongen, al weer zo vroeg op,” zegt de juffrouw. „Ik weet niet, of dat wel goed voor je is. Je komt slaap tekort.”

„'k Ga nu direct naar bed, juffrouw, en 'k wil morgenavond nog wel vroeger. Maar morgenochtend zou ik er toch graag om een uur of vijf op uit trekken.”

„Nou, als het dan maar niet meer stormt en ook niet regent. Beloof me, dat je het alleen doet bij kalm meer, Wieb!”

Dat wil hij wel beloven. De barometer gaat al weer vooruit. 't Zal best meevallen.

Inderdaad, het valt mee. De storm legt zich na middernacht. De regen houdt tegen de morgen op. Als het wekkertje om halfvijf afloopt, staat Wieb meteen naast zijn bed. . . . Vlug

wassen en aankleden, in de keuken boterham en beker melk naar binnen werken. . . . Klaar is Kees.

Jan is nog niet buiten, maar er is toch al beweging in het kleine huisje. Even heeft Wieb maar te wachten, dan gaat de deur open.

„Mag Jan komen?” vraagt hij.

„Joe,” klinkt het van boven en na weinige minuten zijn de jongens op weg. 't Is nog kil en tamelijk guur, maar ze zetten er een stevige pas in. Ze willen een goed eind gaan.

„Als het nu maar eb is,” zegt Wieb, dat we een flink stuk hard strand hebben.

„'t Zand is nou nergens mul,” antwoordt Jan. „Daar heeft de regen wel voor gezorgd.”

Geweldig, wat staat de zee hoog. Er is maar een betrekkelijk smal stuk strand. En de golven zijn nog lang niet rustig. Waaien doet het in 't geheel niet, maar de golven rollen in woeste vaart over elkaar heen, 't schuim stuift de jongens nu en dan over 't hoofd. De lucht is grauw, uitzicht is er bijna niet door de nevels, die laag over zee en strand liggen.

„Net of wij tweeën alleen op de wereld zijn,” zegt Jan.

„Ja. We zullen in elk geval wel de eersten hier langs het strand zijn. Als er wat aangespoeld is, vinden wij het. Maar we moeten goed uitkijken. Loop jij vlak langs de duinen, dan ga ik langs de zee.”

Zo dóén ze. Ze kijken terdege uit. De verwachting, die Wieb's hart sneller kloppen doet, deelt Jan niet, maar toch vindt hij het leuk.

„Kijk, Wieb, een kachelhoutje.”

Wieb springt toe. „Jô, wat een paal! Zou dat een stuk van een mast zijn?”

„Welnee, 't is half verteerd. Ergens los geslagen, misschien al tijden geleden, van de een of andere beschoeiing.”

„Mogelijk in Engeland.”

„Dat kàn. Wou je het soms meenemen?”

„Ben je nou. . . . Nee, we moeten wat beters vinden.”

Och, maar dat valt toch niet mee. Er liggen meer van die stukken paal, ook gedeelten van planken, half vergaan man-

denwerk, een kapotte emmer, de helft van een keulse pot, stukken van ander vaatwerk, kurken van netten. . . .

„Zeg, Wieb, als je nou nog een fles wilt?”

Een grote dikbuikige fles zonder hals heeft Jan in de hand. Natuurlijk géén briefje er in.

„Flessen met briefjes vind je alleen in boeken en dan nog in oude,” lacht Jan. „Laten we maar teruggaan.”

Ja 't loopt al naar halfzeven. 't Zal bij achten wezen, als ze weer thuis zijn. Nee, misschien vroeger. Met de wind in de rug loopt het vlugger en ze hoeven nu ook niet meer te zoeken.

„Toch zou er in die tijd nog wel wat kunnen zijn aangespoeld,” zegt Wieb.

„Maar dan zeker niet daar, waar ik eerst liep,” antwoordt Jan. „Zover komt de zee niet meer.”

Dat is waar. Ze kunnen nu de eb al goed waarnemen. Toch komen de golven altijd nog verder dan op een kalme dag bij vloed. En natuurlijk kunnen ze nog iets aanbrengen.

„Schelpen bij de vleet,” zegt Jan. „Wil je niet eens kijken of daar misschien een paarloester bij is?”

„Dat is onzin,” antwoordt Wieb, „maar ik heb wel eens gehoord, dat, als je wat verliest op zee, het soms tussen de schelpen wordt teruggevonden.”

„Een afgewaaide hoed, bij voorbeeld.”

„Nee, manneke, een gouden manchetknoop van iemand, die over de reling hing of een broche, of een ring, die bij het zwemmen verloren ging.”

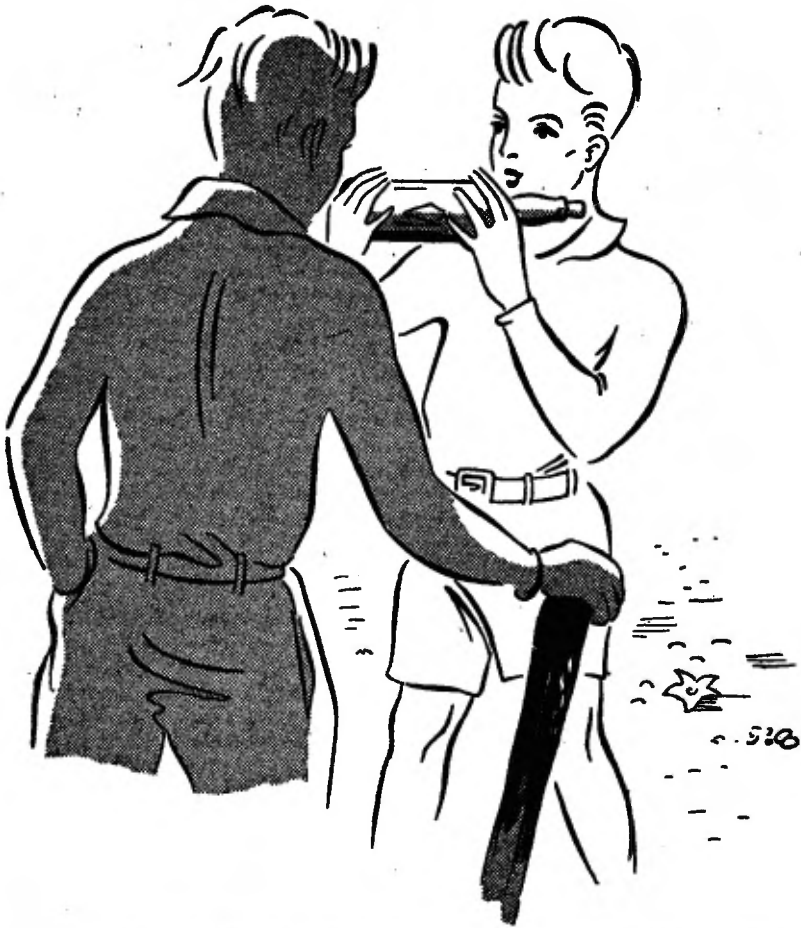
„Of een kunstgebit.”

„Of een glazen oog.”

Ze lachen allebei, maar schuiven toch de schelpen wat uiteen op plaatsen, waar er véél liggen. Dat er wel eens sieraden gevonden worden is in elk geval géén onzin, weet Jan. Deze morgen echter vinden ze niets dat de moeite van oprapen waard is. Ze moeten heus wat meer voortmaken. Als ze te laat door het dorp stappen en een van de anderen hen van de zee-kant komen ziet, begrijpt die, waar ze op af zijn geweest en dan is het geplaag niet van de lucht.

Dan ineens — een fles! Ja, daar naar rechts op het gedeelte,

dat bij de heenreis door Jan werd afgezocht. Ze hollen er heen. Wieb is er het eerst bij. Ja, ja, een fles met een kurk er op en — o wonder, er zit een briefje in. „Jô toch. . . .”

.... een fles met een kurk er op en — o wonder, er zit een briefje in.

„Smijt neer,” roept Jan.

„Ben je niet wijs?”

„Erg wijs. Ik zeg je, die fles lag er straks niet, want dan zou ik hem gezien hebben.”

„Je hebt niet goed gekeken. 't Was nog zo donker.”

„Ik heb best gekeken en zo'n fles zie je natuurlijk direct. 't Is voor-de-gek-houderij van den een of ander. Laat net zo liggen, dan hebben ze d'r geen plezier van.”

„Hij kan ook nog wel aangespoeld zijn, nadat wij voorbij waren.”

Dan zou hij er anders uitzien, denkt Jan. Merkt die Wieb dan niet, hoe het etiket er pas is afgehaald? Je kunt nog heel goed zien, waar het gezeten heeft. Als die fles in zee was geweest, kon dat zo niet zijn. Daar zitten de jongens achter, vást! 't Lijkt een azijnfles. Misschien wel uit de winkel van De Waal.

Wieb heeft ondertussen de kurk er af gehaald. Die zat niet eens erg vast en is droog. Wieb, Wieb toch, denkt Jan. Wees niet zo dom.

„Gooi dat ding neer. Misschien ligt er ergens wel een op de loer, die ons uitlacht.”

„Dat zou dan een van jouw vrienden moeten zijn.”

Ja, dat is het 'm juist. Dat maakt de zaak voor Jan zo moeilijk. Een van de jongens heeft Wieb deze poets gebakken, misschien hebben ze het plan wel met elkaar bedacht. Maar dat kan, dat wil Jan niet zeggen. 't Is een tamelijk flauwe streek, maar 't blijven toch zijn makkers en verraden zal hij ze niet.

't Briefje kan er niet uit, blijft voor de hals steken.

„Als je het ding beslist meenemen wilt, stop het dan asjeblijft onder je jas. Anders lopen we voor spot door het dorp.”

„k Zou niet weten waarom,” antwoordt Wieb, maar doet toch, wat Jan zegt.

't Zal me benieuwen, wie van de jongens we aanstonds tegenkomen, denkt Jan, als ze het dorp hebben bereikt. Aan het strand is niemand te zien, was dat ook straks niet. Natuurlijk heeft de een of ander die fles daar neergelegd, toen zij op de heenreis er voorbij waren en is vervolgens de duinen in gegaan. Nu geen van de jongens zich op straat vertoont, vreest Jan, dat hij en Wieb van een duintop af zijn bespied. Daar heeft er stellig een plat op z'n buik gelegen, terwijl de anderen er achter zaten. Wat zullen ze een pret hebben. Dat die Wieb

ook niet luisteren wou. Als hij de fles had laten liggen, hadden ze er een strop aan gehaald.

„Zal ik hem hier op straat stukslaan?”

„Doe dat asjeblijft achter 't huis.”

„Ben je nog nieuwsgierig genoeg, om met me mee te gaan?” vraagt Wieb, als ze in hun straat zijn gekomen.

„O, jawel!”

Met één slag is de fles aan scherven. Moeder en zoon Schouten komen verschrikt naar buiten stuiven.

„Wat gebeurt hier?”

„We hebben een fles gevonden met een briefje. 't Kon er niet uit.”

Terwijl Wieb het briefje openvouwt, kijkt Schouten Jan aan. Het knipoogje, dat deze hem geeft, wordt met een blik van begrijpen beantwoord.

„Luister toch, nee, zeg, vrééslijk. 't is — nee, zeg! Wieb's wangen gloeien, zijn stem trilt, terwijl hij leest: Schipper Versonius van de Sch. 59 zendt hierbij een laatste groet aan zijn vrouw, mej. Versonius, Lange Weg 49 te Holwijk. Onze logger kan het niet lang meer houden. We moeten verdrinken. Vaarwel, lieve vrouw en kinderen! Vaarwel!”

Even is het stil. Dan zegt Schouten: „Laat eens zien, Wieb!” Wieb geeft hem het briefje. Hij is een en al opwinding. Nu heeft hij tòch gelijk gekregen. 't Is of hij er een voorgevoel van had.

Dan krijgt hij te horen: „Dat is een heel minderwaardige streek.”

„Hè?”

„Net wat ik zei,” komt het wat onzeker van Jan. „'t Is voorde-gek-houderij.”

„Maar maar”

„Ja, Wieb, Jan noemt het rechte woord. Dit briefje is door een jongen geschreven, een jongen hier uit het dorp. En die fles — nou, zeg, als die in zee was geweest, zou dat gammele stukje kurk er wel af zijn gegaan. Ken jij misschien het schrift, Jan?”

Hierop kan Jan waarheidsgetrouw ontkennend antwoorden.

Het schrift — och, ze schrijven eigenlijk allemaël zo ongeveer eender in de zevende klas. Maar het papier kent hij wèl. Het is een blaadje van een klein soort blocnoot en het onderste gedeelte is er afgeknipt. Daar moet gestaan hebben: „Koopt Kiefers koffie”.

„Maar we weten toch niet zeker, of het — of het bedrog is,” brengt Wieb in ’t midden.

„Ik weet het wel zeker,” antwoordt Schouten. Zo’n briefje schrijft iemand, die in doodsgevaar is, niet. En, als hij het deed, zou hij ook de namen der andere opvarenden noemen. Bovendien — de vrouw van een Scheveningsen schipper gaat heus niet in Holwijk wonen. Daar woont, voor zover ik weet, geen enkel vissersgezin. Holwijk is hier anderhalf uur lopen vandaan. Wat zou de held, die dit verzong, genieten, als hij jullie die weg opstappen zag. En wat toevallig, hè, dat die fles net in de buurt van Holwijk belandt. Met een groot verstand is de waarde schrijver niet toegerust. De zaak is te doorzichtig.”

„Maar ik wil wéten, wie me dit gelapt heeft,” stuift Wieb op. „Zeker Joost Verwey. Die zit altijd vol flauwe grappen. Gelooft jij het ook niet, Jan?”

„Nee, Joost doet zoiets niet.”

„Wie dan? ’t Moet een van dat mooie viertal zijn. Joost of Kees of Bert of Roel. Jij kent ze beter dan ik. Vertel op, wie kan het zijn?”

„Hoe weet ik dat nou.” Jan kijkt hulpzoekend naar Schouten. Deze antwoordt: „Ik ben bang, dat Jan het niet zou zeggen, ook al wist hij het. Vrienden verraden elkaar niet, hè Jan?”

„Nee maar — maar echt — ze hebben er nooit iets van gezegd.”

„En jullie doen verstandig, als je er ook niets van zegt. Of — — ’k weet wel iets beters, maar ik weet niet, of dat iets voor jullie is. Je zou tegen alle vier tegelijk kunnen zeggen: moet je horen, wat een zot hier in Ter Zande rondloopt. Die stopte me daar zo’n mal briefje in een fles. Dacht zeker, dat de een of ander dáár in zou vliegen.”

Jan lacht. Ja, dat zou een leuke mop zijn. Wieb kijkt donker.

Nee, hĳ kan zo niet praten tegen die knullen. 't Is t  laag. Dat zegt hij ook.

„Als je het niet kunt, moet je het laten. Zoiets dien je ook met een ander gezicht te zeggen, dan jĳ op het ogenblik zet.”

„Ik zou de zaak zien te vergeten,” zegt juffrouw Schouten. Tenminste, als . . .”

„Nou, moeder, ga voort!”

„Och nee, 't zou te dwaas zijn.”

„Moeder bedoelt: als het tenminste echt enkel maar een streek is, h ? Ze meent dat er daar in Holwijk toch wel een treurende juffrouw Versonius zou kunnen wonen.”

„Ja. Je kunt nooit weten. Hoe komen ze anders aan zo'n bijzondere naam?”

„Ik kan daar gemakkelijk achter komen. Bij ons op de bank is een jongen uit Holwijk. Ik zal er hem eens naar vragen.”

„H  ja!” Wieb veert op. 't Zou per slot van rekening toch alles echt kunnen zijn.

Hij kan deze morgen nauwelijks het middaguur afwachten. Het is weer gaan regenen, Jan moet verschillende dingen voor zijn moeder doen, hij zit met een boek in zijn kamer, maar van lezen komt niet veel. Zouden die jongens hier zoiets aandurven? Zouden ze niet bang zijn, dat hij het aan Piet vertellen ging? Of — n  , dat zou hij t ch niet en dat weten ze. Vaak genoeg heeft hij ze al te verstaan gegeven, dat hij geen overbrenger is. Dat is hij niet. Dat wil hij niet zijn. Maar dit — 't is toch bar.

„Erger dan wat jĳ samen met Nol hebt uitgestukt, Wieb?”

Niemand die hem dit in werkelijkheid vraagt, maar de vraag is er en blijft. Zou hij ook zo gemakkelijk kunnen vergeven, als de professor? Zijn gedachten toeven voortdurend bij de vier jongens, houden zich bezig met elk van hen afzonderlijk. Wie van de vier zou het verzonnen hebben? Of zouden ze het samen in elkaar hebben gezet? En — zou Jan er soms meer van weten? Had die de zaak niet wat al te gauw door? Jan — nee, Wieb wil geen kwaad van hem denken. Een echte goeiert. Maar — ja juist, daar m. Hij wil h m, Wieb, er niet in laten vliegen, maar ook de jongens niet verraden. Heel begrijpelijk.

Wieb moet zo'n houding waarderen, maar kan dat niet. Misschien, als het een ander betrof. . . . Als hij niet zelf de dupe was. . . .

Eindelijk is het twaalf uur. Nu nog een minuut of tien.

Daar komt Schouten aan. Wieb loopt hem tegemoet. „En?”

„Er woont aan de Lange Weg te Holwijk inderdaad een juffrouw Versonius, Wieb. Maar het is niet de vrouw van een Scheveninger schipper, hoor! 't Is een oude, ongetrouwde, nogal boosaardige juffrouw. Je zou wat te horen hebben gekregen, als je daar met je briefje was aangeland. Ze had stellig gedacht, dat je haar voor de mal houden wou.”

„Wat een aller-allermiserabelste streek van die knullen,” barst Wieb uit. „Daar heb ik maar één woord voor en dat is: bäh!”

„Ja, jong, ongelijk heb je niet, maar — gaf jij soms op de een of andere manier aanleiding?”

„Ik? Nou, ik heb het wel eens over zo'n fles gehad. Dat het best kon. 'k Had er wel eens over gelezen. Ja, en toen deed die Joost ook al zo idioot. Die zal het wel gedaan hebben.”

„Nooit op losse gronden iemand beschuldigen, Wieb! Je zou den verkeerde uit kunnen pikken. Bedenk liever, of je een van de vier redenen tot boosheid gegeven hebt. Ik kan me niet indenken, dat ze je aan de woede van die juffrouw Versonius zouden prijs geven, enkel omdat je wel eens over zo'n fles gesproken hebt.”

„Ik — ik heb ze niks gedaan — nooit. 'k Heb ze Dinsdag nog wel allemaal een ijsco gegeven.”

„Maar je hebt ze ook in de steek gelaten, toen je met dien Noling. Zijn daar soms woorden over gevallen?”

„Helemaal niet.”

„Nou, 't is een raar geval. Maar 'k zou er m'n hoofd niet over breken, als ik jou was.”

„En ik zou nu eerst maar eens lekker eten,” zegt de juffrouw.

„Ruik je niets?”

„Biefstuk, geloof ik.”

„Ja, die heb ik net gebakken. Maar daarvoor bakte ik wat anders. Ik dacht nog: die Wieb is toch een brave jongen, dat

hij zo netjes in zijn kamer blijft. Als dat zoontje van mij vroeger zoiets rook"

„Hij ruikt nóú wat,” roept het zoontje. „Toe, Wieb, gauw aan de slag. Hoe eerder jij eet, hoe eerder ik wat krijg en hoe eerder de aardappels naar binnen zijn, hoe eerder het nagerecht op tafel komt.”

Het nagerecht? Pannekoek soms? Ja, Wieb meende een half uur geleden zoiets te ruiken, maar was te diep in gedachten, om er veel acht op te slaan.

Het worden flensjes. Allerheerlijkste flensjes! Wie daarbij zijn grieven niet vergeet. . . .

XIV. WRAAK

Wieb, kijk es!"

"Wieb zat een beetje te dutten. Zo erg vroeg op geweest en wat erg veel gegeten. . . .

Voor het raam staat Jan. Hij heeft een bos groenigheid in de hand. Wieb doet het raam open. „Wat is dat?"

„Bloemkoolplanten! Kijk eens, wat een grote! Vader zegt, dat het al veel te laat is, om nog bloemkool te poten, maar nu kon ik deze krijgen en wil ik het er eens mee proberen. Er is net een stukje grond vrij gekomen en juffrouw De Waal heeft me nog wat kunstmest gegeven. 't Zou reuze zijn, als ze het deden. Bij De Waal hadden ze eens een keer met Kerstmis nog bloemkool uit de tuin. Maar dan moet natuurlijk alles meelopen en het moet niet vroeg gaan vriezen en. . . ."

Wieb interesseert zich voor bloemkool pas, als hij ze op z'n bord heeft, het verhaal over planten, kunstmest en vroege vorst glijdt aan hem voorbij, alleen die naam „De Waal" blijft hangen.

„'k Dacht, dat jij vanmorgen je moeder helpen moest."

„Moest ik ook."

„Hoe kon je dan het dorp in?"

„'k Ben vanmorgen het dorp niet in geweest. Die planten kreeg ik van De Ruig, je weet wel, die vooraan ons rijtje woont en om die kunstmest ben ik nou net geweest. Juffrouw De Waal had gezegd, dat ik ze halen mocht, als ik grote planten krijgen kon. Bloemkool, jô, dat is nou net het allerfijnste en. . . ."

Wieb kijkt op de klok. Kwart over tweeën. Ja, dan kan Jan wel bij De Waal zijn geweest. Achter de rij huizen omgelopen

zeker. Echt stiekem, hoor! Natuurlijk een apartje gehad met Kees de Waal en misschien met de anderen ook.

„'k Ga ze poten. Ga je mee? 't Is toch nog te koud voor de zee, al schijnt de zon.”

Wieb slentert een pas achter Jan aan. Dat gedaas over die bloemkool. . . . Hij wil ergens anders over praten, onderbreekt Jan met: „En hadden ze veel plezier over de fles?”

„Wie?”

„Je fraaie vrienden natuurlijk.”

„'k Heb er niet één gezien.”

„En je bent bij De Waal geweest.”

„Jawel, maar Kees was er niet en ik wou gauw weg. De grond is nou nog zo lekker nat en. . . .”

„Je maakt mij niet wijs, dat je niet weet, wie het 'm gelapt heeft met die fles.”

„'k Heb nog nooit geprobeerd, je wat wijs te maken. Als jij gedaan had, wat ik zei, had niemand plezier kunnen hebben.”

„'k Snap jou best, Jantje! Jij wilt goeie vrienden blijven met hen en ook met mij.”

„Natuurlijk. Waarom zou ik niet?”

Dit op uiterst bedaarde toon gegeven antwoord werkt bij Wieb als olie op het vuur. „Waarom je niet zou?” stuift hij op. „Omdat ik het niet wil. Die knullen, die — die ongelukken en jij, jij wist er van.”

„Niet waar!” Nu is Jan's woede weinig minder dan die van Wieb. „Dacht je, dat ik zo gemeen was? Als ik er van geweten had, zou ik niet met je mee zijn gegaan.”

„Maar je zou het me ook niet gezegd hebben.”

„Misschien niet. Maar ik zou je hebben afgeraden te gaan.”

„Hm. Zo.”

„Geloof je me niet?”

„'t Is wel erg raar, dat jij wist, wat er achter zat, zodra je de fles zag.”

„Natuurlijk. Iedereen begrijpt zoiets. Schouten had het immers ook dadelijk door? Had hem maar laten liggen, dan hadden degenen, die het gedaan hebben, een fijn stroppie gehaald.”

„En jij weet helemaal niet, wie dat waren?”

„Nee.”

’t Komt er zo beslist uit, dat Wieb het wel geloven moet. Maar, naarmate hij vriendelijker en ook vrolijker wordt, wordt Jan stiller. „’t Is geen leugen,” tracht die zichzelf te overtuigen. „Ik weet tenslotte alleen, dat het papiertje van Roel is. Ik weet niet, of hij de fles neergelegd heeft, ik weet ook niet, of de anderen er bij zijn geweest. Nee, ik weet echt niet, wie dat waren.”

„Wat zou jij doen, als ze het jou hadden geflikt?”

Daar weet Jan zo ineens geen antwoord op. Die mogelijkheid bestaat immers niet!

„Ik vond het idee van Schouten niet kwaad.”

„Och, jô, loop rond!”

„Nou, is het zo mal? Net zoiets als Maandag met jonker rolmops. Toen hield je je prachtig.”

Maar dat was toch heel anders, denkt Wieb. Nee, hij gelooft niet, dat hij zou kunnen, wat Schouten voorstelde. En hij maakt zich wijs, dat hij het niet wil.

Jan komt weer terug op zijn bloemkool. Elke dag gaat hij de planten gieten. Als ze gauw rechtop staan, is het een teken, dat ze vatten en, als het weer dan meeloopt. . . .

„Snater toch niet aldoor over die kool,” zou Wieb willen zeggen. „Poot ze en laten we wat anders gaan doen.”

„Ha, Jan! Al aan het poten?”

Dat is Kees de Waal, die aangehold komt. Joost Verwey volgt wat langzamer.

Kees bewondert de planten, Joost toont ook de nodige belangstelling, maar, terwijl Kees met poten helpt, loopt hij met Joost langs andere akkers, vindt ook dat er prettiger dingen zijn dan kool poten.

„Bert vroeg, of we weer bij hem kwamen,” zegt hij. „We wouen toen jullie afhaken, maar Kees bedacht, dat Jan wel in de aardbodem aan het wroeten zou zijn. Als die hem nou maar niet van de wal in de sloot helpt, kunnen we er gauw op af.”

„Och, ’k weet niet,” doet Wieb een beetje stug. „’k Ga net zo lief naar huis.”

„In je dooie enigheidje? Heb je nogal wat aan. Bij Bert thuis is altijd wat te beleven, al verbranden er niet elke dag koekjes.”

Joost redeneert, Joost maakt grappen, nee, Wieb gelooft nu toch niet meer, dat hij iets met de fles uitstaande heeft. Wie dan? Kees? Bert? Roel? Of geen van allen? Oppassen, dat je niet den verkeerde beschuldigt, zei Schouten. Daar moet hij terdege aan denken. Daar denkt hij ook later aan, als ze zich vermaken op het erf van Plomp. De jongens zijn allemaal zo gewoon. Roel is wat stug, maar dat is hij de hele week al. Dat behoort bij het gewone.

„Laten we nou nog eens wegkruipertje doen,” stelt Kees voor, als ze ongeveer al het andere, wat mogelijk is, gedaan hebben. Wegkruipertje? Echt ouderwets, vindt Wieb en een beetje kinderachtig. Maar — ’t zij gezegd: hier is van dat spel nog wel wat te maken. Zoveel plaatsen, waar je je verstoppen kunt. Bert’s vader is niet enkel bakker, maar ook zo’n beetje boer. Hij heeft varkens, een paard, een paar koeien. Behalve de varkens is alle gedierte momenteel in de wei, daardoor zijn hun hokken en stallingen leeg, er is bovendien een groot pakhuis en daarboven een meelzolder. Ze genieten hier veel vrijheid, mogen bijna overal komen. Plomp zei een keer: „Jongens, bordjes met verboden toegang houd ik er niet op na, maar zorgt, dat je me niets vernielt of bederft. Jullie zijn oud en wijs genoeg, om te weten, hoe je je gedragen moet.” Daar houden ze rekening mee. En ze genieten van de grote vrijheid.

Als het Wieb’s beurt van zoeken is, heeft hij het niet gemakkelijk. Hij is hier nu al vaak genoeg geweest, maar kent het terrein toch niet zo, als de anderen. Oppassen, dat ze hem niet te pakken nemen. Eén ding heeft hij op ze voor: zijn schoenen met gummiezolen. Ze horen hem niet zo gemakkelijk, als de anderen, die of klompen of schoenen met ijzerbeslag aan hebben. En in het hollen is hij ze allemaal de baas.

Zo. Kees de Waal. Nu heeft hij er drie. Roel en Jan zijn nog zoek. Zitten zeker op de meelzolder.

Onhoorbaar sluipt hij het pakhuis in. Hier vond hij Bert en Kees. Meer waren er niet. De ladder dus maar op. Dan —

fluisterstemmen, „...een lafaard ben je nou in elk geval. Nogal een heldendaad.”

„Vertel het hem.”

„Dan was ik er ook een en daar pas ik voor. Maar 't is een flauwe streek. En stom ook, om dat papier van je blocnoot te gebruiken. Als ik het had willen vertellen, had ik het toen direct kunnen doen. Je had het nog niet eens ver genoeg afgeknipt. Het bovenstuk van de K. van Koopt, was nog net te zien.”

„En nou moet ik er zeker erg blij om zijn, dat jij je snuit dicht hield, hè? Maar 't kan me niks schelen. 'k Geef niks om dat meesterbroertje. Had het maar gerust gezegd.”

„Ja, dan was je tenminste geen leugenaar geweest, Jan!” Wieb's stem beeft wat, terwijl hij dit zegt, maar hij is heel goed te verstaan. Beter dan de fluisterstemmen, die uit het vat daar tegen de muur kwamen. Het vat beweegt even, ligt dan weer stil.

„Kom er maar uit, Jan en Roel. 'k Ga jullie niet afroepen, want ik doe tòch niet meer mee.”

Een lichte rolbeweging van het vat en Roel komt te voorschijn. Even later verschijnt Jan. Roel kijkt Wieb uitdagend aan. Jan's ogen zijn op de grond gericht.

„Helden,” sist Wieb.

„Da's weer eens wat anders dan lafaards,” grinnikt Roel.

„Bah, wat een knullen. Daar moet je voor in Ter Zande zijn. 'k Zal aan mijn broer zeggen, dat hij een misselijk stelletje in zijn klas heeft en dat zijn brave Jantje goed liegen kan. Die wist helemaal niet, wie het gedaan had, hè? Die wou zijn knappe kameraad niet verraden, maar hij wou wèl liegen.”

„Dat is niet waar,” komt het wat onzeker van Jan. „Jij vroeg, of ik niet wist, wie het gedaan hadden. Toen zei ik nee. Nou, toen wist ik het ook nog niet. Ik wist alleen maar, dat het papiertje van Roel was. Maar daarom wist ik toch niet, of hij het echt gedaan had? Dat weet ik nou net pas.”

„En dat stond het meesterbroertje af te luisteren. Als je toch aan het vertellen bent, vraag dan meteen eens aan je broer, hoe hij dat stiekeme luisteren vindt,” snauwt Roel.

„Dat vindt hij best. Tenminste op deze manier. We deden verstopperij, is 't niet? En ik moest zoeken, weet je dat nog? Heb je misschien ooit een zoeker meegemaakt, die op een trommel sloeg, als hij aankwam? Maar ik groet jullie, hoor!” Op een draf verdwijnt Wieb. Als de drie anderen roepen, waarom hij weggaat, wijst hij op de schuur en schreeuwt: „Ga het daar maar vragen.” Niets wil hij meer met ze te maken hebben, met den een net zo min als met den ander. Dat zegt hij 's avonds ook tegen Schouten. Hoe vindt die de streek?

„Zo, was het Roel Sanders,” zegt deze. „Die Sandersen zijn anders niet zo kwaad. Ik heb met Roel's oudste broer in de klas gezeten. Dat was een beste kerel.”

„Roel's broer is Roel niet.”

„Nee, dat spreekt. Maar ik bedoel: 't Lijkt me de soort niet; om zonder reden zoiets uit te halen.”

„O, hij heeft al meer uitgehaald. Een keer is hij met Joost en Bert en Kees in zijn vaders boot de zee opgegaan. Daar mocht ik toen niks van weten. Jan moest met mij gaan zwemmen aan het noorderstrand, terwijl zij aan zuid gingen varen. Was dat soms aardig?”

„Zou je meegegaan zijn, als ze het je hadden gevraagd? Zou je van thuis mogen?”

„Misschien niet. Maar ze hoeven toch niet zo stiekem te doen?”

„Heb je ze dat toen gezegd? Is er ruzie over geweest?”

„Ruzie? Welnee! Maar daarom ging ik toen liever met Nol.”

„En later kwam je weer bij hen terug. Zijn er toen misschien woorden gevallen?”

„Helemaal niet,” antwoordt Wieb op stellige toon. Nee, nee, ruzie heeft hij met geen der jongens ooit gehad.

Evenwel — als hij later in z'n eentje alles nog eens overdenkt, komt er een woord naar boven, een woord, dat zich niet verdringen laat. „Lafaards”. Jan zei: „Een lafaard ben je nu in elk geval.” Zou Roel te voren misschien gezegd hebben, dat hij wraak genomen had voor dat „lafaards”? Zouden de jongens dat toch zwaarder opgenomen hebben dan hij dacht? Wel begrijpelijk, maar vals, om daar dan niet rond voor uit te

komen. Dat zouden ze in Amsterdam gedaan hebben. Maar deze zetten een gezicht, of er niets gebeurd is, en dan achter de hand. . . .

Nee, Roel heeft géén gezicht gezet, of er niets gebeurd was. Roel is de hele week stug en hatelijk geweest. Dus tòch? Dat die Jan dan ook zei: „Ze hebben het al lang vergeten.” Die Jan. . . .

Wieb's boosheid op Jan begint het te winnen van die op Roel. Vergeten is de Maandagmiddag, vergeten is alles, wat Jan tot een „reuzekerel” maakte. Nee, Jan is vals, Jan is leugenachtig, Jan is een allemansvriend.

Wieb gaat die avond vroeg naar bed. Ja, hij is een jongen van zijn woord. Slapen zal hij wel niet gauw, denkt hij. Als je zoveel hebt, om over te denken. . . .

't Valt echter mee. Dat ongewoon vroege opstaan laat zich gelden. Nog geen vijf minuten is hij in de lakenstraat, of hij slaapt. Maar — erg rustig is die slaap toch niet. Er komen dromen. Akelige dromen. En, als hij na zo'n droom even wakker is, denkt hij: was het maar morgen. Was het maar tijd van opstaan. Eindelijk, als hij weer een keer wakker wordt, ziet hij licht tussen de gordijnen doorkieren. Gelukkig. Hij droomde net, dat hij in een ton op zee rondreef, dat de andere jongens in een boot zaten en met stokken tegen zijn ton aansloegen. Hij stond schrikkelijke angsten uit, riep om hulp, maar de jongens lachten hem uit, voeren weg en lieten hem aan zijn lot over. En Jan stond op de achterstevan te springen en te schreeuwen, tipte met de duim tegen de kin het teken van „een stropjie”. Nee, nu wil hij niet meer slapen. 't Zal wel gauw tijd van opstaan zijn.

Als hij echter een hele tijd wakker gelegen heeft, slaat het in de achterkamer drie uur. Hoe kan dat nou? Zou die klok van slag zijn? Hij staat op, kijkt op het wekkerklokje. Dat wijst tien over drieën. Als hij de gordijnen opentrekt, vindt hij de oplossing van het raadsel. De maan, bijna vol, staat aan een wolkenloze lucht. Het is haast zo licht als overdag. Alles is duidelijk te onderscheiden.

Wieb kijkt naar het huisje van Punt. Zijn oog zoekt het dak-

raam, dat iets open staat. Daaronder op die zolder slaapt Jan. Uit dat raam heeft hij meermalen hier binnen gekeken. Wie weet, hoe vaak. En wie weet, wat hij allemaal met de jongens gebabbeld heeft. Wieb acht nu ineens Jan tot alles in staat, Jan, op wien hij vertrouwde, van wien hij enkel maar mooie, goede dingen verwachtte. Jan, dien hij naar de ambachts-school zou willen sturen, van wien hij een architect had willen maken, voor wien hij bij den professor had willen pleiten. Wieb krijgt meelij met zichzelf, vindt zich een beste, brave jongen, wien het op een allerakeligste wijze is tegengelopen. Deze vacantie leek zo buitengewoon leuk te worden, zou dat ook wel zijn, als er maar niet zoveel vervelende dingen waren gebeurd. Hij is nog nooit van zijn leven zó beet genomen. Nol, Roel, Jan. En hoe het komt, weet hij zelf niet, maar dat van Jan gaat hem het allerergste lijken. Nol — nu ja, dat was een ander soort jongen. Roel — wel, als die zich dat scheldwoord zo aangetrokken heeft, is het te begrijpen, dat hij wraak nam. Maar Jan — Dat met die boot was ook al niet helemaal eerlijk, maar dít. . . . En aan wien de schuld, dat hij dat „laf-aards” niet teruggenomen heeft? Aan Jan! Als die niet gezegd had, dat de jongens het vergeten waren, zou hij het best hebben gedaan. Die knul. . . . En dat wil dan meesters beste jochie zijn, zonder te bedenken, dat. . . . Ja, wàt? Zal hij de historie werkelijk Piet overbrieven? Hij gelooft van niet. Als 't er op aan komt, heeft hij liever, dat die er nooit iets van te horen krijgt. Dom, dat hij gistermiddag Piet genoemd heeft. Altijd deed hij voorkomen, of hij niets oververtellen zou en nu heeft hij gedaan, of hij het wel van plan was. O, maar hij was ook zo nijdig geweest, zo dól nijdig. Als die Jan daar maar niet met zo'n uitgestreken gezicht had gestaan. Jàn wou hij treffen met zijn bedreiging. Of hem dat gelukt is? Hij weet het niet, maar hij weet wèl, dat hij zichzelf trof. Als hij daar nu ook zichzelf de schuld maar van gaf! Dat doet hij niet. Een plan komt in hem op, een afschuwelijk plan. Hij zàl dien Jan. Die zal boeten voor zijn geknoei.

Wieb kleedt zich aan. Halfvier is het, als hij voorzichtig het

raam opent. Toch wel wat eng. Feitelijk nog nacht. Och, wát nacht. Of je nou om vijf uur op stap gaat of om halfvier!

De straat uit, de hoek om, de Eikenburgse weg op, het tweede pad links. . . . Daar is de akker van Punt. 't Hek is op het hangslot, maar Wieb wipt er overheen. Zo, hier aan de slootkant, daar stáán ze. Een, twee, drie. . . . Zal hij ze in de sloot gooien? Nee, dan vindt de sukkel ze en poot ze opnieuw. Ze ergens op straat deponeren? Nee, o nee! Wieb weet iets véél mooiers. De wortels er af snijden en dan de plant in 't zelfde gaatje stoppen. Laat Jantje ze nog maar liefjes een paar dagen begieten, eer hij het merkt. Dat ze slap liggen hindert niet. Dat doen ze de eerste dagen altijd, zei hij. Fijn schijnt die maan er op. Licht genoeg.

Als Wieb de akker verlaten heeft, staan daar de bloemkoolplanten weer bijna net zo, als vóór ze behandeld werden. Ze zijn alleen wat korter geworden, maar wie merkt dat? De buitenste bladeren liggen tòch tegen de aarde aan. En niemand neemt er notitie van, dat op de Eikenburgse weg hier en daar een plantenwortel ligt.

Als er omstreeks vijf uur beweging komt in het huisje van Punt, ligt Wieb rustig in bed.

XV. IS DAT VOLDOENDE?

Rustig? Nee, dat is Wieb die hele Zaterdag niet. Hij is onrustig. Dat was hij al, eer hij zijn raam weer inklom.

Uitkomen zal het wel niet, gelooft hij. Niemand zag hem, niemand hoorde hem. Maar — is het niet wat al te erg voor Jan? Zo raar, Wieb heeft nu geen hekel meer aan hem. Eigenlijk was die Jan toch maar een goedzak. Wou hem nog raad geven. Ja, het zou echt fijn zijn geweest, als Roel zijn fles weer zo mee terug had kunnen nemen. Och, en echt gelogen heeft hij ook feitelijk niet. Hij wist toen nog niet zeker, dat Roel het gedaan had, zei hij. En nu zit hij in angst, over wat straks zijn meester zeggen zal. O, maar Wieb verklapt het in geen geval. Weifelde hij eerst nog enigszins, nu staat zijn besluit vast. Die koolplanten — ja, maar een beetje straf heeft Jan wel verdiend. Zo erg is dat ten slotte niet. Er zullen nog wel meer van die dingen te krijgen zijn. En als dat niet het geval is, nou, dan zetten ze maar wat anders op dat stukje. Jan zei immers zelf, dat de planten maar een klein kansje hadden, het te zullen halen? Nee, nee, zo erg is dat niet.

Niet zo erg. Maar waarom wordt Wieb dan al maar onrustiger? Waarom gaat hij dan al maar gunstiger over Jan denken? Waarom krijgt hij dan zo'n héél erge spijt over zijn daad?

Had hij maar beter doorgedacht vanmorgen. Was hij toen maar niet zo kwaad geweest. Was hem toen maar zoveel goeds betreffende Jan te binnen geschoten.

Hij heeft wel eens eerder in drift iets vernield. Zijn moeder heeft toen lang en ernstig met hem gesproken, er hem op gewezen, dat kwaaddoen in drift wel begrijpelijk is, maar toch evenzeer zonde als ander kwaaddoen. En was dit wel echt

in drift? Dat weet hij zelf niet. Ja, het kookte in hem, maar, als je driftig bent, doe je iets inééns, dan ga je niet eerst een kwartier lopen.

Zonde! 't Is niet enkel, dat hij iets tegen Jan misdreef, nee, hij zondigde tegen God. Hij gelooft, dat hij dit in deze weken hier erger deed dan ooit te voren. Eerst dat met Nol en nu dit. Ach, en hij had het zich toch zo heel anders voorgenomen. Hij was zo dankbaar geweest, toen hij hierheen mocht. Niemand hoefde hem te zeggen, dat hij daarvoor den Heer moest danken, nee, dat deed hij uit zichzelf wel. Hij had zich voorgenomen, zijn dankbaarheid te tonen, door het goede te doen. En hoe gemakkelijk was hij tot het kwade gekomen. Tot dit heel erg kwade. En goed te maken is het niet. O ja, hij kan erg aardig worden voor Jan, maar daardoor krijgt die de koolplanten niet terug en blijft de daad even laag. Hij kan ook om vergeving bidden, maar gelooft niet, dat dit hem zal helpen. Als je vergeving hebben wilt, moet je je zonde bekennen tegenover God, maar ook tegenover de mensen. Hij zou naar Jan moeten gaan en het hem vertellen. Natuurlijk doet hij dat niet. Er van zien te maken, wat er van te maken is, neemt hij ten slotte zich voor. Gistermiddag zou hij niet van zichzelf geloofd hebben, dat hij ooit weer tot Jan en de anderen spreken zou, maar nu gaat hij tegen de avond Jan achterna, als hij dien met een tas het dorp in ziet gaan. Hij wil het in orde maken met hem, zal dit desnoods ook doen met Roel. Nee, ten opzichte van dien voelt hij geen verplichtingen, maar het zal een soort van boetedoening zijn. De Heere Jezus eist zelfverloochening. „Er is maar één soort verloochening, die goed is,” zei een poos geleden meneer op school, toen hij het over de verloochening van Petrus had. „En die ene soort is: zelfverloochening.” Daar heeft Wieb ook al aan gedacht in die dagen, toen zijn geweten hem beschuldigde, dat hij, door tegen Nol te zwijgen, den Heere Jezus verloochend had. „Zo wie achter mij wil komen, die verloochene zichzelf,” heeft de Heer gezegd. Welnu, als Wieb dan zichzelf verloochent, komt hij achter den Heere Jezus en dan zal hij nooit, nee nóóit meer zoiets doen als vanmorgen.

Jan doet een beetje schuw, als hij Wieb ziet. Jan heeft ook geen prettige dag gehad. Hij had het druk. Allerlei karweitjes waren er voor hem en nu moet hij nog om boodschappen. Maar al dat werk was hem welkom, omdat hij anders te veel aan Wieb denken moest en aan wat meester Van Harten wel zeggen zou, als hij hoorde, hoe zijn broer was behandeld.

„Zo, Jan!”

„O, Wieb, dà-àg.”

„Dat was gisteren een rare geschiedenis.”

„Ja. De andere jongens vonden het ook gemeen van Roel. Hij kreeg, wat je noemt de wind van voren.”

„Zo. Ja, 'k snap niet, waarom hij zo'n smakeloze grap uithaalde.”

„Smakeloze grap.” Zulke woorden dóén het, als je tegen een dorpsjongen praat!

„We moeten het goed maken,” heeft Jan gisteren tegen de jongens gezegd, wil daar nu zelf mee beginnen.

„Ja, jô, 't was gemeen, dat zeiden we allemaal en ik geloof, dat Roel het zelf ook wel snapte. Maar, zie je, dat jij toen die keer lafaards gezegd had, dat zat hem aldoor nog dwars. Wij zeiden, dat hij dan liever wat dappers had moeten doen, in plaats van zo'n flauwe streek uit te halen.”

„Dat — dat bedoelde ik toen niet zo erg,” antwoordt Wieb.

„En — en jij zei, dat ze het al lang vergeten waren.”

„Dan zal ik nog de schuld van de hele geschiedenis zijn,” zegt Jan met een kort lachje. „Ja, ik zei dat wel, maar ik dacht, dat je tegen hen er toch ook nog wel even wat van zeggen zou.”

„En ik dacht: als ze het tòch vergeten zijn, hoef ik er niet meer over te beginnen.”

„Net of je zoiets ècht vergeet.”

't Gesprek stukt. Liefst ging Wieb terug, maar dan zou er niets van zijn zelfverloochening komen. „Laten we maar weer goed zijn,” zegt hij.

Verrast kijkt Jan op. Dàt had hij niet verwacht van Wieb. Niets voor hem en vooral niet, nu hij werkelijk reden heeft om kwaad te zijn.

„Wil je niet?”

„O, natúúrlijk. Als jij niet meer kwaad bent. . . . Ik ben het heel niet geweest. Ik vond het lam genoeg, dat ik, nou ja, je weet wel. 't Wás niet helemaal eerlijk.”

„Niet meer over praten en niet meer aan denken. Met Roel wil ik ook wel weer goed worden.”

„Ja? Nou ben jij een reuzekeutel, hoor!”

Dit woord vindt Wieb vreeslijk. 't Doet hem denken aan Maandagmiddag en — aan vanmorgen. Jan heeft het nog niet gemerkt van de koolplanten. Maar hij zal het merken. En — al merkte hij het nooit, dan was het tòch gebeurd.

„Koolplanten hebben zoveel waarde niet,” tracht Wieb zichzelf te troosten, als hij in bed ligt en de slaap niet dadelijk komen wil. Misschien kan hij wel andere krijgen. Hij heeft al eens een bordje gezien, waarop stond: „koolplanten te koop”. Of dat bloemkoolplanten zijn, weet hij niet, maar dat is te vragen. Kom, hij moet niet zo blijven piekeren. Hij heeft nu toch echte zelfverloochening getoond. Dat was beslist een heel goede daad.

Alsof een goede daad een slechte uitwissen kan! Nee, die zelfverloochening brengt Wieb's geweten niet tot zwijgen.

Zondagsmorgens in de kerk moet hij al maar naar Jan kijken. Van de preek hoort hij bijna niets. Zijn gedachten zijn bij Jan en bij de vernielde planten. Gistermorgen heeft hij ze misschien wel begoten, maar dan zeker niets gemerkt. Zou hij ze vandaag nog gaan gieten? Of niet, omdat het Zondag is? Hij zei, dat ze voorlopig elke dag water moesten hebben. Daarom gaat hij er misschien toch wel heen. 't Is erg warm, dus wel nodig. Natuurlijk liggen ze nu helemaal plat. Natuurlijk begrijpt Jan dan, dat ze het niet doen en, als hij er een uittrekt....

„Maar míj verdenken ze er niet van,” wil hij zichzelf weer geruststellen. „Wanneer zou ik het gedaan moeten hebben? Van die tocht in de vroege morgen heeft geen mens iets gemerkt.”

Nee, géén mens. Maar Gòd zag hem. Dat wéét hij. En hij weet ook, hoe groot Jan's teleurstelling zal zijn.

's Middags is hij geheel aan zichzelf overgelaten. Moeder en zoon Schouten gaan op verjaarsvisite. Wat zal hij? Het dorp

ingaan en zien, of hij een van de andere jongens treft? Als hij eens naar Bert ging, of naar Kees! Maar hij is daar nog nooit op Zondag geweest, kan het dus ook moeilijk doen, na wat Vrijdag gebeurde.

Hij loopt langs hun huizen, hoopt aangeropen te worden, maar hoort of ziet niemand. Dan maar terug langs de huizen van Roel en Joost. Ook dit is zonder resultaat. Dan maar een rippel maken langs het strand. Misschien jaagt de zeewind hem de muizenissen uit het hoofd.

Er is geen wind. Het is erg warm. De zee lijkt even blauw als de lucht. Niet te geloven dat die golven een paar dagen geleden zo hoog stonden. Ze vinden hier op het dorp deze hitte vlak na zo'n storm erg vreemd en menen, dat er nog ruwer weer achter zit. Nou, Wieb is niet verlangend meer naar storm en hoopt, dat het maar even mooi blijft, als het nu is.

Hier ongeveer lag hij verleden week in het zand, terwijl Nol zwom. 't Lijkt een maand geleden in plaats van een week. Er is ook zoveel gebeurd in de voorbije dagen. Tweemaal werd hij beet genomen, hij, die daar toch eigenlijk de jongen niet naar is. En beide keren door eigen schuld. Met Nol had hij niet behoren om te gaan en de anderen had hij geen lafaards mogen noemen. Sufferd, die hij was. Er had aan deze vakantie niets hoeven te mankeren. Hij had hier kunnen lopen met Kees, Bert, Roel. Hij had hier kunnen lopen zonder bange gedachten.

Kijk, daar in de hoogte kun je net iets van „Golfzang” zien. Zou hij er nog eens gaan kijken? Of zouden ze het raar vinden? Hij kan er gewoon langs lopen en de weg door het Helmveld terug nemen.

De professor en mevrouw zitten in de veranda. Wieb neemt zijn pet af.

„Ha, daar hebben we onzen botanicus,” roept de prof. „Weer aan het planten zoeken?”

Wieb komt lachend naderbij.

„Ja,” zegt de prof tot mevrouw, „dat is nu mijn jongste assistent. Heeft wat moeite, een roos van een paardebloem te onderscheiden, maar is verder zijn gewicht in goud waard.

Vertel me eens, waarom ben je vandaag zo alleen op pad? Waar is je vriend de architect?"

„Die moet Zondags thuisblijven, professor! Dat heeft zijn vader liever.”

„Zo. Maar je moet hem toch nog eens meebrengen, zeg! Komen jullie morgenavond eens samen.”

„Ja, professor, ja, dat zal hij fijn vinden.”

„En kom jij nu een poosje hier bij ons zitten, als je tijd hebt.” Dat wil Wieb wel. Heel graag zelfs. De prof is zo'n leuke baas en mevrouw is ook erg aardig. 't Zit fijn, zo uit de zon. Wel een beetje verschil met verleden week.

De professor begint weer over Jan. Hoe hoog zijn cijfers op het laatste rapport waren. Wieb weet dat niet precies, maar ze waren in elk geval hóóg. Vindt de professor het ook niet jammer, dat zo'n jongen niet naar de ambachtsschool kan?

Ja, de professor vindt dat erg jammer. En hij wil Wieb een geheimpje vertellen. Hij heeft een vriend, die belang stelt in zulke jongens. Nee, Wieb moet niet te vroeg juichen en vooral niets aan Jan vertellen, want beloofd is er nog niets. De professor wil eerst eens met Jan praten, wil er eens over schrijven aan Wieb's broer. Ja, dat is een idee. Als Wieb hem het adres geeft, doet hij dat dadelijk even. Wieb kan de brief in Eikenburg posten. Zijn broer heeft hem in dat geval morgenmiddag of uiterlijk morgenavond. Misschien is het beter, dat hij dan een paar dagen later met Jan hier komt. Woensdagavond. Het antwoord van zijn broer zal er dan wel zijn.

Als de professor naar binnen is gegaan, om de brief te schrijven, zegt mevrouw ook nog eens weer, dat Wieb niet te grote verwachtingen moet koesteren. Alles is nog maar heel vaag. 't Antwoord van zijn broer moet meevallen, het rapport eveneens, die vriend van den professor moet willen helpen, Jan's ouders zouden ondanks alles tòch nog kunnen tegenwerken....

„Als een ander het betaalde, zouden ze vast wel erg blij zijn,” meent Wieb. „Maar of hij er nu met September wel heen zou kunnen? De toelatingsexamens zullen wel voorbij zijn.”

„Ja,” antwoordt mevrouw, „maar dat kan nu juist meevallen. We kennen den directeur van de school, waar Jan heen zou

„En kom jij nu een poosje hier bij Ons zitten, als je tijd hebt.”

moeten. Die was hier Vrijdag en vertelde, dat er zich een paar jongens hadden teruggetrokken, één wegens onverwachte verhuizing en één wegens ziekte. Met wat goede wil — en die bezit de directeur — zou Jan dus zo'n plaats kunnen innemen, als hij er geschikt voor bleek."

Het juicht in Wieb. O, het gaat goed worden voor Jan. Nee, hij zal hem voorlopig niets vertellen. Hij zal zwijgen, hóe moeilijk hem dat ook vallen mag. Maar in orde komt het. En dan heeft Jan dat aan hem te danken. Vergeleken daarbij zijn zo'n paar koolplanten toch minder dan niets. Feitelijk heeft hij al veel gedaan, om het goed te maken. Vast wel genoeg.

„Mag ik het aan Schouten vertellen?” vraagt hij, als hij met de brief gereed staat tot vertrek.

„Ja, die mag het weten,” antwoordt de professor lachend. Als Wieb het dan inderdaad vertelt, lacht Schouten ook. „Ja, Wieb, ik heb ook een duit in het zakje gedaan, hoor! Toen de prof mij naar Jan vroeg, heb ik zoveel goeds van hem verteld, als me maar te binnen schieten wou.”

Even remt dit Wieb's vreugde. Maar — als hij niet eerst op het idee gekomen was, om den professor over Jan te spreken, zou deze niet bij Schouten naar hem hebben geïnformeerd. Jan heeft het toch voor negen-en-negentig procent aan hem te danken.

In de avondkerk zijn Wieb's gedachten al evenmin bij de preek als 's morgens, maar nu toeven ze bij blijde dingen. Jan zal een architect worden van de eerste rang. De voornaamste van 't land. Alle gebouwen van betekenis zullen in de toekomst van hem zijn, hij wordt misschien nog eens zó beroemd, dat de koningin hem een nieuw paleis laat ontwerpen. En dan zal hij bij zichzelf denken: wat een geluk toch, dat ik dien Wieb van Harten leerde kennen. Zonder hem was ik maar een gewone timmermansknecht geworden.

Het „amen” van den dominee doet hem opschrikken. Gaat de kerk niet wat erg gauw uit vanavond? Of is het al zo laat? Je zou het denken, want het is schemerdonker. Maar de klok staat op halfacht.

Dominee schijnt haast te hebben. Anders laat hij na de preek

nog tweemaal zingen, vóór en na het dankgebed. Nu wordt het enkel één vierregelig versje na het danken. O, maar als ze buiten zijn, begrijpt iedereen de reden. Er hangt een bijna zwarte lucht boven het dorp en de zee. Het is onnatuurlijk stil en drukkend warm. Er zal stellig zwaar weer komen en dominee wou de mensen nog voor de bui hun huizen laten bereiken. Nou, dan moeten ze de pas er in zetten. Het rommelt al in de verte.

Toch — nee, zo heel erg wordt het niet. Wat onweer, wat wind, een fikse regenbui, dan is het voorbij. Dan is het ook weer lichter. Maar opgefrist is het niet. 't Blijft benauwd buiten.

„Dat voorspelt niet veel goeds voor de nacht,” zegt juffrouw Schouten.

„'t Is oostenwind en de donkere lucht zit in 't westen, dus die trekt zee in,” meent Wieb.

„Onweersbuien komen gewoonlijk tegen wind in,” antwoordt Schouten, „en om deze tijd van 't jaar stuurt de zee ze meestal terug.”

Toch schijnt het, dat hij ongelijk krijgt. De zon laat zich nog even zien, eer ze ondergaat en, als het bedtijd wordt, is er van onweer geen sprake.

XVI. GOED ZO, WIEB!

M idden in de nacht schrikt Wieb wakker. Hij droomde, dat hij in een trein zat, die van een berg afstóof, harder, àl harder. En er was een donkere diepte en er kwam van de andere kant ook een trein. Verschrikkelijk, wát een lawaai. Hè, zo'n akelige droom. Vreeselijk warm is hij, zijn kleren plakken, hij heeft hoofdpijn en . . .

O, maar dàt lawaai behoort tot geen droom. Klaar wakker is hij nu en begrijpt, dat het onweert, zó onweert, als hij het nog nooit heeft beleefd. Telkens schiet een blauwig licht door de kamer en onophoudelijk ratelen de slagen.

„Wieb, ben je wakker?”

„Ja.”

„Sta dan op, jô, en kom bij ons in de keuken.”

„Ja,” antwoordt hij opnieuw, springt uit bed, maar zakt bibberend van angst op een stoel. Zó'n slag en zò'n fel licht . . .

„Kom, Wieb!”

Alles aan hem beeft, als hij de kamer doorloopt. Hij zou willen hollen, maar kàn niet. 't Is of het uren duurt, eer hij in de keuken is.

„Jongen,” zegt de juffrouw, „wat zie je er uit. Zo geschrokken?”

Wieb kijkt in het spiegeltje. Nou, hij ziet er zèker raar uit. Zijn vochtige haarpicken wijzen naar alle kanten, z'n pyamajasje hangt half open, z'n ogen staan verwilderd.

De juffrouw geeft hem een stoel vlak naast zich, trekt hem tegen zich aan.

„Stil maar, m'n jongen, we zijn in Gods hand. Zonder Zijn wil overkomt ons niets.”

In Gods hand. Verwarde gedachten flitsen door Wieb's hoofd. In Gods hand. En onweer noemen ze soms Gods stem. „'s Heeren stem op 't hoogst geducht, rolt en klatert door de lucht,” staat er in een psalm.

„Noodweer,” zegt Schouten, als nieuwe slagen vlak achter elkaar het huis doen dreunen. Wieb rilt, heeft het nu ineens koud.

„Je moet je aankleden, jô! Toe, Gerrit, haal jij z'n kleren eens.”

„N-n-nee,” stottert Wieb, als even later zijn kleren voor hem worden neergelegd. N-n-nee, ik. . . .”

„Jawel, Wieb, dat is nodig en niet enkel voor de kou. Wij zijn ook aangekleed,” antwoordt Schouten.

„Doe het nou maar vlug,” zegt de juffrouw, als haar zoon weer naar de voorkamer gaat. Ze maakt zijn jasje verder los. Nee, dàt hoeft niet. Hij is nog mans genoeg, om zich aan te kleden. 't Was, dat hij door die slagen uit z'n slaap schrok, maar anders — bang is hij voor onweer nog nooit geweest.

„Schoenen ook aan,” zegt de juffrouw.

„Ja, en hier is de regenjas,” zegt haar zoon, die weer binnen komt met Wieb's koffer in de hand. „'k Heb in de gauwigheid je boeltje hier maar in gegooid, zeg! Misschien wel wat vergeten, maar 't voornaamste is er in elk geval.”

„Maar waarom? Thuis blijven we altijd in bed, als het onweert, en het gaat al over ook, geloof ik.”

„Heb je het thuis al eens zo erg meegemaakt? Me dunkt van niet. Je bent twaalf en ik zou zeggen: zo'n onweer hebben we zeker in geen twaalf jaar gehad, hè moeder?”

„Nee, maar Wieb heeft gelijk. 't Schijnt af te zakken.”

„'k Hoop, dat het waar is, maar ik vertrouw het niet. 't Heeft nog niet geregend en ik heb nog nooit gezien, dat zulk zwaar weer zonder regen verliep. Ik heb Borculo meegemaakt.”

„Borculo?” Wieb heeft wel eens gehoord, hoe daar jaren geleden een soort natuurramp plaats vond. Was Schouten daar bij?

Ja. Hij vertelt er van. „'k Was nog maar een jochie, heel wat jonger dan jij nu bent. 't Was in '25, dus reken maar uit, hoe

lang al geleden. Ik logeerde er. 's Morgens had het al wat geonweerd, 's middags was het net zo benauwd als vandaag en tegen de avond kwam er een lucht opzetten ongeveer zoals toen we nu uit de kerk kwamen. En verder — o, ik kan het niet precies zo weergeven, maar 't was ook ineens stil en toen kwam er een windhoos, daken vlogen weg, huizen stortten in, met enkele minuten was het dorp een puinhoop. Gelukkig komen dergelijke rampen in deze streken bijna nooit voor, maar je moet op alles bedacht zijn. Daarom zijn we aangekleed en pakte ik je koffer mee. Zou er nu iets gebeuren, dat we moesten vluchten, dan verloor jij in elk geval niet veel.” „O-o-o-o!” Fel licht en slagen, die aan alle kanten gelijk schijnen los te barsten. Wieb klemt zich aan de juffrouw vast. „Stil maar,” sust die. „We zijn niet alleen. De Heere Jezus heeft gezegd, dat hij tot aan het einde der wereld met ons zou zijn. Hij is niet ver weg. Hij is hier bij ons. Vlak bij.”

Juffrouw, juffrouw, houd op. Dat kan Wieb niet aanhoren. Dat maakt hem nog banger. De Heere Jezus hiér! Hier in deze keuken. Vlak bij. De Heere Jezus, die alles weet. De Heere Jezus, die hem misschien wel sterven laat in deze nacht. Zoals in Borculo — zouden daar ook mensen bij verongelukt zijn? Hij durft er niet naar te vragen. Het dóét er ook niet toe. Bij elk onweer kun je getroffen worden. O, als hem dat nu eens overkwam. Dan ging hij naar de hel. Ja, vast en zeker. Daar kom je, als je zonden je niet vergeven zijn.

Nog meer licht. Feller slagen. De juffrouw beeft nu ook. Zal het huis aanstonds instorten of in brand vliegen? Dan is het voor zĳn straf. Maar moeten die twee anderen dan óók dood? Nee, ze moesten hem maar de deur uit doen, zoals de zeelui Jona uit het schip gooiden. Dat heeft hij verdiend. Een slechte jongen is hij. De Heer gaf hem zóveel en wat deed hij? Het ene kwaad over het andere. Hij heeft pas nog twee keer in de kerk gezeten, zonder te luisteren. En, als hij nu voor God moet komen te staan. . . .

Wéér slagen. Wieb gilt. Juffrouw Schouten houdt de handen tegen de oren. Nòg eens en nòg eens. Dan komt de wind aan-

gieren, heviger en heviger, het lijkt een storm. Zullen nu de daken van de huizen vliegen? Zal. . . .

't Gieren houdt op. Nu waait het gewoon en een regenbui klettert met ongekende kracht neer. Nòg ratelen de slagen, nog flitst het licht, maar veel en veel minder dan te voren.

„'t Ergste zal nu wel voorbij zijn,” hoort hij Schouten zeggen. 't Is of zijn stem van heel uit de verte komt. En hij staat vlak voor hem met een glas water in de hand.

„Drink maar eens voor de schrik, jô!”

Wieb's tanden klapperen tegen het glas, zijn keel lijkt te dik, om te slikken. Toch schiet het water er door. Lekker koud. Hè, daar knapt hij heus van op.

De bui zakt nu even vlug af, als ze opkwam. 't Blijft wat waaïen, 't blijft hard regenen, maar 't lichten zien ze hier in de keuken niet meer en het rommelt alleen nog maar uit de verte. Schouten gaat even naar buiten. Daar schijnen er meer te zijn, want er wordt druk gepraat. Het duurt echter niet lang. Ieder vlucht voor de regen. Ook Schouten komt op een draf terug.

„We kunnen nu rustig gaan slapen,” zegt hij. „Net zo als ik dacht: twee buien dreven tegen elkaar op en kwamen hier vlak boven het dorp in botsing. De oude Hendriks beweert, dat hij nog nooit van zijn leven zulke slagen heeft gehoord.”

„Ja, 't wàs erg. We mogen er wel voor danken, dat de Heer ons bewaard heeft,” zegt juffrouw Schouten.

„Dat mogen we zeker,” antwoordt haar zoon en Wieb knikt heftig ten teken van instemming. Ja, Wieb wil danken. Danken voor de bewaring, maar ook nog voor iets anders. Toen hij zo héél bang was, toen het zo héél erg werd, schoot hem een woord van den Heere Jezus te binnen. „De Zoon des Mensen is niet gekomen, om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden.” Toen vond hij de gedachte, dat de Heer vlak bij was, niet beangstigend meer. Toen durfde hij om vergeving te vragen. Hij gelooft, dat de Heer hem verhoorde, dat hem werkelijk de zonden vergeven zijn. Nee, hij hoeft niet naar de hel te gaan. De Heere Jezus wil zijn behoud. De Heere Jezus heeft hem lief. En Wieb voelt diep in

zijn hart, dat hij zelf ook den Heere Jezus liefheeft, dat hij bij Hem zijn en blijven wil voor altijd.

Wieb dankt, Wieb bidt en slaapt dan rustig in. Heel lang slaapt hij. 't Is bijna halftien, als hij wakker wordt. Even moet hij zich bezinnen. Alles is zo raar. De gordijnen zijn niet helemaal dicht, de zon schijnt in de kamer. O, nu wéét hij het weer. 't Heeft zo vreeslijk geonweerd vannacht, hij is een hele poos in de keuken geweest, heeft, voor hij weer naar bed ging, nog even op straat gekeken en toen zeker de gordijnen niet goed dicht gedaan. Hij moet opstaan, hij moet zich haasten, want hij wil gauw naar Jan. Ja, hij wil naar Jan. Hij zal het hem vertellen van de planten. Dat is plicht. Maar niet enkel dáárom zal hij het doen. Hij zal het doen uit dankbaarheid en omdat hij gráág datgene wil, wat de Heere Jezus van hem verlangt.

Jan's moeder is achter het huis aan het wassen, als Wieb een half uur later naar Jan vragen komt. Nee, Jan heeft nu geen tijd voor hem. Vanmiddag is hij vrij. Zou Wieb maar niet liever dan terugkomen?

Wieb kijkt schuin naar binnen. Daar in het achterhuis zit Jan aardappels te schillen, houdt gelijktijdig zijn broertje in de kinderstoel zoet. De grotere zusjes spelen buiten. De gelegenheid is nu zo mooi. . . . En 't zal zo'n opluchting zijn, als het achter de rug is. . . .

„Mag ik niet even naar Jan toe?” vraagt hij. „Ik wou hem wat vertellen.”

Nu ja, als hij dat zo graag wil, moet hij maar gaan.

„Ha, Jan!”

„Ha, Wieb!”

„Ben je — heb je — moest je niet naar 't land?”

„Welnee, jô. Wat zou ik er doen? Alles is nog kletsnat. Zwaar weer geweest, hè? Maar 't schijnt weer goed te worden. Fijne zomer. Zo is het slecht en zo weer prachtig. Anders is de lucht helemaal van de kook, na zo'n onweersbui, maar nou hebben we het zonnetje al op de koffie.”

„Ben je gisteren nog op het land geweest?”

„Zeg, ben je nog niet goed wakker? Gisteren was het toch zeker Zondag?”

„Ja. Ja — maar ik dacht — je zei, dat je elke dag die bloemkoolplanten gieten moest.”

„Dat is zo. Maar vader zei gistermiddag al, dat er wel onweer zou komen. 't Was zo èrg warm, hè? En bij De Waal zeiden ze, dat de barometer achteruit vlóóg. Nou, op Zondag zoiets doen als gieten, mag van vader alleen maar, als het hard nodig is. Vandaag hebben ze ook niet bepaald gebrek aan vocht, maar ik ga er vanmiddag toch even heen. 't Loopt daar een beetje schuin af tegen die slootkant aan. Met die geweldige regen zouden ze best los geslagen kunnen zijn.”

„Los geslagen en in de sloot gespoeld,” schiet het door Wieb's denken. Als dat nu eens echt zo was en ze waren weggedreven. . . . Nee, wèg met zulke gedachten.

„Jan, je zult me wel het grootste misbaksel van de wereld vinden, maar — maar ik— Zaterdagmorgen heel vroeg heb ik de planten vernield.”

Jan's mond valt open, maar geeft geen geluid. Jan's ogen zijn groot, worden nog groter. Aardappelschillen vallen van de bak, die hem bijna van de knieën glijdt, het broertje krijst en slaat een roffel op het tafelblad van zijn stoel. Jan schijnt noch het ene noch het andere te merken.

„Ja,” zegt Wieb en zijn stem trilt, „ja, 't is ontzettend gemeen. Ik was zo nijdig op je en ik lag wakker en 't was nog vroeg, nog geen vier uur, maar de maan scheen — toen ben ik naar jullie akker gegaan en 'k heb er de planten uitgetrokken.”

„Je bent niet wijs.” Jan trekt zijn bak net op tijd recht, sust het broertje en raapt zijn speelgoed op, zegt dan: „Je hebt het zeker gedroomd.”

„Wàs dat maar zo. Nee, 'k deed het echt, maar 't spijt me zo. Toen het eenmaal gebeurd was, vond ik het ellendig, écht waar.”

„En ik heb ze Zaterdagmorgen nog begoten, toen stonden ze er nog, maar. . . .” Jan bedenkt, dat hij ze wel wat erg slap vond en dat de aarde er uit zag, of er iemand in aan het wroeten was geweest. Hij had nog gedacht: je kunt zien, dat Kees

me geholpen heeft en dat we haast hadden. Maar nu Wieb dit zegt. . . .

„Heb je ze er dan later weer ingestopt?”

„Ja, maar — maar zonder wortels.”

„Verdikkie.” Nu vonken Jan's ogen, mes en aardappels smijt hij neer, zet wild de bak op tafel. „Dat jij zó'n geniepigert bent. Bah! Dàt zou een jongen van hier nooit doen.”

„'t Spijt me ontzettend en — en ik kom het je toch eerlijk zeggen?”

„Eerlijk? Wou jij nog van eerlijk praten? Dat is geen woord voor jou. Dit is veel en veel gemener, dan wat Roel deed met die fles. Je kwam het zeggen. Jawel! Je snapte zeker, dat het tòch uitkomen zou.”

„Hoe?” Wieb's gebogen rug recht zich. Dàt wil hij niet horen. Dàt is niet waar. 't Is niet uit vrees voor ontdekking, dat hij gekomen is.

„Hoe? Natuurlijk liggen de planten nou helemaal tegen de wereld. Natuurlijk zou ik er ze daarom vanmiddag uitgetrokken hebben en dan had ik het toch zeker gezien?”

„Maar daarmee had je nog niet geweten, dat ik het deed.”

„O, dat zou ik wel begrepen hebben. Net zoals ik al zei: jongens van hier dóén zulke dingen niet.”

Hoe dàt striemt!

„'t Mag zijn, zoals het is, ik zeg je, dat ik dáár niet om gekomen ben. Ik heb helemaal niet verwacht, dat je er mij van verdenken zou.”

„O nee? Waarom zou ik niet? Omdat jij de broer van den meester bent soms? Ja, jij bent de meneer uit Amsterdam, een deftige jongen, een H.B.S.er. Maar de jongens van hier zijn van een betere soort, hoor! Je moest nodig zeggen, dat je aan je broer zou vertellen, wat een misselijk stelletje jongens wij waren. Was jij maar zo.”

„Nou,” antwoordt Wieb, „dàt weet ik dan al vast. En jij weet, dat het me spijt. Of je dat geloven wilt, moet je zelf maar zien. Ik groet je.”

Met grote passen stapt hij even later door het dorp. Zo. Niemand anders zou verdacht geworden zijn dan hij. Hier in Ter

Zande zijn het allemaal engelen. Moet je maar geloven. Dat is dan de dank er voor, als je je kwaad bekent.

Dank? Moet je daarvoor bedankt worden, Wieb? Deed je iets meer, dan je móést doen?

Deze en soortgelijke gedachten gaan het winnen van Wieb's boosheid. Als hemzèlf zoiets eens overkomen was? Wat is hij woedend geweest over die fles. En — Jan had gelijk — dit, wat hij deed, was oneindig veel erger.

Maar — zou het nog niet te verhelpen zijn? O, nu wéét hij wat. Hè, ja, als dàt eens mocht gelukken. Waar was het ook al weer? Vooraan in Eikenburg. Zou het nog kunnen voor de middag? Welja, 't is nog niet eens halfelf.

Hij zet het op een lopen van wat ben je me. Al gauw bereikt hij de eerste huizen van Eikenburg. Ja, daar naast dien groenteboer, daar is het.

„Juffrouw,” zegt hij hijgend „die koolplanten, zijn dat bloemkoolplanten?”

„Nee, eigenlijk niet. Boerenkoolplanten hebben we erg veel. Maar bloemkool. . . 'k Denk van niet, hoor! Maar loop de tuin even in. M'n oudste jongen is daar bezig. Die weet er meer van dan ik.”

De jongen kijkt een beetje verwonderd, als Wieb naar bloemkoolplanten vraagt. Daar is het rijkelijk laat voor. Niemand komt er meer om. Maar, als hij ze beslist hebben wil. . . . Op een verloren hoekje hebben ze nog bloemkool gezaaid, die wel wat uitgedund mag worden. Daar kan hij wel wat planten van geven. Tenminste, als Wieb het beslist wil. De jongen staat er niet voor in, dat ze het goed zullen doen en er nog flinke kolen van komen.

„Nou ja, dat waag ik er op,” zegt Wieb.

Twintig planten had Jan gepoot, twintig neemt Wieb er. Hij kan er nog wel meer krijgen, maar dat wil hij niet. Jan zei, dat het er al wat veel waren voor het kleine stukje grond, méér heeft dus geen zin en bovendien — Wieb wil ze gaan poten op dezelfde plaatsen, waar de andere stonden. Jan deed het met een pootijzer, h́j zag daar bij de ingang van de

tuin een latje liggen, een weggegooid stukje hout, dat ook dienst kan doen. Nu maar voortmaken.

Wat ze kosten? „Och,” zegt de jongen aarzelend, „geef maar een kwartje.”

Of dit duur dan wel goedkoop is, weet Wieb niet en boezemt hem geen belang in ook. Dat hij bloemkoolplanten heeft,

't Poten met het latje valt niet erg mee.

zulke mooie nog wel, dat is de hoofdzaak. Ze zijn beslist nog groter dan de andere.

Ja, de overblijfselen der planten zijn grotendeels weggespoeld. Wieb trekt de restjes er uit. Aan de grond kan hij niet veel doen, aangezien het hem aan gereedschap ontbreekt. Maar dat is ook niet nodig. Jan heeft het stukje Vrijdag omgespit en gelijk geharkt.

't Poten met het latje valt niet erg mee. Wieb's vingers moeten het meeste doen, maar de planten komen er goed in en, nu

zijn handen tòch zo vuil zijn, kúnnen ze de grond ook wel weer netjes gelijk maken. Met welbehagen beschouwt hij zijn werk, als het klaar is. Daar zal Jantje raar van opkijken. Nu maar gauw in de sloot het ergste vuil van de handen gewassen en dan op een draf naar huis. Hij wil niet te laat voor het eten zijn.

Jan, Jan, wat zul jij zeggen!

XVII. VERGETEN ZULLEN ZE HEM NOOIT!

„Wieb is met een boek naar de duinen,” zegt juffrouw Schouten, als Jan 's middags naar hem vragen komt. „Ik geloof, dat hij daar een bepaald plekje heeft waar hij graag ligt te lezen.”

Dat plekje weet Jan wel. Eigenlijk leuk, hem daar aan te treffen. Dan is hij tenminste alleen.

Ja, Wieb is alleen. Languit ligt hij voorover te lezen, de ellebogen in het zand geplaat, het hoofd op de handen.

„Wieb?”

„Jan?”

„Zeg, heb je me nou vanmorgen voor de gek gehouden, of hoe zit het?”

„Welja. Allemaal dromerij.”

„Nee, dat is onzin.” Jan zakt naast Wieb neer, kijkt kwasi-nieuwsgierig in het boek, blij, dat hij op deze wijze Wieb niet hoeft aan te kijken.

„Wat is onzin?”

„Je hebt nieuwe planten gepoot. Jô, 't spijt me alles geweldig. Wat ik gezegd heb en zo. Deze zijn nog mooier dan die ik had.”

„Dus nou wil je wel weer goed worden?”

„Ja, maar dat wou ik tòch. Was ik maar naar je toe gekomen, voor ik naar 't land ging. Nou denk je natuurlijk, dat ik enkel weer goed word om die nieuwe planten, maar dat is gerust niet waar. Toen je vanmorgen weg was, begon ik dadelijk al te denken, dat je toch in elk geval courage hadt, om het me zo maar te komen vertellen. En toen dacht ik al: 'k wil weer goed worden met Wieb.”

„Zo. Ja, ik kan nou denken, dat jij goed wordt om de nieuwe planten en jij kunt blijven denken, dat ik het zeggen kwam, omdat ik bang was, dat het uitkomen zou.”

„Dan zouden we allebei verkeerd denken.”

„Juist. En dat willen we niet. Laten we nou over die hele miserabele geschiedenis niet meer praten. Ik blijf net precies nog een week hier en ik zou graag willen, dat dit een erg leuke week werd. Goed met jullie allemaal.”

„Dus je bent echt niet meer kwaad, om alles, wat ik er vanmorgen uitgooide?”

„Wel nee. Ik had het verdiend.”

„Maar niet zóveel. En je hebt het in elk geval weer alles in orde gemaakt. 'k Snap eigenlijk niet, dat je me iets verteld hebt, als je toch nieuwe planten zetten wou.”

„Jij weet niet, of ik dat toen al van plan was,” antwoordt Wieb en hij denkt er bij: Gelukkig, dat ik toen nog niet op die gedachte gekomen was, want dan had ik het misschien tòch nog weer niet verteld en ik ben blij, dat ik het gedaan heb.

„Heb ik ze goed gepoot?”

„Reusachtig. 'k Snap niet, hoe je het zo voor mekaar kreeg.”

„O, maar ik heb wel wat van jou geleerd. En hóé ik het deed, kun je aan mijn nagels zien. Gewoonweg niet schoon te krijgen.”

„Morgen gaan we weer zwemmen. Dan worden ze vanzelf wel schoon.”

„En overmorgenavond zijn jij en ik samen te visite gevraagd op „Golfzang”.”

„'t Is toch zeker niet waar?”

„Ja, hoor, door den professor in hoogst eigen persoon.”

„Ik bij een professor op bezoek,” lacht Jan. „Dat zoiets bestaan kon, zou ik een paar weken geleden niet hebben willen geloven.”

„Wie weet, wat je nog meer te geloven krijgt.”

„Hoe bedoel je?”

„O, niks. Maar zeg, zouden we de andere jongens niet kunnen gaan opzoeken?”

„Ja, dat is goed. 'k Geloof, dat ze aan het strand zijn. Aan Zuid. Ze waren tenminste van plan, daar heen te gaan.”

Als ze werkelijk de jongens daar vinden, zijn het voor Wieb en Roel een paar moeilijke ogenblikken. In Wieb bruist nog even de oude boosheid op. Roel schaamt zich. Veel woorden vinden ze geen van beiden, maar dat is ook niet nodig. Ze begrijpen elkaar wel en, als Wieb zegt, dat ze nu alle vervelende dingen maar moeten vergeten, om met elkaar nog een leuke week te hebben, stemt Roel daar van harte mee in, terwijl Joost begint te galmen: „En dat we toffe jongens zijn, dat willen we weten.”

„Wil je mijn klomp hebben, om centen te gaan ophalen voor je schitterende zingerij?” vraagt Jan.

„Laten we liever onze verbroedering vieren met een ijsco,” zegt Wieb.

„Dà's een idee,” roept Joost.

„Nee, jô, je maakt het veel te erg,” vindt Bert. „Dat is de tweede al.”

„O, maar het is hier een voordelig land, wat je zakgeld betreft,” antwoordt Wieb. „Ik ben nog lang niet door mijn vakantie-toelage heen.”

„Dan een van drie,” zegt Jan. Wieb heeft die koolplanten ook al betaald. 't Moet niet al te bar worden.

„Wij een van vijf, en jij een van drie, omdat je anders buikpijn krijgt,” lacht Wieb en bestelt er meteen zes van vijf.

Als ze bij het naar huis gaan aan de woning van Bert komen, doet diens moeder een raam open en roept: „Jongens, of jullie met z'n allen Vrijdagmiddag op „Bos en Duin” komen, voor de pruimenpluk.”

„Hiep, hiep, hiep, hoera-a-a!” schreeuwt Joost.

•••••
Dat is een vrolijk stel, daar op „Bos en Duin”. Geen wonder. Stralend zomerweer, een fietstocht achter de rug met z'n zes-
sen op vier karretjes, wat niet bepaald de neerslachtigheid in de hand werkte en nu onder de pruimenbomen.

Wat een pruimen! Blauwe en gele.... Ja, en ook rode,

maar die zijn nog niet helemaal rijp. Dat zijn de Reine Victoria's, die nog enkele weken moeten hangen.

„Als die er af moeten, komen jullie maar weer,” zegt Bert's oom.

„Dat zal dan zonder Wieb moeten,” antwoordt Bert.

„We sturen er hem een paar in een brief,” roept Joost.

„Per telefoon,” schreeuwt Kees er overheen.

„Jullie schijnen wel in de trekschuittijd geboren te zijn,” zegt Jan, terwijl hij moeite doet, het pruimensap achter zijn lippen te houden. „Wieb krijgt ze natuurlijk in een extra-radioberecht.”

„Hm,” doet Wieb. „En wanneer zijn ze rijp?”

„Begin September,” antwoordt Bert's oom.

„Dan kan ik ze misschien wel in hoogsteigen persoon komen verorberen,” doet Wieb gewichtig.

„Even in een vliegtuig uit Amsterdam hier neerstrijken.”

„Er een dag vrij van school voor vragen.”

„Dat is niet nodig. Mijn school begint pas zes September en ik was toch al van plan, in die eerste Septemberweek eens te komen kijken, hoe jullie het maken.”

„Dat zal wel.”

„Ja, ècht. Ik ben bang geworden, dat jullie je hier ziek eten aan al die bramen. Ik wou jullie daarvoor behoeden, door er zelf wat van in de wacht te komen slepen. 'k Heb aan jullie meester geschreven, of ik die eerste Septembertagen zijn kamergenoot mag zijn en juist vanmorgen kreeg ik zijn antwoord. Hij vindt het best. Ik kan hem dan meteen op school een beetje helpen, schreef hij. Opletten, of jullie wel netjes met je armen op je rug zit, je schriften corrigeren, cijfers geven, vaststellen, hoe lang jullie elke dag moet schoolblijven enz. enz.”

„Als je leugen en waarheid samen in één pannetje gooit. . . .” zegt Bert's oom lachend.

„Wat gebeurt er dan?”

„Dan drijft de leugen bovenop en gelooft niemand, dat er nog waarheid onder zit.”

„Maar u gelooft het wel, u weet meer van zulke pannetjes, zodat ik zeggen wil. . . .”

„Dat je niet enkel maar leugens brouwt,” onderbreekt Joost.
„Meen je het? Kom je echt in die eerste Septemberdagen terug?” vraagt Jan.

„Dat is tenminste de bedoeling,” antwoordt Wieb.
„Fijn,” roepen ze allemaal.

„Fijn,” herhaalt Jan 's avonds, als hij met Wieb samen is en ze het er nog eens over hebben. „Fijn, jô, en dan weten we misschien ook meer van den professor.”

„Dan zit jij misschien al op de ambachtsschool,” antwoordt Wieb. Hij hoeft nu niet meer te zwijgen. Toen ze Woensdagavond bij den professor waren, was daar ook de directeur van de ambachtsschool en nog een meneer. Wieb gelooft, dat dat degene is, die voor het geld moet zorgen. Een erg aardige man. Trouwens, die directeur was ook een leuke baas. Nee, vast beloofd hebben de heren nog niets, maar ze hebben toch wel zoveel gezegd, dat Wieb er niet aan twijfelt, of het komt in orde. Jan durft het bijna nog niet te hopen. 't Lijkt tē mooi.

„Als het gebeurt, heb ik het aan jou te danken,” zegt hij.

„Niks, hoor,” antwoordt Wieb. „Alles loopt, zoals het lopen móet.” Hij bedoelt: het komt van Boven. Dat durft hij niet precies zo te zeggen, maar hij wil om nog zoveel niet door Jan geprezen worden. Te diep heeft hij in zijn eigen hart gekeken, om zich nog een opofferende, brave jongen te vinden. Hij mag dan het goede voor Jan willen, hij heeft toch ook een keer het kwade gewild en gedaan. Natuurlijk is er geen sprake van, dat Jan daar nog over denkt. Hij heeft het aan niemand verteld, zelfs niet aan zijn moeder, hoewel het hem Maandagmorgen erg moeilijk viel, er zijn mond over te houden. Hij was er later blij om, dat dit hem gelukt was. Nu kun je met recht zeggen: „Dat is voorbij.”

De vacantie is nu ook bijna voorbij. Dinsdag begint de school weer. Maandag moet Wieb naar huis. Ze zullen hem hier missen. Jan vooral. Gelukkig, dat hij binnenkort nog eens terugkomt. Nog wel vaker ook misschien. En, al was dat niet zo, vergeten zullen ze hem nooit, dien broer van hun meester.

INHOUD.

	Bladz.
I. Naar zee	7
II. In de vroege morgen	15
III. „Golfzang”	20
IV. Een mooi plan	31
V. Wieb durft	38
VI. De nieuwe vriend	46
VII. Tweede Zondagmiddagwandeling	55
VIII. O, die Nol	66
IX. Wat een toestand!	76
X. Dat kon niet beter	86
XI. Weer bij de anderen	96
XII. Vroeg op pad	104
XIII. Een rare streek	113
XIV. Wraak	124
XV. Is dät voldoende?	133
XVI. Goed zo, Wieb!	142
XVII. Vergeten zullen ze hem nóóit!	152